

De sancto Thoma apostolo, quere in cōmuni.

De sancto Antonio, quere in cōmuni.

In natali sancte Agnētis. Sermo Maximi episcopi.

Cum in toto mūdo virgineus flos Marie immarcescible coronas innectat, et septigera pudoris aulam, immaculato conferuet affectu, eosque integratas perfeuerauit ad palmarum, ut in pueris trophēi fanctitatem arriperet, et per vestigia matris virginis, ad celestem thalamum perueniret. Hinc est quod annulo fidei Agnes se afferit subbarata, et clamat se amore sponsi constrictam. Quā imitabile virginib⁹, ego tuamus tradidisti exemplū, quā sanctus pectorib⁹ dandum virginis tribuisti responsū, contemnendo mundi diuitias, exercendo carnis concupiscentias, et solam Christi pulchritudinem adamando. Accedit ad pueram puelle, et dicit in animis infantie, quales in pectore suo circa amorem Christi flammis accendit. Dicit se amato ri suo scruare fidem, et ius corpus concupiscente solum, qui pio amore hominum mortis non recusauit intermixtū. Sic ictus virginis Christi amorem in puella feruentem, romanes mudi diuitias velut sacerdoti recusantem. Ideo enim sanctorum per literas traduntur exempla, ut vnuſquaque pro qualitate feras, et pate annorum, modum cui propositi teneat, et sicut per virginem virginem, ita per conjugem coniuges vincere seculum pro Christi amore studeant, ac repugnatione animi, mundi dulcia reculanter, et ius amplentes austera, ad delectationes petutas, ad gaudia eterna pertingant. Nec dicētes, non vituperamus coniugum casta commertia, sed virginem perseuerantiam adoramus. Nō em virginitas malis rebus superponenda est, sed est rebus optimis preferenda. Que enim mundis manuēt, et sancti ēfancio, non indiger malorum rerū vituperatione laudant. Sequuntur itaq; sancta coniuga, patriarchaz coniuges, in religione positi, ac diuinis literis informate. Sarah, Rebecca, Ra chael, Anna, Sultanna, Sephoram imitentes, Christi vero virginem, solam virginem mātri lumini subsequantur. Huius manifestatio Agnes beatissima magnum de te puditice excitauit erem plū, cum virginitatem puerit vite, omnemq; a se amore scelēstem expellēt, tropheum crucis Christi arripuit, et tam contra libidines quā etiam cora supplicia vniuersa, fidē potius armata q̄ ferro forziter dimicavit et vicit. Deficit deniq; blandientem, et renuit minante, incendium intēdit et rideret. Nec sit amare aliquid quod transit, et dum nimis virginitatem diligat, nec luctibria, nec flamas, nec supplicia, nec carnificis metuit, postremo nec gladiū furens, perculciois expauit. Compellit virgin oramenta sūcīpere corporis, sed renuit q̄ tam fulceperat ornamenti mentis. Et quia non de elegancia corporis humani placere studebat, quia timebat de feditate animi domino disdiscere, dabat int̄ p̄ fidem sue menti candore, pulchritudine excolet anime, et sum sciebat, ut anima sua pulchra faceret, et sum in sua anima erubetebat se esse formosam, tam studens disdiscere carnibus in carnis ap̄ pectu, quanto instituit Christo et eius angelis complacere. Tur bat ruenientia a puerla contemptus, et le munierib⁹

ratio que suadebat finem, seditionum clamoribus pulsa, locum in mētibus domi inuenire non posset. Pater nō suscitato filii tristis abcessit, et r̄ legi turbis surētibus vicarium d̄ reliquit. Virginē ita q̄ corpori stridentes preparant flamme, sed corpus q̄ incendia libidinū suū auerat, refrigerium in mediis flaminis inuenit. Et q̄ ad hoc focus ingredia fuerat et ardēt, cepit per sanctam h̄ginitatem a ḡere, vt disceret h̄ginitas fibi flamas et incēda penitus dominari non posse. Nec illos perfuse etimes quos, p̄ nomine Christi tunc sit incendium. Namq; causa legis Eliam ignibus raprum, et tres pueros in mediis flaminis nulla rōne consumptos, aut dī Lau diuinus mane rapier p̄ dānam, videamus qualis ad vesperam diuinit̄ etas. Voce Christi de celo prostratus, et accipiens de super interdictū tam feuerdi, cecidit in faciem iūi: Saulus p̄ tuus proferrens dūs, paulus postea erigendus, p̄ius percutiendus, postea sanādus. Nō enī illo postea Christus vivet, nisi occidetur in eo q̄ pulsus mala ante vitulit. Quid ḡ p̄stratus audiuit? Sanie Daniel q̄d me p̄ quis. Quid est tibi d̄ stūdium calcitrare? Quid erat qui loquatur? Christus. Unde loquebat? De celo. Abi loquar: In terra. Et cui loqueta sit? Saulo. Quid loquar? Quid me p̄sequitur ait: Quis eū rāgebat. Aliq; Ut oſideret se in celo pati quod membra patiebant in terra ait: Quid me p̄sequitur? Ille caput, et nos media. Quidquid membra patiunt, caput p̄ mēbris clamat. Si ubi aliq; forte pedem calcarat aut manum, si latuſ foderat, caput p̄ mēbris clamaret, calcas me. Et Saulus ad dominū: Quis es dñe? Et vor defup: Ego sum Iēsus nazarenus, quem tu p̄sequeris. Adhibens aducit in terra politis, caput in celo clamat. Et non dicebat, quid p̄sequeris fideles meos, sed quid me p̄sequeris? Et ille: Quid ibeſ me facere? Ita parat se ad obediendum qui p̄ius seuebat ad persequendum. Jam formatur et persecutore predicatori, ex lupo ouis, et hoste mīcē. Audiat quid facere debeat cecus sanefact⁹, vt interiori luce fulgeret cor eius. Exterior lux ad temp⁹ subtracta est persecutori, ut redderetur interior predicatori. Et tamen tempore quo cetera non videbat, Iēsum videbat. Ita et ipsa eius cecitas informabat suo mysterio fidem credentium, quod qui credit in Christum ipsum inueni debet. Letera creatura vilescat, vt creator i corde dulcescat. Aedamēs ḡ. Adductus est ad Ananiam, et Ananias inter p̄fatur onis. Ecce lupus rapax adducit ad oēm sequendā, non rapiendam. Sed ne rapientem repente ouis ex parte certe lupum, ipse pastor de celo q̄ omnia hec factebar, nuntiavit lupū venturum ouis, sed non seuebat, et tam immensis fama lupum illic p̄cecerat, ut nō posset ouis a dito nomine eius non perturbari. Nam cum dominus Iēsus eidē Ananias interficiat iam venisse Sālum, ut crederet ad eum Ananias ire se debere, ait Ananias: Domine audiui a multis dñe q̄d mul tala malā in sc̄is suis o patiis est in Iherusalem. Et nunc literas accepte a principib⁹ sacerdotum, ut vbiq; inueniret tui nominis sacerdotes pertrahat. Dominus aut ad illum: Sime, ego ostendam illic quāta illum oporteat pati p̄ nomine meo. Viri et magnares geritur. Lupo seueita interdictum, lupus rapax semp̄: Abi. Sed quid? Abne rapier p̄ dānam, ad vesperam diuider etas. Hoc in apostolū Paulū impletum est, q̄ et de illo dictum erat. Nam si placet audiamus illum mane p̄dānam rapierem, ad vesperam etas diuidentem. Vnde et vesperum p̄dānam est p̄ce, ac si dicereatur: Paulū rapiet, et postea diuider etas. Quid rapier? P̄dānam. Et quid diuider? Etas. Attendite raptorem. Saulus inq̄ acceptis ep̄stolis a principib⁹ sacerdotum ibat. Et quo ibat? Scilicet ut vbiq; inueniret Christi colas, ad sacerdotēs attraheret, et adduceret vītas p̄p̄tendos. Igit̄, inquit. Et quo ibat? Spurans et

Actu. 13.

In conversione sancti Pauli. Sermo beati Augustini.

Hodie dilectissimi nobis lectio de Actibus apostolorū p̄fecit, ut apostolus Paulus ex p̄secutore Christiano, annuntiatori factus est Christi. Prostrauit enim eum Christus, percutiens etiam Ananias, et cecitas in informabat suo mysterio fidem credentium, quod qui credit in Christum ipsum inueni debet. Letera creatura vilescat, ut creator i corde dulcescat. Aedamēs ḡ. Adductus est ad Ananiam, et Ananias inter p̄fatur onis. Ecce lupus rapax adducit ad oēm sequendā, non rapiendam. Sed ne rapientem repente ouis ex parte certe lupum, ipse pastor de celo q̄ omnia hec factebar, nuntiavit lupū venturum ouis, sed non seuebat, et tam immensis fama lupum illic p̄cecerat, ut nō posset ouis a dito nomine eius non perturbari. Nam cum dominus Iēsus eidē Ananias interficiat iam venisse Sālum, ut crederet ad eum Ananias ire se debere, ait Ananias: Domine audiui a multis dñe q̄d multa malā in sc̄is suis o patiis est in Iherusalem. Et nunc literas accepte a principib⁹ sacerdotum, ut vbiq; inueniret tui nominis sacerdotes pertrahat. Dominus aut ad illum: Sime, ego ostendam illic quāta illum oporteat pati p̄ nomine meo. Viri et magnares geritur. Lupo seueita interdictum, lupus rapax semp̄: Abi. Sed quid? Abne rapier p̄ dānam, ad vesperam diuider etas. Hoc in apostolū Paulū impletum est, q̄ et de illo dictum erat. Nam si placet audiamus illum mane p̄dānam rapierem, ad vesperam etas diuidentem. Vnde et vesperum p̄dānam est p̄ce, ac si dicereatur: Paulū rapiet, et postea diuider etas. Quid rapier? P̄dānam. Et quid diuider? Etas. Attendite raptorem. Saulus inq̄ acceptis ep̄stolis a principib⁹ sacerdotum ibat. Et quo ibat? Scilicet ut vbiq; inueniret Christi colas, ad sacerdotēs attraheret, et adduceret vītas p̄p̄tendos. Igit̄, inquit. Et quo ibat? Spurans et

Actu. 49.

Actu. 9.

Actu. 9.

Actu. 9.

Bomilia.

Roma. 8 titur omnia pro nomine eius, si metit ipsius verbis
audire. Non sunt condigne patiessi huius tempore,
ad supuenturam gloriam que reuelabitur in no-
bis. Ad si dicat: Seuit mundus, fremat mundus,
crepet mundus linguis, conuscet armis, quicquid po-
test faciat, ad id quod percepti sumus, nulla qua-
titate coripi ipso. Abagna lunt q̄ expectabat, id
circo p̄o bis accipientibus, cuncta pati et quantum iter
tolerabat. Hāz q̄ quisquis operarius disciceret in via,
nisi atcederet quid accepturus esset in patre. Ista
cogitationes non desperemus fratres, quia z si pec-
2 Bat. 9 catios summe, magnum medium habemus. Ip̄m
audite. Non venit inquit, vocare iustos, sed peccati-
tores ad penitentiam. Iacobus apostolus comme-
I. Th. I morat in epistole sua: dicit enim q̄d libi oīm pec-
catuum suorum veniam datam, vt nemo desperet
de se quifuerit magnis peccatis immolutus, et mul-
tatis sceleribus irregitus, quam non sit veniam acce-
pturus si conuersus fuerit ad eum, qui pendens in
cruce p̄o pfectuibus oamē dicens: Pater igno-
Luc. 23 fce illis, quia ne celiq̄ factum. Gratia enim dei
efficiunt filii a peccatis nostris in quibus ergo tra-
mimus, largiente ipso domino nostro, qui viuit et re-
gnat in unitate spiritus sancti deus ec.

Be eodem tempore. **R**espondens Simon
Peterus, dicit ad Iesum: **E**cce nos reli-
quias omnia tibi fecuti sumus te. **Q**uid er-
go erit nobis? **E**t reliqua. **H**omilia beati
Hieronymi.

Tunc respondens
Simon Petrus dicit. Ecce nos reli-
quimus omnia, et secuti sumus te, quid
ergo ero nobis? Grandis fiducia. Petrus piscator
erat, dives non fuerat, cibos manu et arte querebat,
et tamen loquitur confidenter, reliquimus omnia.
Omnia relinqui qui voluntatem habendi deser-
it. Stenim quia non sufficiunt tantum relinquare, iun-
git quod perfectum est, et secuti sumus te. Fecimus
quod iustificari. Quid ergo dabitis nobis premi? Te
suis autem dixi eis. Amen dico vobis, quod vos q-

Ins autem illi eis, zanclero vobis, quod vero q
secuti estis me, in regeneratione cum sedetur filius
homini in fede maiestatis sue, sedebitis et vos su
per sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus
Israel. Non dixit qui reliquias omnia, hoc enim a
Socrates fecit philosphorus, multatique qui diuiti
as contemperierunt, sed qui secuti estis me, quod pro
pium apostolorum est, ac regnatum. In regene
ratione cum sedetur filius hominis in fede maiestatis
sue, qui ex mortuis de corruptione resurgent incor
rupti. Sedebitis et vos in solis iudicantibus, conde
nantibus duodecim tribus Israel, quod vobis credenti
bus, illudcrederent noluerint. Et omnis qui relque
rit dominum, vel fratres, aut sorores, aut patrem au
tem, aut viros etiam filios aut agros propter no
men meum, centuplum accipiet et vitam eternam pos
sidebit. Multo autem erunt primi nouissimi, z nouis
sum pax. Locus iste cum illa sententia congruit,
in qua salutato loquitur. Non veni pacem mittere, s
gladium. Unde mortalium separare a patre suo, et
matrem a filia, et nuz a focu, et iunctum homini do
mesticum eius. Qui ergo propter fidem Christi et predi
cationem evangelii, omnia affectus contempererint,
atque diuitias et seculi voluptrates, illincenplum ac

ipient, et vitam eternam possidebunt. Ex occasione
in huic sententiæ, quidam introduxit mille annos
post resurrectionem dicitur. Non tunc centuplum
omnium regum quas dimisimus, et vitam esse redden-
dam, non intelligentes, quod si in ceteris digna sit re-
promissio, in vixio appareat turpitudine, ut ita si
vnam pro domino dimiserit, centum recipiet in fu-
turo. Senz uero iste est: Cuiam caria pro salua-
toe dimiserit, spiritualia recipiet, que comparatio
ne et merito sui ita erunt, quasi per paro numero cente-
narius numerus comparetur. Unde dicit et apostolus
I. Cor. 12, 12. qui vnam trii domum, et vni prouincie paruos
agros dimiserat. Quali nihil habites, et omnia possi-
dentes. Amen, inquit, bico vobis, quod vos quæ secu-
tistis me, in regeneratione cum sederit filius ho-
minis sedem metatatis sue, fedebitis et vos super
sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Isra-
el. Ibi dicimus cum suis discipulis iudicantem Jesu-
sum. Unde et alibi Iudeus dicit: Si ergo in Beelzebub
eiusdem demonia, filii vestri in quo dicuntur: Ideo
ipi iudicantes vestri erunt. Nec quoniam super duode-
cim fides felix est ait, duodecim solos homines
ne cum illo iudicatores putare debemus. Duode-
cim natio quippe numero, vniuersa significata est iudi-
cantium multitudine, propter duas partes numeri se-
parari, quo significatur plures vniuersitas. Que
duae partes, id est, tria et quatuor, altera per alteram
multiplicante, duodecim faciunt. Haec et quatuor et
et tria quater, duodecim sunt, et si qua alia huic duo
decentur numeri que ad hoc valent ratio reperitur.
Aliquoquin quantum in locum Iude tradidit et apo-
stolum ad Bartham legimus ordinatum, apostolus
Paulus qui plus omnibus illis laborauit, ubi ad iu-
dicandum fecerat non habebit. Qui profecto cum
stat, ac sanctis ad numerum iudicet se pertinere demons-
trat, cum dicat: Ne fecitis quia angelos iudicabim⁹,
ne ipis quos iudicandis. In hoc numero duodecim
naturam similitudinis causa est. Hoc enim quia dictum est ius-
dicantes duodecim tribus Israel, tribus leui et ter-
tiadecim et ali, ab eis iudicanda non erit, aut illi fo-
lum populum, non etiam gentes ceteras iudica-
bunt. Quod autem ait: In regeneratione proculda-
bio mortuorum resurrectionem nomine voluit regene-
rationem intelligi. Sic enim caro nostra regenera-
bitur per incorruptionem quemadmodum est anima
nostra regenerata per fidem.

**In purificatio[n]e sancte
Marie. Sermo beati Augustini.**

Hodiernus dies frat-
tres charissimi magnum nobis contulit
gaudium in quo Christus infans in tem-
plo est presentatus. Exultent virgines, virgo pepe-
rit Christum. Nulli in ea quod voluerunt punit ex-
terminatum, manicit virgo post partum. Exultet vir-
dus, infante Christum vidua Anna cognovit. Ex-
ultem coniugate, nasciturum Christum dominum,
Elizabeth nuptia propebatur. Nullus gradus pre-
termis est, de quo non habetur testimonium sa-
lus omnium. Numquid enim sole virgines ad celorum
regna peruenient? Peruenient et vidue. Magni me-
riti fuit illa vidua sancta Anna. Virginitate enim
sua septem annis vicerat cum viro suo. Quo defun-
cto, ipsa ad senilem et erat peruenire senectute san-
cta. Octoginta namque gerens annos, infantiam ex-
pectabat salvatorem, ut aruum videtur annos, par-
vum cognoscet et amicula, intrante in mundu salvau-

Luce. 2
Luce. L

Purificatio sancte Marie

So. clxxv

toē videret ita. Et in masculino seru tria ipsa genera commendata sunt. Ipsi de **Christus** natu puer est in templo presentatus, exultent pueri, contumeliam voulentes puer. Ipsi vero integratè pueri confitebantur, qui sue matri fecunditati actu, virginitas non abstatuit. Symeon ille fener duxerat cuius etas coparata est Anna, et audierat responsum quod non esset viurus mortem nisi prius videret **Christum** diu. Intelligentes quantum de consideratione habebant antrum sancti videndum **Christum**, Sciebant enim esse venturum eorum qui nunc in celis factū, ut habitaret in nobis. Miserabilis ibi latebat vbi infirmitas apparebat. Symeon in manus suas, infirmitatem accepit, et maiestate tritus agnouit. Nemo temerarius **Christum** natum, et infante in templo presentatum, si vult esse renatus. Ad illū pertinuit prop̄ nos nasci, ad nos pertinuit in illo renasci, qui venit in hunc mundi peccatores saluos facere, de **Johannem** in euangelio dicit, **Ihesus** est agnus dei, et est à tollit peccata mundi, **Iesus Christus** dicit noster, qui vult in regnat in **eternum**. Amen.

Scibentium est esse ventus, et offensio qui pie vobis dicitur. **S**i hic me inuenient illa nativitas. **S**i quod credo in scripturis de vide oculis meis. Et invenient quantum desiderium habebant sancti qui nouerant de scripturis virginem parturam, sicut audi-
stis cum parvulis legeret. **E**cce virgo in utero conce-
pit et parvit filium et vocabatur nomen eius Ema-
nuel. **E**manu elquid sit, euangelium nobis aperuit
dicens. **Q**uod interpretetur nobiscum deus. **N**on tibi
tibi ergo si incredibile quoniam infidelis anima, non tibi
videat impossibile, ut virgo pararet, et ergo paries
dimanere. **A**nneles et notitiae, et omnia ministratio in
De eodem festo. **L**uke. **ii.**
In illo tempore: postquam impleri sunt die-
es purgationis. **M**arie secundum legem
Domi, culerunt Iesum in Hierusalem ut
sisterent eum domino, sicut scriptum est in
lege domini, quod omne masculinum adaperiens
vulva, sanctum dñe vocabitur. **E**t reliqua.
Homilia venerabilis Bede presbiteri.

Solennitatem nobis
sodierne celebemus quā quadraginta
domine nativitas die debitis venera-
mur officiis, marime eiusdem de omni falcatu-
sti, simul et interemerat virginis genitricis eius hi-
militare dedicata, lacra euangelii lectio designat, e-
ponens eos q̄ legiblem debet, implende sibi
galibus p̄ cibis subdidis decretis, sicut modo cura
legeretur audiuimus. **C**olleps impleri sunt de
purgatione eius, videlicet matris illius scđm leg-
Moyſi, tulerunt illi in Hierusalem, ut sistenter eum
dīo, sicut scriptū est, in lege dīi. **Q**uia omne nasci-
lū adaperiret vultū, sanctum dīo vocabat. **P**er
cepit nangs lex, vt mulier que susepto ferme pupilli
est filium, immunda esset sepm̄ dielus, et in
octaua circūcidetur in infantiū nomēs aptaret, de-
inde etiam altos tritigantes dies ab ingressu
pit ac viri thoro abstineret, donec dīḡrante nasci-
riturā, die fit huius ab ripili dīi defret, e-
mogenitū aut̄ oīo masculinū iterū, sancti dīo voca-
rit ideo mūda q̄ offerre oīo, immunda autem
mundis mutari vel occidi, et omne primogeniture
quino, siclis argenti debereret. **S**i autem femina
peperisset mulier, immunda fieri wula et quicunque
dielus, ex fugientis et alia diebus a ripili ingressu
suspedit, donec octogesimo nativitas die, que die
purgationis eius vocabat, illo se fūq̄s sobole hof-
ta sc̄ificariā veniret, ac sic demū ad th̄o viri, li-
berare dīeberet. **T**utus mūrū frēs charissimā
lēgitimā virē legis q̄, populum, et videbim⁹ a
tūstīme, q̄bīssima del genitri p̄petua r̄go
rāria simul cū filio q̄ genuit, ab omni fuerit legis su-
fectione liberaria. **C**ū enī dīcatur, mulier
venerabat in pace: **Q**uia viderunt occi-

tuum in pace, Dimitris in pace, quia video pacem.
Quare ergo dimittis in pace: Quia viderunt oculi
mei salutarem tuum. Salutare dei Christus dñs.
Annuntiate di eis die, salutare eius. Habet et pue-
ri, pueri Christi, sancti lenes, simeone. Si autem queritis, ut de confutatis aliquis viri testimoni-
um dño phibeat, zachariam considerate. Nemo querat alius fratres mei Christiani, fideles, aut ho-
go, aut vidua, aut viuagata, aut vir, aut spinens, aut
viroratus, qd plus esse quisque voluerit, non inues-
tigt quod ad Christum pertinet. Sz nunq dicitur
natus est Christus, sic remansit. Crevit, ad iuuen-
tutem puerit, sed in senectute nō declinavit. Crescat
et fides sua, robur inueniat, ad teneture peruenisse
neciat. Si pteinibis ad Christum filium ut in pincis
pro pbi, pbi apud deū, verbū deū, ls verbū caro
tim, qd ultimam et genitrix t ppterā magno dñs
ra simul cu filio quo genuit, ab omni fuerit legis sub
iectione libertima. Lū em dicat lege, mulierem que
suscepit feminē porfiset, immundā docerni, et plo-
ga tpa simul cu, ple quā genuisset, oblatas victimis
debet mundari, patet pfecto, quā illa sine virtus
līsuceptione feminā virgo pepit, vna cum filio qd
natus est et neq immundā describat, neq p hosti-
as salutares doceat esse mundandā. Sz siue dñs
ac saluator noster q diuinitatē legis dedit, appa-
rēs in hōe fieri sollempnē sub lege, vt eos qui fibile
erant, redimeret, vt adoptionem filiorum recipere
mus. Et erat beatā genitrix illius, q singulari p-
uilegio supra legē fuit, p ostendendo t humilitate ex
empio, legalibus subdi no refugit instauris, iuxta
illud viri sapientis: Quod magnum ea, humiliata
in omnibus. Et y darem (inquit) huius scēmā quod

dictum est in lego domini, par turbas & duos pullos colubas, hostia huius pauperem erat. Precepitque dominus in lege, ut quod posset agere, p. filio vel filia simul & tunc curie colubam offerret, q. vero non sufficeret ad offerendum agnum, duos illas turtures vel diuos colubos pullos offerret. Ergo dicit nositer p. oia memo: salutis, non soli hoc fieri cu deo est, sed etiam cu diues est pau p fieri dignatus est p nobis, vt nos sua paupertate & huiusmodi diuitias & dominicas sue donaret e par ticipes. Sed lib. paulus intueri, cuius maxime voluntate in hostia dñi iudee non offerri, n. abraham patrarcha tanto alegre tpe, has in holocaustu dñi dñe gaudi oblitus, et plenaria legi ceremonias, q. mudi dñi dñe est et p habuebat mudi. Colubra ergo sim plicitatem, turtrum indicat castitatem, q. et colubra sim plicitatem, et castitatem amato: est turtrum, ita vt si co iuge calo perdidere, no alia querere curet. Unde et in laudibus ecclesie loquuntur dñs, pulchra sunt gene rae sicut turtrum. Et iter. Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra, oculi tui colubra. Genes. quippe vt turtrum haber, qui ab omni impudicitate peste, castus est custodit immunit. Oculos habet colubra, qui nulli nocere desiderans, etiam inimicos sim plici amore cōtuerat. Sed vtrq ausis memorata, q. gerunt pio canitu edere solet, sanctos in hoc se culo designat ploratu, de quo dñs memorat dñces: Amen amen dico vobis, q. plorabitis p flebit vos, mundus autem gaudent, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra veretur in gaudiu. Et rursum, Beati lugentes, q. ipsi consolabuntur. Merito & turtrum & columba dño offerentur in hostia, q. nimis sim plici & pudica fidelium conuersatio, gratu est illi sacrificium iustitiae, q. q. laborat in genitu suo, q. lachrymies strati sui singulare p noctes ablut, ac ceptissimum proflus deo victimam matat. Qus vero vtrq ausis ista propter confunditatem gemendi pfectantes sanctos & luctus designat, in hoc tamen diffringit quod id est turtrum foliavimus, columba autem gregatum genere sicuti, & ob id iste secretas orationes lachrymas, illa publico:es ecclesie conuentus insinuat. Bene autem puer Jesus primo circumciditur, ac sic interpolitus diebus iherosolyma cum hostia defertur, q. ipsi iherusalem, pius omnis carnis corruptionem moindo aut resurgendo de calcitu, ac deinde interpolitus diebus cum ipsa carne iam immortali, q. quod nostra hostia deo conseruat, ad gaudiu superne ciuitatis ascendit. Et vnuquisq. nostru pius aqua baptismi a peccatis omnibus quasi vera circumsione purgatur, ac sic proficiente gra tia noue lucis, ad altare sancti salutari hostia domini corporis & sanguinis conseruandis ingreditur. Nam et ipsa singulariter similes & cuncta nostra salutaria huiusmodi, q. oblata est patri, p nobis, non incognitae per immolationem colubis, siue turture potest figurari exponit. Sed et ois in fine mundi ecclesia, primo omni: resurrectione cunctarum labem mortalitatis & corruptionis eruet, ac deinceps in regnum celestis iherusalem bonorum victimis operi, do mino commendata transferetur. Quod aut Simeon & Anna, puerecte videlicet etatis viri & feminae, de uotis confessionis officia dñm que corpore parvum vident, sed magnu: diuinitate intelligunt, et recipiunt, illa profecto populi Iudeorum synagogas figurare de nuntiant, que longa incarnationis eius expectatio fatigata, p. propria illi mori aduenient, et p. iuriis actiones & fidei non sicut vocibus, exaltare ac

magnificare studuit, ac clamans & dicens illi, Domine ge me in veritate tua & doc me, quia tu es deus: Ps. 24. saluator meus, et te sustinui tota die. Sed huius dies cendit, quia merito vterque seruus et gratulabunus dñs occurrit, qui virtu: redempto: apparebat. Magno sane merito fratres charissimi audiebant fuit verba, quibus id est Simeon de dño prophetas, matrem eius alloquitur. Ecce positus est in ruinâ re: resurrectione multoq. in Israele, et in signu cui contra dicerunt. Et tua ipsa anima perterritus gladius, ut reueletur ex multis cordibus cogitationes, et fideranter namq. mulcte auditur, quod positus dicitur dñs in resurrectione multoq. quia sicut in Adamicis omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificantur, quia ipse dicit, Ego fu: resurrectio vita, qui credit in me, erit si mortuus fuerit vivet. Et omnes qui vivit et credet in me non morietur in eterno. Sed non minus terribiliter sonat quod premittit. Ecce positus est hic in ruinâ. Infelix namq. est qui agri ta resurrectionis gloria deterius cadit, q. via luce veritatis grauioribus peccatorum nebulis obsecatur. Unde curandus est nobis summopere, ut rectaque cognouimus, operando semper exercere meminemus, ne de nobis dicatur illud apostoli Petri, Quia melius erat eis via veritatis non agnoscere qua post agnitionem retrocesserunt ab eo quod tradidit est illis, hoc est, sancto mandato. Et in signu, inquit, cui contradicetur. Signo dñs crucis, sepe multi Iudeorū exterius, multi contradixere gentili, multi quoq. et grauius scilicet, hoc inter professionis superficie sequuntur, sed veritate pia ue actionis nimis persequuntur, dicentes se nosse deum, factio autem negantes. Et tuas ipsius alias per transitus gladius. Gladius appellat dñs passionis effecti et mortis in cruce, qui Iudaei alias pertrauerint, quia non sine acervo dolore potuit crucifixus morientibus videre, quem licet resurrectus a morte q. si deu nullatenus ambigebat, quasi sua tamē & caro procreata mox pauidolebat. Et reuelatur ex multis cordibus cogitationes. Ante incarnationem dñtate velate erant cogitationes multoq. nec late patet quis eterno: amore flagraverit, quis celicis bonis temporalia mente preferret, sed nato celi rege in terra confundit pios dñs gaudet, ille deus aut turbarius est, et ois iherosolyma cum illo. Predestante et miracula faciente, ois tunc timebant & glorificabant deum Israelem. Pharisaei aut et scribi, dicta ac facta est salutaria, rapido oceo pebat, passio in cruce, impia letitia stulta, p. tristitia iusta replebant, et resurgentem a mortuis, et ascensione in celum, post letitia meroe, illo est misericordia gaudio mutata perrenit. Sicqu iusta pietatis beatitudo Simeonis appareat in carne dño, reuelare sunt ex multis cordibus cogitationes. Non hec autem pars reuelatio cogitationum tunc soli facta in Iudea, sed nunc etiam apud nos credenda est actitari. Et nunc enim dñs apparente, reuelant ex multis cordibus cogitationes, cù lecto vel predicato verbo salutis, aliud audienter libenter antulcant, gaudientes perficeret actu q. auditu didicentes, aliud satisfientes q. audiunt, non hec agendo patrare, sed potius in sustinendo nitunt contraire. Unde oportet fratres, ut quanto: verbū doctrine celestis, aliquid contrarium a dñi auctoritate pati se ferent, imitemur, misericordia eoz, q. p. assūmū in carne dei verbum, digno dolore & passio: sustinebat. Quoties vero id est ver-

talis, qui plenitudine sancti spiritus repletus, in patre filio & deo inscrutabile vice maiestatis a se sit in sacramento, edocens & ostendens que esset in uno eodem filio dei, et suscepit carnis ratio, et naturalis priuilegium deitatis. Audierat profecto salutarem ipm dixisse. Ego et pater vnu sumus. Et qui me videat, videret et patrem meum. Hec illu confessio, et honorabile terris et celo redditio gloriosum. Petrum itaq. vidimus fundamento ecclesie nostri dñs, et ideo digno hoc fundamentum generalis ecclesia collit, supia quod edifici sui celitudo colligit. Unus de conuenienter Psalm. dicit: Exaltent eum in ecclesia plebis, et in cathedra seniorum laudent eum. Dignu ergo est, ut fundamentum hoc in ecclesia honoretur, per quod ad celum consernditur. Quod hatalis ergo cathedre hodie collitur sacerdotale officium honoratum. Ut etiam tanto esse plus habeat in ecclesia dignitas, quanto sacerdotiale officium plus honor. Dic ergo hec a nobis fratres charissimi merito honoratur, quia dum naturale cathedre colimus, episcopatus est Petri apostoli venerarum. Nam et frequenter intra quadrigemina dies euenerit, facere ea nobis debet sanctuarii dierum reverentia gratior. Et huius natuale cathedre nisi ipsa ieiuniorum initia nobis deus p. fitit, ut dices q. erat prius imperante, nunc si sobrietatis, q. erat gula, sit abstinentia, quia erat peccati, sit sanctitatis, illius autem folementi religio, sic ecclesiis introducta est. Cum enim perranfractus apostolus disseminans ibum vite et faciens fundamentum ecclesie, cum ap. propinquare Antiochiam, cepit p. Nicæam et aquila tota ciuitate audire, q. Petrus aduentaret. His autem populus Antiochiae ciuitatis audientes Petru aduenientem Antiochiam, occurrerunt ei, et pene omnes maiores natu ac nobiles cineres spiranter in capite, cibicio induiti sunt, nudis pedibus p. natu agentes, qd contra predicationem eius q. Simone mago consentient. Ille et his similia prole quæstes, offerevit ei veratos languibus et fatigatos demonias, paralitos quoq. et diversa pericula patientes, et erat infinita multitudo simili languori. Quos videns Petrus non soli penitentia agere, de his que de deo malefici sunt per Simonem: veritatem tam in tigrum fidem exhibere deo, ut omnes bueras egredientes crederent p. ei posse salutari, ex pandit manus suas ad celum et cum lachrymis orationem effundens, gratiasq. referens deo dicebat. Benedicto te pater predicande, qui omne verbum et p. missum filii tu adipercere dignaris, ut cognoscas ois creature, quia tu solus es deus in celo et in terra. Hec et his similia dicens, ascendi in eminitionem loco, et iustis et se ponit omnium megravantium multitudine, q. ois hac voce alloquitur. Similiter vobis hominem me eē videntes, nolite putare qd a me possit recusare salute, is p. eū q. de celo descendere oīdit sibi creditibus integrâ aie et corporis medicinâ. Vnde vestra fides testis habeat huc oem populum, q. ex toto corde creditis in dñm Jesum Christum, ut sciant etia letemur ab ipso posse salutari. Qus ois multitudine infirmantium via voce clamaret hunc veritatem q. Petrus annuntiat, subito immensum lumen gratiae de iure in multis plebis apparuit, et coperit paralyticum currere ad pedes Petri sani, ceci recepto visu clamare, claudi restaurato gressu gratias age re, languores recepta sanitatem gaudere, nonnulli etiam solo statu uiuentes, is sine sensu et sine voce recu

Joh. 1. o.
Job. 1. 4.

Mat. 16
Psa. 106

Institutio festivitatis
hodiernae a senioribz nostris cathedre non
men accipit, ideo q. primus apostolorum Petrus
etodie hodie episcopatus cathedra suscepit. Et
porta ergo ecclesie per osen sedis illius na
tale colunt, quia apostolus pro carnis salutis suscepit,
dicente dno: Tu es Petrus, tu super hanc petra edi
ficabo ecclesiam meam. Super hanc, inquit, petra, id
est, super dñm salutare, qui fidelis est filius suo par
cipi sui nominis donavit. Et portae inferi non
p. ualebant aduersus ea. Porta inferi, tormenta et
blandimenta sunt persecutorum q. a stabilitate fidei
aliquos deterrendo, introitum eternae mortis aperiuntur.
Adhuc itaq. sunt portae inferi, sed harum nulla
ecclesia que supra petra fundata est preuerat. Ade
rito itaq. cunctis ecclesias honosadus, qui caput
ecclesie, et qui firmissime Petre soliditate secutus,
imimicos Christi autoritate sancti spissus confudit, et
afatigare parietes fortitudine triumpavit, nec infer
nit ut dictum est porta aduersus eum p. ualuit, qui fuit
pote eternalis ingressum, regem glorie confessus
aperuit. Aut quomodo ei non pateret porta illa vi

Bomilia.

perat sunt, oës dñi lunatici z demonis pleni libera-
runt, Ita ita ergo s' iurit' sanctus in illa die greue
stute ostendit, ut s' oës a minima vigr ad maximam vina
voce interficerentur deu. Et intra sepe dñe plures de
cē militia hoīm credentes deo baptizatis sunt, z sancti
ficatione consecrati, ita ut omni audita' desiderio.
Ephophilus q' erat canticu' poterit' in ciuitate sub
limior, dom' sue ingente basilica ecclie noë confe-
cerat. In q' basilica Petro apô ab omni populo
constitutu' est carpedita, z omnis multitudine quoti-
die ad audiendum sibi illuc puentem, credebat sane
doctrine, que omni est efficacia sanatur. Tunc acc-
edens Faustinus, proicit ad pedes Petri dicentes:
Semina' sibi tui q' ager mentis mee accepit, f'na-
ta sunt, atq' ad secundum matutinatem proiecta,
reponere me in horo' oīnico, facies me risen' diuinę
participare. Tunc Petrus cum omni alacritate appre-
hendens manus eius, tradidit eū Clementi z fratria
bus suis, dicens: Sicut patri filios restitutus deus,
ita te parre filii restitutus deo. Indixit aut' ciuium
omni plebi, z venientie deinde dñica baptizauit eti, atque
in medio p'st ex conuersione eius lumens materia
oës caulus eius exponuit, ita vt oës cluita' quasi an-
gelum aspiceret, z non minor' ei gratiam dñi apostolo
lo exhiberet. Postera aut' die, Pet' populi cōue-
nire nubet, vt vno ex his qui eum sequentibus ordi-
nato episcopo, alijs etiam p' b'pteris, baptisans
quoz plurimis, z omnibus qui erant verati demo-
nibus, vel languoribus sanitati redditis, demona-
sus et stibialis crudu'm, cunctisq' scripte compotis,
z ecclesiam Christi constituenis, z valedicena' eis
Laodiciam prouocis' multum desiderabilis.
Post hec autem Petras Roman' venientis, multas
turbas populo'z ad fidem dominii nostri Iesu Chri-
stii sua predicatione conuerterit, cui est gloria z hono'
in secula' seculorum. Amen.

In eodem festo. **Mat-**

¶ In illo tempore: Venit Jesus in partes Cesaree Philippi et interrogabat discipulos suos, dicens: Quem dicunt homines esse filium hominis? Et reliqua. Homilia venerabilis Bede presbyteri.

Act. 16 quomodo in Thessalum credi oportet, quid lucidius eo quod ad eum Petrus. **Tu es Ihesus filius dei vivi:** Bursus si audire delectat. **Hocum hec fides valeat,** quid apertius eo quod ait dominus de ecclesia que super eum edificanda erat. **Et porto in ferio non preualebunt adversari eam:** Sed hec sunt in locis plenariae epiphonentur. **Nunc autem reuertentes ad explanandam in ordine lectionem dominicam, pri mo videamus de loco in quo habita memorantur.** **Cenit, inquit, Iesua et partes Lefasare philippi.** philippus ut Lascas telata erat crucifixus Ihesus et traconitatis regionis. **Ubi ergo statueris et uitarem in loco ubi Jordanis ad radices ostium Iudeanum mons,** et terminus Iudee septentrionem, appellatur ea Lefasare philippi, in memoria vices

Luce. 4. Læcet, inquit, spiritus in parte Læcæ et p[ro]p[ter]a
pt. philippus ut Læcastellum erat terra ch[risti]a
tree et Traconitide regionis. Hic ergo statuens ei
uitarem in loco ubi Jordanis ad radices ostium Li-
bani montis, et terminus Judeæ septentrionem,
spellauit eam Læcæ philippi, in memora vici

sui nominis, partis honoris Libertatis sub dicto regnabat. In cuius partes veniens Jesus in interrogatio discipulos suos dicens: **Quae dicunt homines filium hominis?** Non autem quia scientia sententiam de vel discipulorum vel extraneorum inquirit, sed ideo discipulorum quid de sentienti interrogat, ut confessionem recte fidetur illos digno mercede remuneret. Nam sicut interrogatis ginaliter omnibus, Petrus respondit vnu pro omnibus⁹, ita qd Petro dominus respondit, in Petro omnibus respondit. Ideo quid alii de sentienti inquirit, ut expositis primo sententias errantibus, discipuli proba rent veritatem sua confessionis, non de opinione vulgarata, sed de ipso proprieitate dominitate revelationis, arcano. **Quae, inquit, dicunt homines esse filium hominis?** Pulchre homines appellar eos qui de filio hominis tuis qd noverant, quia diuinatus est in annis cana necebat. Ha q diuinatus eius mysteria causa nozunt merito supra hotoes et dicuntur, apostolo attulante quia sit: **Quod oculus non vidit, nec auris auditit, nec in cor posse ascendiit, que precepit uetus deus dicitur.** Qui cum hec de hominibus, hoc est, humana solum sapientibus coide, aut, ex oculo pmitere, mox de se ac de iuxta similitibus q ginaliter humanitatis sententiam trascenderat ad fecit. Nobis aut reuelauit deus spiritum suu filii. **Cui simile** est quod hic dico cu interrogasset discipulos quem eu dicere homines esse, et illi diversas diuerx opiones pmpsiliter, dicit illis: **Cos autem quemque etis dicitis?** Qualibz ad hominum ginalitate illos sequestrantes, deos ac dei filios per adoptionem factos in similitudine illarum. **Psalmista:** Oye dixi de eis filii, et filii excelsi omnes. **B**espontens Simon Petrus dicit, Tu es Christus filius dei vivi. Dei vivum appellar ad distinctionem falorum deo, quos vario deuersu errore gentilitas, vel de mortuis sibi hominibus instituit, vel maiore dementia de infensa sibili materia quos adoraret creavit, de quibus canitur in Psalmita. Simulachra gentium arguent et aux, operam manu hominum. **De** his non loquuntur. **N**oret aut dilecti vetera q miranda distinctione sit factum, cu dicitur etiam domini et saluatoris nostri natura, ab ipso domino et a fidelis eius discipulo estet proferenda sententia, dñe ipse humiliatus et sumpte humanitatis profiteatur, de scipulorum excellenti qdum eternitatem ostenteret. **D**ominus de se quod minime est, discipulus de dico in timat quod malum est. Dominus de se quod factus est propter nos, discipul⁹ declarat de dno, quia ipse est a facit nos. Sic et in euangelio dominus multo crebuz se filius huius est filium dei appellare coluit, ut nos admoneat eiusa dispensatio sua qd non nobis suscepit. Sed nos neceste est tanto humilis et unitatis eius alta venerari, quanto illum meminimus, p nostra exaltatione ad humanitatis infinita de cedisse. Si en in sacra mentem incarnationis eius, qbus redempti sumus, postquam diuinatus quia creatus sumus, p semp mera reclutum, fit ut ipi quo qd p Petro super beatitudinis mercede donemur. Nam sentiente illo Christifili dei vni, videamus qd legitur. **C**andens autem Petrus dicit, Beatus es Simon Bariona, Constat qd quia polter vera Christi confessionem, vera beatitudinem premia restant. **S**i intueamur interea qd Christum sit nomine illud quo pfectu sui nominis confessorem glorificat, ut huius etiam nos veracitatem confitendo, mere amur esse consorte. **B**eatissimus inquit, es Simon Bariona, Barion Syriae, latine de filius colub. **F**ilius non colub, recte vocat apostolus. Petrus, nre vice columba vocat.

In cathedra sancti Petri. So. clxxii.

Mat. 10 multū simplex est animal, & ipse prudētē ac pia similitudine dīm sequebarū, menjō ipso precepti, qd cum suis consimilis ab eodem magistro simplicitatis ac veritatis accepit. Et hōe prudētē sicut serpentes, & simplices sicut columbe. Ut certe qd spiritus sanctus super dīm in cōlōbē spece deceperit, recte filius eius nuncupat, qui p̄ virtutib⁹ plenius extitit mōstratus. Et hā laude dī lectioem confessoemq; sumū dīs remunerat, cum eum sancti spiritus sulū esse testatur, a quo ipse filius dei viui aſuerat, q̄uis hoc ipm multū diffiniſſiter fieri nullus fideliter dubitat. **Jesus enī Christus filius** dei per natūram. Petrus iucū t̄ ceteri electi filius dei sancti spiritus per gratiam. Christus filius dei viui, qd de ipso natus est. Petrus filius ipsi r̄tulans, qd de ipso renatus est. Christus filius dei aī tempora, ipse est enim dē virtus & dē sapientia quae dicit. Hōe possedit me ad initio viarum suarū anteq; quicquid faceret a principio. Petrus filius ipsi r̄tulans, er co tempore quo ab ipso illuminatus, gratiā dīuine cognitio accepit. Et quia vna voluntas eadē est op̄tū sanc̄e trinitatis, recte dī cūxerit. Beatus es Simon Bariona, id est, filius gratie spirituālē p̄tōnū adiūt. Quia caro et sanguis non reuelauit tribū, s̄ patr̄ meus qd in celis est. Pater quippe filio columbe reuelauit, qd vna ē ḡa patris & sp̄sancti, eadem quoq; t̄ filii, quod facilius sacre scripture probabitur exemplis. Dicit nā Job. 15. qd de parte apostoli. Ab illo dī sp̄s filii sit in corde nostra. Dicit ipse filius de spiritu sancto. Lū aī tem vener paracletus qd ego mitam vobis a patre. Dicit de sp̄u sancto apostoli. Id est aut oīa p̄rārū vno atq; id sp̄s, diuidens singulis p̄sonis. Pater ergo multū p̄sp̄, sp̄s p̄p̄t vni vultus spirat, quia p̄fecto, ut dirimus, vni vultus operatio patris & filii & sp̄sancti. Et propter ea cōuenienter dicitur, qd patr̄ qui in celīs est reuelauerit filio colubē mysteriū fidei, quod ei caro & sanguis reuelare neq; pat. Caro autē & sanguis recte intelligunt hōtes, sapientia carnis infici, colubine simpliciter necū, ideoq; a sapientia p̄sum omnimodo aſueris. De q̄bus sup̄a dictum est, quia Christus nō intelligentes, alii Iohannē baptisi, alii aut̄ Eliā, alī ab Ieremias, aut̄ vñū ex p̄phetis esse dicēt. De q̄bus dicit apostolus. Carnalis aut̄ homo nō percipit ea qd sunt sp̄ia dei. Sequit. C̄tego dicti tibi, qd tu es Petrus, et hā per eam edificabo ecclasiā meā. Petrus qd Simon ante dicebat, ob fr̄stitudinem fidei & confessionis sue existimat, a dīo Petri nomen accepit, qd vic̄ illi firma ac tenaci mēte adcepit, de qua scriptum est. Petrus aut̄ erat Christus. Et super hanc p̄ram, id est, dīm saluatorē, qd fidelis suo cogniti, amato, confessio, participiū sui nominis donavit, ut vic̄ a petra Petrus vocaretur, sup̄ia qd edificatur ecclasia, qd non nisi per fidem & dilectionē Christi, per iusteſionē sacramentorum Christi, ad formē electioꝝ & eternam pertinēt. **I. Cor. 2** qd vitam, apostoli ateſtātē dīt: Fundamentū enim aliud nō pot posere, p̄terē qd post quid possum est, qd est Christus Jesus. C̄tēt poste inferi nō p̄ualebat aſueris ne ea. Posto inferi dōctrīne sunt ne quā, que ledūcendo imprudētē ad inferos trahit. Posto quoq; inferi, et tormenta & blandimenta sunt p̄secutor, qd infirmos quoq; deterrendo vel emolliendo a stabilitate fidei, introitū eis eterne mortis agunt. Sed & prava infidelitā opera, ineptas colloq; portentivis sunt inferi, iniquitati vel a falso tribus & sp̄nebū, iter perditionis obtundunt. **I. Cor. 3** qd fides si non habeat op̄a, mortua est in fēmetā ipsa. Et corrumput bonos mores colloquia mala. Multe itaq; sunt poste inferi, fed barum nulla ecclēsie, qd sp̄ia perā fundata est p̄ueſat, qd quisq; dīcēt Christū intimo cordis amore percepit, omne quid exterius periculi tentante ingruerit, facillime contemnit. At q̄ntūs credentium fidem vel ope re reliquagē deputariā percederat, non hic suū per perfam domino cooperante dōnum suū p̄fessionis edificasse, sed iuxta alterius loci parabolam super eternam ſinē fundamento posuisse credendus est, hoc est non simplici ac vera intentione Christū sequi, fed terrenam quamlibet fragilēcōb; oī causam habuit p̄tēdīſe Ch̄tianū. Sequitur. C̄tēt ibi dībō clāe & regni celoꝝ. Qui regē celos maiori p̄ cetera deuotione confit̄ est, merito p̄ cetero ipse collatis clauib⁹ regni celestis donatus est, vt constaret omnibus, quia abis ea confidētē & fide, regnum celorum nullus posset intrare. C̄tēt ues aut̄ regni celoz ipſam dīcēndi ſtūtūm p̄tentiam nominat, qd dignos recipere in regnum, indignos excludere debetēt a regno. Unde manifeste subtilitas. C̄tēt quodcumq; ligauerit ſuper terram, erit ligatum & in celis, & quodcumq; soluerit ſu per terram, erit solutum & in celis. Qd ſoluerit ac ligandū potestas quamvis ſol. Pater videatur a domino dato, abſis vila tamē dubitetur inſcendūt̄ est, quia ceteris apōſtolis datur, ipſo teſte a post reūterrectionē paſſionisq; triumphum apparet̄ eis, inſufflant̄ dīcēt eis. Accipere ſpiritus sanctus quoniam remitterit peccata, remittuntur eis, qd quoniam refuerit, retenta ſunt. Nec nō etiā hinc in episcopis ac p̄fici b̄teris omni ecclēſie idem officium committitur, vt videlicet agnitis peccantium caſis, queſting humiles ac vere penitentes aperit̄, hos iam timor perpetue mortis absoluit. Quo vero in peccatis qd egerint periferre cognoverit illos per embūs ſup̄licitis obligandos inſunet. Unde alias dominus de corēto ſemel & iterum, rētio, ſed non penitente fratre p̄cipie dicens: Si autem ecclēſiam non audierit, ſit tibi ſicut Eſthibūs, & Publicanus. Et ne te quid p̄taret ecclēſie iudicio condamnari, mor̄ terribiliter adiunxit: Amēdūm vobis, quecumq; ligauerit ſu per terram, erunt ligata & in celo, quecumq; ſoluerit ſuper terram, erunt ſoluta & in celo. Omnes ergo electorū ecclēſie, ſarta modū culparum vel p̄nū, ligandi ac ſoluenti datur autoritas. Sed ideo beatus Petrus qui Christum vera fide confessus, vero est amore ſecutus, ſoūtātē claves regni celorum & principatū iudicariē potestat̄ accepit, vt omnes p̄ obrem credentes intelligant, quia quicquid ac virilate fidei vel ſoceritatis illius quolibet modo ſemel p̄flos ſegregant, tales nec vinculū pecatorum ſoli, nec ianuuam poſſunt regni celeſti ſingredi. Unde nos neceſſe eſt tota inſtētō frātēs charitissimi & fideli quām docuit ſacramēta dīſcere, & congruētē fidei op̄e demonſtrare. Neceſſe eſt omni vigilantia multiplices ſubtilēs portarum inferi cauere inſidiās, quatenus iurta. Psalmit̄ voce, de his adiumentis domino eripi, atq; ad amonitandas eius laudes portas ſile Sion, hoc ē, gaudia ſup̄ne ciuitatis mereamur intrare. Nec ſunt nobis ad ſalutē arbitremur ſi turbis negligem̄t ut quoniamlib⁹ in doctōrum ſuētē ſit acribus adequebitur, quibus in literis ſacris vñca eſt credēt̄ partē & vñcētē regula p̄ſcripta, ſed quotiensq; nobis erantū ſingrētū exemplia, nos confeſſiū auertēt̄ oculis mentis nolnre vidēant pavitūtē, maſtū ſequit̄ ſuētē ſuētē decrūm ſedulo corde crucis

Job. 20.

20 Dat. 19

Bomilia.

mar, sequentes exemplum beati Petri, qui spretis errantium factis, vere fidei arcam quid cognoscerat indubia oculis confessione psonit, in separabile cordis cura seruauit. Nam de fiducia confessio nis hoc loco cognovimus, de virtute autem vinci ce in Christum dilectionis ipse alibi testatur. Quia si diceretis ab eo quidam discipulorum eius, ut certos illas ad duodecim: Numquid et vos vultis abi? Respondebit et Petrus dicens: Domine, ad quem ibimus? Verba vita eternae habes, z nos cognovimus et credimus, quia tu es Christus filius dei vitii. Iustus ergo frater mei pro modulo nostro exemplum li timari faragamus, et nos cum illo beati et carpti a? esse valeamus, nobis quoque Simonis, hoc est, obediens Christo nomen con gruet, nos propter simplicitatem fidel non sicut ac ceptimus a domino gratiam virtutum, sicut columbus vocabulium consanguius ipse spiritualibus ante nos precepitus dicit: Quia pulchra es anima mea quāpulchra es, oculi tui columbarium. Sicut si vit nobis sapia perram fidei aurum, argētum, lapides pretiosos, hoc est, perfecta virtutum operarum confluentibus, nulli tribulationi ignis derrimenter affera, nulli tentationum turbines preualeat, qui potius aduerterebatibus probat, accipitiam cor nam vite, quam ipse nobis ante promisit. Qui viruit et regnat deus cum patre in unitate spiritus sancti, per omnia secula seculorum. Amen.

In annuntiatione beatae Marie, vel potius in aduentu domini. Sermo beati Augustini episcopi.

Vox inquit nomine
nō o Judei, qui vix in hodiernum dī
em negasti filium dei. Nō me vor ve
stra est illa quando eum vidiſſis miracula faciente,
et teſtantes dicebant. Nō quæ animas noſtræ
ſuſpendi. Situ es Christus, dicit nobis palam. Il
le autem vos ad conſiderationem miraculorum mit
tebat dicens: Opera que ego facio, ipſa testimoniu
m perhibebo de me, ut Christo testimonium dice
rent, non verba sed facta. Quos autem non agnoscen
tes ſaluatoris qui operabatur ſalutē in medio ter
re veftra, adiudicentes in malo aiftia. Tu de teipſo
teſtimonium dicit, teſtimonium tuum non eſt ve
rum. Sed ad hec ille quid vobis responderit aduer
tere noluitis. Nō me scriptum eft in lege veftra,
quod duorum hominum teſtimonium verum ſit?
Pecuniariorum legiſ, intendite legem. Teſtimoniū
um q̄ritis de Christo. In lege veftra scriptum eft,
quod duo hominum teſtimonium verum ſit. Procedat
ex lege non tantum duo, led etia plures teſtes Chri
ſti, z conuincent auditores legiſ, nec factores. Dic
Iſaia teſtimonium Christo. Ecce virgo, inquit, in
vtero concipiēt z pariet filium, z vocabitur nomen
eius Emanuel, quod interpetetur nobilissimum deus.
Accedit et alius teſtis, Dic z tu Jeremias teſtimoniū
um Christo. Hic eſt, inquit, deus noſter, et non effi
mabitur aliis ab eo illo, q̄ inuenit omnem viam ci
entie, z dedit eam Jacob pueru ſuo, z Iſrael dile
ctio ſuo. Post hec viſus eſt in terris, z cum homini
bus conuerſatus eſt. Ecce duos teſtes idonei ex lege
veſtra, ex quorum teſtimonio non ſunt compuncrē
corda veſtra. Si alii atq; ali ex lege veftra teſtes
introducāt, vt frontes duriflimes inimicos conterā
tur. Veniat z ille Daniel sanctus, iuuenis q̄dem era
te, ſenior, pero ſcientia ac manuſcripione, conuincent

omnes falsos testes, sicut concubiti sententias impudicos, ita suo testimonio Christi conterat imitatores. **Dicit sancte Daniel**, dic de Christo quod non nisi. **Cum dicitur**, venerit, inquit, sanctus sanctorum, celstis est vincio. Quare ille presente cui insultantes dicebatis. Tu de te testimonium dicas, testimonium tuum non est verum, scilicet vincio veltra nisi quis ipse est quod vere fecerat sanctus sanctuum. **Sic (ut vos dicitis) non dum** venit, sed expectatur ut veniat sanctus sanctorum et demonstraret vincionem. Si autem (quod vos resumet) effundat vincio vestra, agnoscite veniente sanctum sanctum. **Ipsie enim** in lapide illius abiecius de monte sine manibus confidens, id est Christus natus de virginie sine manibus complectentius quam tantum crevit ut mons magnum fieret ut impleret universam faciem terrae. **De** qmone dicit propheta. **Amen** secundum dominum in montem domini. Et de die dicit David: **Mons de nomine habentimus, ut quid suspicamini montes incaelatos, montem in quo placuit deo habitare in eo?** Ibi cognovit pater noster: **Ecce filius dei vici.** Agnosco ut montem, ut secundum montem, testimonium dixit ut ritari, dilectus es a veritate. Supera petra fundatus est Petrus, ut morte suscipiat illum amato, quem tenuerat timendo. **Vic** tunc Aboryes legislator, dum populi Israeli testimonium Christi. Propheta omnis fons suscitabit dominus de fratribus vestris. **Omnis anima** que non audierit prophetam illum, exterminalbitur de populo suo. Propheta autem dictum Christum, id audi in euangelio. Non est inquit prophetam sine honore, nisi in patria haec. Accedat autem David fanticus, testis fidelis, ex cuius semine processit, iste cuius et prophete testimonium dicit, dicit iesus Christus. Adorabunt, inquit, cum omnibus reges terre, oceani getes serueriunt. **Qui serueriunt?** Sic curserunt: **Cis** audiret curserunt. **Dixit dominus** domino meo, sede ad terrae misis. Donec ponam in imicos tuos scabellum pedum tuorum. Expressus est et nominatus. Quare, inquit, tumultuante sunt gentes, et populi meditati sunt iniuria. **Posteriorum reges** terre, et principes concuruerunt in unum aduersus dominum, et aduersus Christum eius. **Abacuc** dicit de testis. **Vic** in Abacuc prophetam testimonium Christi. **Dicit** inquit, audiui audiui tuu et timui. Considerant opacum et erupi. **Quia** opa de iste miratus expauit. **Nunquam** fabri mudi sit miratus expauit. **Ab** sit. **Sic** audi et expauit. In medio, inquit, diuum animalium cognoscitur. **Opata tua deus,** ubi caro factus est. In medio diuum animalium cognoscitur, qui quoniam descendit, expauere certe me fecisti. **Quia** verbis per quod facta sunt ora in psepius iactuunt. Agnouit bos posseforum suu, et alius psepe diu sui. In medio diuum animalium cognoscitur. **Quid** est in medio diuum animalium cognoscitur, nisi ant in medio diuus testis, mentor, aut in medio diuus testis, aut in medio diuus testis. **Ecce** quædam modum sibi coenuentum restest istas, ecce quædam modum coniunctum fuit sollicitatis. Sufficiente vobis ista o Judei, et adhuc ad vestram, præfusione ex lege, et ergo vestra altos introducemus testes, ut illi testimonium perhibeamus, cum

In annuntiatione b. Marie virg. So. clxxxiii.

perdita mente insultantes dicebat. Tu testimonium de teis perhibes testimonium tuum non est vere. Quid si velim ex lege et prophetis omnia que de Christo dicta sunt colligere, facilius me tamen quam copia deserit. Verutem sene illi ex gente vestra natum, sed in errore vestro non reculit. Simeone sanctu introductus, qui meruit teneri decrepitus in hac lucem quoniam videtur veram lucem, quem quidem tam etas copellebat ire, sed experebatur intuscepte que sciebat venire. Ille sene admonitus est et a spiritu sancto, quod non ante moreretur quia videtur Christus stet de natu. Quem cognoscens perrerit in templu. Ebi vero eu portari matris manus videt, et dum illa infans puerit agnouit, tulit infantem in manus suis. Ille quidem Christus ferebat, sed Christus senem regebat. Regebat qui porabatur, ne ille ante promissum a corpore solueretur. Quid tam dixerit, quod tam confessus fuerit, aduertere inimici, non Christus sed vestri. Benedicens deum exclamauit sequens iste et dixit: Hunc dimitris die feruimus in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum. Illi extarentur parentes Iohannes et acbarias et Elizabeth uenes steriles, in senectute fecundi, dicant etiam ipsi testimonium de Christo, dicant de Christo quid sint, et teste idonei Christo narrari. Alium enim suo parvulo nato. Tu puer prophetarum vocabe ris, prebebis enim ante faciem dominii parare vias eius. Ipsiis matribus virginibus, Elizabeth ait: Unde mibi hoc, ut veniat mater diu mei ad me? Ecce enim virtus facta est vobis salutationis tue in auribus meis, exultauit in gaudio infante in utero meo. Intelligens enim Iohannes matrem diu sui venientem ad sua matrem, inter ipsas angustias vieri adhuc positum: motu fa lutauit quo voce non poterat. Qui postea ipse Iohannes precoruit et amicus et humilis et fidelissimus seruus, testis idoneus factus, tanto maior in natus mulierit: quanto estimabatur eius quod non erat. Christus enim eum Iudei credebat, sed ille se non esse clamabat, dicens: Quem me esse iudicacis nisi sum ego, sed ecce venter post me, cuius pedibus non sum dignus soluere corrigitam calceamentum eius. Et fidelis testis a zamici veri sponsi quanto te humiliasset, si ad corrigitam calceamentum eius soluendu dignus est ete obixisse. Sed dum hoc ne non dicitus dignum, dum deus fatus refutat contradicis. Et hec ante dicta sunt quā Christus videres, qui cū ad te veniret excelsus, humilis impende dispensationis sue gratia ut a te baptrizaretur, qui nulli habebat oīno p̄cūm, quid responderet, quē cognoverit. Ale testimonium protuleris, andat inimici qui audiunt nolunt. Ecce, inquit, agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et adiecit, Tu ad me venti baptrizari? Ago te a deboe ba prizari. Agnouit seruus dñs, agnouit vinculus originalis p̄cūi obligatus, ab omni necu p̄cūi liberum, agnouit preco iudicē, agnouit creatura creatore, agnouit parvaphysus sponsus. Haec et hoc ut Ioannis est. Qui habet sponsam sponsus est. Amicus autem sponsi stat et audit eum, et gaudio gaudet propter vocē sponsi. Sufficiunt vobis ista o Iudei, si ficiunt vobis satis testes et testimonia ex lege vestra, ex gente vestra, an adhuc impudentia nimis audibit dicere, quod alterius gentis vel nationis homines. Christus debet testimonium perhibere. Sed si hoc dicitur, respondebit quidem ille vobis, Non sum missus nisi ad oues q̄ p̄terunt domus Israhel. Sed sicut vos in Actibus apostolorum increpat paulus Uobis inquit primum oportet annuntiare verbū dei, sed quod expulitis illud, nec vos dignos vite ererūt, ne indicatis, ecce inquit conseruimus nos ad gentes. Demonstremus tā nos ex gentibus testimonium Christi fuisse plati, q̄m veritas non tacuit, clāmādo etiā p̄ linguis inimicorum suorum. Nonne q̄m illa poeta facundissima inter sua carmina: Nam nosa progenies celi demitterit alto dicebat, Christo testimonium perhibebat? In dubiis hoc veniat nisi alios ex gentibus idoneos testes pluragi dicentes in mediū introducā. Illū regē qui vestra subiungam captiuū ad perdomum, Nabuchodonosor regē scili ceti Babylonis non p̄termittit. De Nabuchodonosore, quod in fornicatio quo tres viros iustos iniuste immiseras, dic quid tibi fuerit reuelatum. Nonne inq̄tes p̄uersos mislimus in fornicatio ligatos? Et auite ei. Eber rex. Ecce inquit ego video quatuor viros solutos deambulantes in medio ignis, et corruptio nulla est in eis, et aspectus quarti similes est filio dei. O alienigena utrum tibi hoc sit? Quo tibi annuntiavit filius dei? Que lex, quis propheta annuntiavit tibi filium dei? Nonnum quidē mundo nascitur, et similitudo nascētis a te cognoscitur. Ut tibi hoc sit? Quis tibi istud annuntiavit, nisi p̄fū sic te ignis diuinus in tua illuminavit, ut cū illis apud te captiuū tenetur inimici Judei, sic dicerest testimonium filio dei? Sed quia in ore duorum vel trūi tūlū stat oīne verbi, scripsit ipsa deus vestra contumacia confutans. In lege inquit vestra scriptū est quod duorum hominum testimonium verū sit, tā ex gentibus terrius relatio intruducatur, ut et testimonium veritatis ex omnī parte roborozet. Credo tā vos oīni Iudei farōste istib⁹ ita obtutos, statuatores ēē ipa vitate ut nihil ultra repugnare, nihil querere debeat. Tū autem.

Item sermo de eodem festo. Vnde de nativitate Marie.

A best nobis dilectissimi oratus dies beate ac venerabilis sp̄ virginis Marie. Ideo cū summa exultatione gaudeat terra nostra, fāte virginis illustrata die solemni. Hec est enim flos capi de qua ortu est pretiosum illū qualitū, p̄ cuius prū mutata natura protoplastox, delerit et culpa. Precessum est in ea illud Ecce infelicitatis elogium, quo dicunt, In doloris parto filii tuos, quia ista in letitiam dominii peperit. Eua enim luxit, ista exultauit. Eua lachrymas, Maria gaudiu in ventre portauit. Quia illa peccatrix, ista edidit innocentem. Virgo quippe genuit, quia virgo concepit. Immaculata peperit, quia in conceptu libido non fuit. Utrobiusq̄ miraculus, sine corruptione grauida, et in partu virgo puerpera. Dilectissim angelus de celo missus a patre deo in nostrę redēptionis exodium ad beatā salutā María. Tū autem gratia plena do minus tecū. Impleta est ergo gratia, tū autem evanescit a culpa. Adaledicti Eu in benedictionē mutatur Marie. Quia glā plena dñs tecū. Tūc dñs in corde, tecum in ventre, tecum in utero, tecum in auxilio. Gratulare beato virgo. Christus rex celo suo incarnatus in ventre tuo, ex sinu partus in ventre dignatur descendere matris. Benedicta tu inquit in mulieribus, quae vitam et virtus in mulieribus peperisti. Mater generis nostrī penam incultū

Dai.

Deu. i

Johan. 8

Geř.

Item sermo de eodem

festo. Vel de nativitate Iesu

Adest nobis dilectissimi optatus dies beatee ac venerabilis sp virginis Marie. Ideo cum summa exultatione gaudeat terra nostra, tate virginis illustrata de solenni. Iacet enim nos capi de qua omni est pretiosum lumen qualium, p cuius prout mutatur natura protoplasta, deleteri et culpam. Precepsit enim est in ea illud: **Eua infelicitatis elegit, quo dominum peperit.** In dolore paries filios tuos, quia ista in leti- tia dominum peperit. **Eua enim luxit, ista erexitur.** **Eua lacrymas, Maria gaudium in ventre portauit.** **Quia illa pecoratu, ista edidit innocentem.** **Ut quippe genuit, quia virgo concepit.** Immaculata peperit, quia in conceptu libido non fuit. Utrobiusque miraculi, si sine corruptione gravida, et per virgo pura pueratur. Descendit angelus de celo misericordia a patre deo in nostre redēptionis exordium ad beatā fatulāto Marī. **Buc autem gratia plena domini tecum.** Implera est ergo gratia, **Eua evanescit a culpa.** **Haledictio Eue in benedictionē mūtatur Marī.** **Eue grā plena dñs tecū.** Tēcū dñs in corde, tecum in ventre, tecum in vtero, tecum in auxilio. Battulare beatā virgo. Chrysifusa rete celo-func incarnatur in vtero tuo, et sinu partus in vtero rum dignatur descendere matris. **Benedicta tu inquit in mulieribus, quia vitam cō vīto cō mulieribus peperisti.** Mater generis nostri penam incurvisti.

mundo, genitrix domini nostri salutem attulit mundo. Auctrix peti sua, auctrix meriti Maria; sua occidens obfuit. Adorata vivificando profuit. Ille percussit, ista fanauit. Non inobedientia enim ob edientia commutatur, fides pro perfidia compensatur. Era itaque Maria gestas infante, exultans amplius filium, portat quo portabatur. Nec fortunata (vt fingunt Sabelliani) reperit filium, sed decursus nouem mensibus percepit Christum. Plaudat nunc ergo Maria, et inter veloces articulos tympani puer pere concrepant. Concinant letates choroi, et alternantibus modulis dulcisona carmina miscantur. Audite ergo, quemadmodum tympanistris non fra catauerit. At enim, **L**etagnicat anima mea dominum. Et exultauit spiritus meus, in deo salutari meo. Quia per exitum humilitatem ancille sue, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est tecum. **L**eagant itaque lecentis errati, miraculum novum partus euicit. Et eum planctum. Miserie canthus excludit. Denique post illius benedicitione angelus prefiguratio, dum tecum fecit virgo mente altercatione confixit, qualis esset illa salutatio, nuntius interrum celestis exequitur. **N**e timeas Maria, inuenisti gratiam apud dominum. Ecce coepies in vetero et partes filium, et vocabis nomen eius Iesum. **P**er illa: **Q**uoniam, inquit, fuit istud quoniam virum non cognoscet: **E**t angelus ad eam. Spiritus sanctus superueniet in te, et virtus altissimi umbra bibit. Ideoq; quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius dei. **A**nus audiret quoniam modo sit hoc, responde nunc verbi. Ut quid tristitia mundus: **A**udi diu quoniam fuit hoc, quia spiritus sanctus superuenierat in te, ut prolem gignas, et virginitate non perdas, filium proferas, et post partum incorrupta permaneas. **B**eatam Maria, seculum omnem capitum tuum de peccato atssum, te apud deum mundus fuit obsecundum fecit. **N**oli mox agnoscere, neque timere, neque timet virgo nunc suum festinandum. Responde verbum cum luce filium, da fons et fenti virtutem. Ecce, inquit, ancilla domini, fai mibi secum verbum tuum. **A**ec mox, reuertitur nubes, et virginale thalamum ingreditur Christus. Effectus subito pregnans beatam degenitrit, cuncta p secula predictarum felicitate. Ecce mors ad credibilitatem ubi, virilis agnara confortit. Impletur vetus nullo humano pollitus amplexu, extat ita, ut virgo cum concepit, virgo grauidia, virgo erat cum paru, et ergo post partum preclarior ergo virginitas et gloria fecunditas. Exulta Maria et matrem seletu miratur, et de spu sancto p seculis gaudet, nec quia peperit inutilem terretur, sed quia genuerit cum exultatione miratur. Gaudeamus ergo et nos fratres in die tantae virginis, que dum desponsaretur fabio, certi nupluit architecto. Promitterit eis ei filium p visitationem sancti spiritus. Hec illa audiens gaudet, cupitq; effici mater. Quid ergo mirum si sine corruptione nascitur, qui de sanctificatio ne concipitur. Non enim decebat, ut ille qui nobis afferbar salutem, matre pterperet integratim dignitatem. Nam qui terra mari celoq; non capi, intra vni corporis cultu membra a sucti p. Hec est illa notitia, Jer. 31. Beremie prophete vaticinata puenitentia. Facit, inquit, dominus nouum sup terram, femina circundabit virum. Femina sup feminas benedicta, que virz omnino non nouit, et virz suo vtero circumdebet. Circundat virum angelus fidem dano, quia Eua pidiit virz serpenti contentio. Salut angelus puelam viri salutatione ignorata, terrefego nouitatem virz. Ad quam angelus vt fugi,

Lectio sancti euangelii
Secundum Lucam. i.
In illo tempore: **D**ivisa est angelus Gabriela deo in ciuitatem Galilee cuius nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph de domo David, et nomen virginis Maria. Et relata quia. Homilia beati Ambrosii.

Latent quidem domini na mysteria, nec facile iuxta prophetici dictum quisquam hominum potest scire consilium dei, sed tamen ex certis factis atque perceptis saluatoris postulamus intelligere, hoc postponens consilii fusse, et ea postillum et electa videt deu pareret, q; erat despota viro. Cur aut non

ter, q; illa hora accepit eam discipulus in sua. **A**ttivitatem pueritae et adulterio. Et bene virtus polita scriptura, vt et deponitata esset virgo. **A**rgo, vt ex parte virilis gloriosi esse videbatur. **D**espontanea, ne remittere virginitatem adurere infamia, cui grauius alius corupcione videbatur insigne p ferre. **M**alitiae autem aliquos de suo oculo q; de marius pudore dubitare. Sciebat enim tenera esse virginis verecundiam: Lubrica fama pudore, nec putata ortus fuisse rufita. Tu ibi pugurata es ergo. **T**u ecce conceptus in utero, non de viro, sed de spu sancto, et grauidia eris et incorrupta p manebis. **P**aries quidem filii, et pugnitatio non patiens determini efficerio grada, ut eris mat temp intacta, sentiens poteris vestris, et pudorem non podo castitatem. **I**ntuimur huc beraria tua, et intacta erunt genitalia tua. **A**t illa dixit: Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum voluntatum. **S**eruit obedientia, o insignis gressus, que dum semper dedit humilitate, et in se opificee coporant. **I**m plenitudo ea dominus quod dudum p ducatur. **O**bedientiam inquit malo q; sacrificium, et scieriam dei plus q; holocausti. **I**lluc fuit vero obediencia, omnis sacrificio gratiosus, hec voluntas cunctio hostis acceptior, hinc pomerit gloriam, qua ipse postmodum avertit. Ecce ait: Et hoc beatam me dicent omnes gratias. **B**eatam Maria q; tibi digna valeat in gratia, ac laudem preconia rependere, que singularem tuu assensu, mundo succurrunt p dito. **Q**uasi tibi laudes fragilitas humani gressu soluerit, que sola tuo commercio recuperandi adiutum invenit. **A**ccipit pte quicunque exiles, quacunque meritis tuus imparis gratia actiones, et cum suscepisti vota, culpas nostras orando excusa. **A**dmitte nras pices in tra- carum erauditionis, et repora nobis antidorum reconciliationis. Sit p te excusabile quod p te ingerimus, fiat imperiale quod fidamente poscimus. Accipe quod offerimus, redone quod rogamus, et quod timemus, quia es ipsa vincula pte, ex te speramus veniam delictorum. **E**t in te beatissima nostra sum est expectatio premiorum. Sancta Maria succurre miseris, iuna pusilliamentis refoue fribiles. **S**ta pro populo, intercedit pro clero, intercedit pro deuoto feminis, et ex. Sentiant oculum iumentum, quicunque celebrant tuum commemorationem. **A**llis parata votis poscessum et responde omnibus optatum effectum. **S**intib; studia assidue orare pro populo dei, que meruit benedicta redemptoris ferre mundi, qui vivit et regnat in secula seculorum. **A**men.

Mat. 4. **C**onsummatum est tempus torquere nos: Et ideo venisti cognoverant, quia pugnacitatem habebant, ut ante tempus torquere nos. **E**t facilius videntur, principes autem leculi non cognovisse, quo maiori possumus quia apostolice sententie probare docimmo. Si elli cognovissent, nunc enim dominus maiestatis crucifixus, demonum enim malitiam facili etiam occidere debet. At elli q; secularium vantiaribus occupati, iste diuina non possunt. Bene autem sibi diuinerunt euangelista, vt crucis Christi Joseph ab angelo moneri induceret ne dimiteret Maria. Lucas illi euangelista testimonit ferret, q; non cognovisset, hoc ipsum Maria faret cu dicit angelus: **Q**uoniam fuit istud quoniam virz non cognoscet: **S**ed et ipse scitus Lucas p gne declarauit dicente: Et nomine Maria. Et pohera edocuit qui ait: Ecce virgo in vtero picipiter. Et Joseph designauit qui quoniam pugnante videbat q; non cognoverat, dimittere gesset at. Et dominus in cruce politus, manifestauit cum dicit maria: **S**icut et ecclesie fuis. Deinde discipulo ait: Ecce maria tua. **S**icut vters testatus est, discipulus et maria. **E**t sic vters testatus est, discipulus et maria. **L**uc. 1. **C**ogitans quidem etiam cogitauit, q; deputauit affatu, ab angelo futuratu. **D**icere virgo verbo rumpit euangelium, et ad omnes vters ingressus pauperum pudoris imitari. Solam in penetrabilis quani nemo viros videbat, solus angelus reperit, sola sine comite, sola sine teste. **N**e quo degeneri depravatur affatu, ab angelo futuratu. **D**icere virgo verbo rumpit euangelium. **M**aria etiam salutationem angelis verebat. **C**onstatram (inquit) cogitans quoniam fuit ista salutatio. **E**t ideo cu verecundia, q; pauebat, cu pudicitia q; benedictionis non formula mirabatur, que misericordia lecta, et iniqua antecepit. **S**olus Christus hec salutario feruatur. **S**ene emi folia plena gratia dicitur, que sola gratia quam nullam alia meruerat consecrata est, vt gracie replicarentur aucto. **C**et ait angelus domini: **E**t timeas Maria, inuenisti gratiam apud deum. Ecce coepites in vtero et partes filium, et vocabis nomen eius Iesum. **H**ic erit magnus. **E**rubet etebat ergo Maria, erubet scabat etiam Elisabeth. **E**t ideo cognoscam q; quid interstit inter mulieris et virginis verecundiam. **Z**illa de causa embescabat, hec q; verecundiam. In multis modis pudoris adhibetur, in virgine pudoris augetur gratia. **H**ic erit Magnus, et filius altissimi vocabitur. **D**icitur quidem etiam de Johanne ab an- gelo, q; erit magis sed ille q; homo magnus, hic aliis h bisis

deus magnus. **Magnus** enim dominus et laudabilis natus, et magnitudine eius non est finis. Et vere ille magnus, qd maius inter nos mulierum ppe ra maior. **Johannes** nemo est. **Sabot** tamen maior, qd q minor est in regno dei, maior et illo. **Magnus** autem **Johannes**, sed coram domino minor. Et magnus **Johannes** vnum et sacerdotem non bibit, hic cū publicanis et peccatoribus manducat et bibit. Ille abstinentia meritum colligit, cui poterit nulla natura est. **Christus** autem cui naturaliter suppetebat delicia donare, cur eos declinaret, quos abstinentibus poterat prestatre meliores? Sicut mystice non designata eoz qui uenient, quibus daturus est sacramentum. Ibi g manducat, ille ieiunat. Utrumque populus typus, in illa ieiunat, in h pacific. Sed leuitum, et cibis, ne pceptum declinaret, manducavit cū poteribus, ut gāz cerneret, agnoscere patres. **Magnus** ergo et **Johannes**. Sed huius magnitudo habet prius principium, habet finem. **autem** **Jesus**, idem est finis atque principium, idem prius et nouissimum. Nihil ante prius, nihil ultra nouissimum. Neq; te generationis humana cōsuetudo ad virum trahat, ut ptes non prius esse, quia filius est. Sequuntur scripturas, ut errare non possit. **Prius** filius dicitur. **Lectum** est etiam, qz solus pater qui solus habet immortalitatem, et lucem habitat inaccessibili, sicut legit, et immortali foli deo. Sed neq; prius ante patrem, neque solus sine filio. **Salterum** nes ges, alterum destruit. Utrumque sequere, et virumque confirmas. Nō dicit, ego priez et ego posterior, sed ego prius et ego nouissimus. **Prius** est filius, et ergo coeterum habet enim patrem cu quo sit eternus. Audeo dicere, prius est filius, sed folis non est. Et bene dico et religio dico. Quid erigitis ad impietatem hereticis aures? Laqueos quos tenditis incitatis. **Prius** est filius, qz folis non est. **Prius** quia cum parte semper est. Solus non est, quia sine parte nunc est. Nō ego boc dico, sed ipse dicit. Et non sum folius, quia pater mecum est. Solus pater, qz vnu deus est. Solus pater, qz vna diuinitas patris et filii et spiritus sancti. Et quod vnu est foli est. Solus pater, solus vnguentus, solus et spiritus sanctus. Neq; em q filius z pater, aut q pater z filio, aut q spiritus sanctus z filius. Alius pater, aliis filiis, aliis sp̄issanciis. Legimus em. Rogabo p̄fes et aliū paracletus dabit vobis. Solus pater, qz vnu deus et quo omnia. Solus filius, qz vnu deus per quem omnia. Solum diuinitas facit. **Utrum** et pate testificat filium, ve iniquus filius sine patre, aut pvide et esse filio. Ergo ne solus, qz non solus immortalis, nō foli lucet habitat inaccessibili, qd deū nemo vidit vñqz nisi vnguentus filius, qd est in sūna patri, qd se det ad extermum patr. Et huius qd audet dicere inaccessibili luce elle quia habitat p̄. Numq; lux melior p̄pare? Quae aut lux inaccessibili, et cui non est inaccessibili pater? Et ipse lux ve raz a genito lucis eternae, de o dicti est. Erat lux, et qd illuminat oēm hoīem venientem in hunc mundum. Vide ne ipsa sit inaccessibilitate, quam habitat pater, habitat et filius, quia pater in filio, et filius in patre. Bene ergo magnus, late em fuditur dei vir tue, late celestis substantia, magnitudo portigitur. **Hip̄il** prescriptum, nūl cū scriptum, nūl dūmen sum, nūl emenūm trinitas habet. Non loco claudit, non opinione apprehendit, non estimantem cōcludit, non erat variat. Dedit qd dominus Jesus hominibus magnitudinem. In omnem terram exiuit sonus eoz, z in fines orbis terre verba eius, Non in fines tamen mundi, non in fines celo-

ditum. **Et** virgo pregnans contra legem, contra contumeliam, contra pudorem, cuius caro cura est virginis: **Zacharias** autem non dūt impari editio, sed de feliū etate non creditit. Nam conditio con gruebat. Et virgo et femina solemnis est pars, nec incredibile debet videri vbi natura concordat. **Et** enim etas nature sit, non natura etatis, fit plenior etas impedit naturam. Non est tam irrationabile ut minor cedat causa maior, qz potius perrogat tua nature, vnum inferioris excludat etatis. **Iacobus** accedit quod **Abraham** et **Sara** filium in senectute supercepit, et **Joseph** filius senectus est. **Quod si**, quia risit **Sara** repiechit, iustus **Zacharias** condemnat, qui nec oraculo creditat, nec expte. **Abra ham** autem cum dicit: **Quoniam** fuit istud, quoniam virum non cognovit, non videbat dubitabat de facto sed de facti qualitate quesire. **Liquet** enī qz faciem dum esse crediderat, qz quomodo fierent, interrogavit. **Ubi** et meruit audire. **Beata** qz creditidit. **Et** vere beata, qz sacerdote prestatio. **Lum** sacerdotem negat, virgo correxit errorum. **Hec** mirum si dominus redemptoris mundum, operationem suam inchoat ut tūca **Maria**, ut per quā salve oībus parabatur, eadē pīma fructū salutis haerit et p̄gnore. **Et** bō qz sit quā fieret, legerat em qz virgo occiperet, sed non legerat quāmodum virgo gñaret. Legerat et dicit. Ecce virgo in vtero conceperit, quātū ac cipiet, quāmodo autem accipiet, in euangelio pīum angelus est locutus. Tu aut.

In festo Philippi et Jacobi.

Iohannis. ciii.

In illo tempore dicit **Jesus** discipulis suis: Non turbetur cor vestrum. Creditis in deum, et in me credite. In domo patris mei māstiones multe sunt. Si quo minus, dīcimis yobis, qz va dō parare locum. **Et** si abiero, et p̄parauero vobis locum, iterum venuo, et accipiam vos ad meipsum, ut vbi sum ego, et vos sis. Et reli. **Ho. b. August.**

Erigenda est nobis fratres ad deum maiori intentio, ut verba sancti euangelii, qd modo in nostris auribus sonuerint, vicos mente capere possumus. **Et** em dominus: **C**on turbetur cor vestrum, creditis in deum, et in me credite. **A** et ergo mox tanq; holes timerent, et ideo turbarent, confortolos etiam deum esse cōfessantes. **Creditis** (inquit) in deum, z in me credite. Consequens est enim, vt si in deum crederis, z in me credere beatibus, quod non effe cōsequens, si Christus non esset deus. **Sed** quid est quod sequitur? **In** domo patris mei māstiones multe sunt, nisi qz sibi metueant, vnde audire de buerint. **N**on turbetur cor vestrum. **Qui** est eccl̄ia non metueret, cu p̄ter dicit effiditio etiā propterea: Non cantabit gallus, donec ter me ne ges. **T**anq; ergo effent ab illo peritura, merito turbabantur. **Sed** cum audiatur: **I**n domo patris mei māstiones multe sunt. **S**i quo minus dīcimis vobis, qz vado parare vobis locum, a perturbatione recrēatur, certi ac fidentes post pericula tensionum, se apud deum cum Christo esse mansuros, quia etiā alii est alio fortis, alius alio fanticor, alius alio uirior, alius alio sanctior, in domo patris mei māstiones multe sunt. **N**ullus eorum alienabitur ab illa

domo, vbi mansionem p̄ suo quisquis accepturus est merito. **D**emarius quidem ille equaliter est omnibus, quem pater familiæ eis qui operari sunt in vicina, subedit dari omnibus, non in eo discernens qui minus, qz qui amplius laborarunt. **Q**uo vtq; denario, vita significat eterna, vbi nemo amplius vivit alio, quia vivendi non est diuina in eternitate mensura, sed multe mansiones diuerias meritorum in vna via eterna significans dignitatem. **B**ea uim gloria solis, alia em gloriale, alia gloria stellarum. **S**cila enim a stella differt in claritate, sic et resurrectio mortuorum. **T**anq; stelle, sancti diuerias mansiones diueris claritatis, tanquam in celo foxtiuntur in regno, sed propter vinum denarium nullus separatur a regno, atq; ita deus erit omnia in omnibus, vt quoniam deus charitas est per charitatem stat et quod habent singuli, commune sit omnibus. **S**ic enim qz querit p̄me habet, cum amat in altero qd ipse non haber. **H**ec utq; itaq; aliquia inuidia imparia claritatis, da regnabit in omnibus una charitatis. **P**roinde respuendit sunt a corde christiano, qui putant ideo dictum esse multas mansiones, quia extra regnum celorum erit aliquid vbi beati manent inno centes, qui sine baptismo ex hac vita emigrarunt, quia fine illi in regnum celorum intrare non potuerunt. **H**ec ergo fides non est fides, quoniam non est vera et catholica fides. **C**Et si abiero (inquit) p̄ pie parauero vobis locum, iterum veniam et accipiam vos ad meipsum, ut vbi sum ego et vos sis. **Quo** va dit et parat locum, si iam mansiones multe sunt. **S**i minus dīcimis, vado parare. **B**ut si adhuc parata est, cur non merito dīcimis, vado parare. **A**n iste mansiones, z sunt et parande sunt. **S**i quo minus effe dīcimis, vado parare. **E**t tamen quia tū sunt et parande sunt, non eas vadit parare sicut sunt, sed si abiero, et parauerit sicut futura sunt, iterum veniam accipiet eos ad seipsum, ut vbi est ipse, sint etiā et ipsi. **Q**uoniam ergo mansiones in domo patris non alie, sed ipse, z sine dubio tam sunt sicut paratae non sunt, z nondum sunt sicut parade sunt. **Q**uoniam modo putamus, nisi etiam quomodo prophetar p̄dicat deum, quia factus que futura sunt. **N**ō enim ate qui facturis est, que futura sunt, sed qui fecit que factura sunt. **Ergo** z fecit ea, z facturas est ea. **N**am neq; facta sunt si ipse non fecit, neq; futura sunt, si ipse non fecerit. **F**ecit ergo ex p̄destinatio, facturas est operando. **S**icut discipulos quando elegit, factis indicat euangelium, tlc vtq; quando eos vocavit, et tamen at ap̄ostolus: Elegit nos ante constitutionem mundi, p̄destinatio, etiam ante p̄paratione p̄parare, nec alias, sed quas p̄paravit, has p̄parat, qui fecit qz futura sunt, quas p̄paravit p̄destinatio, p̄parat operando. **I**am ergo tū in p̄destinatio. **S**i quo minus dīcimis ibi et parabo, id est, p̄destinabo. **S**ed ha nō sunt in operatione. **C**Et si abiero (inquit) et p̄parauero vobis locum, iterum veniam et accipiam vos ad meipsum. **D**urat autem quoddammodo mansiones, māstionibus parando manus, quippe cum dīcitur: **I**n domo patris mei mansiones multe sunt, qd p̄tabimis esse domum dei, nisi templum dei. **Q**uid autem sit, interrogat ap̄ostolus, et responderet: **T**ē plūm dei sanctum est, quod estis vos. **I**hō est etiā regnum quod filius tradidit eis patri, vnde etiā ap̄ostolus: Initium Christus, deinde qz sunt Christi in presentia eius, deinde finis cum tradidierit res

Bomilia.

gnum deo & patri, id est, quos redemit sanguine suo
traderent etiam contemplando partu. Hec ergo
domus dei, hoc templum dei, hoc regnum dei adhuc
edificatur, adhuc fabricatur, adhuc paratur, in illo
erunt mansiones sancte et adhuc parata sunt, in illo
iam sunt sancte piedes sancti in domus dominus. Sed ad
est quod ut prepararetur abit, cu[m] profecto nosciphos pre-
paret, adhuc faciet si retinuerit? Agnolo domine re-
posum. Amirim illud significans, quia ut parentes
iste mansiones, viuere et beatu[m] iustus sunt. Quem
ad h[ab]itum peregrinat, opus habet ut vide viuere, quod per
hanc ad sp[iritu]m templandam parat. Beati enim mun-
do corde, qui ipsi deum videbunt. Et fide m[od]estas cor
da eorum. Illud in euangelio, hoc in actibus apostolorum le-
gitur. Fides autem qua eorum que deum sicut scitis, quod iam
perfringant, corda mandant, quod non videat, credit.
Nam si vides, non eis fidet. Creditur colligunt meri-
tum, videtur reddi p[ro]mum. Est ergo d[omi]n[u]s et parat locum,
earne videat, lateat et credat. Luc[as] emplocus para-
tur, sicut fidei uirum. Creditus desideret, ut desidera-
tua habeat. Desiderium dilectionis preparatio est
mansio[n]is. H[ab]et enim dilectissimum, ut sumus valemus
intelligamus et verbis d[omi]ni posteriorib[us] possumus, et de
sequitur procedentia, in eo quod audiret ap[osto]l[u]s Thos[mas]
me interroganti et sic filium. Ut erat enim d[omi]n[u]s, cui de
maliitib[us] loqueretur, quam cum dicit esse in domo pa-
tris suis, ut ne se ut prepararet eas, ubi intelleximus et
esse tam mansiones ipsas in destinatione, et quod para-
re cas, cu[m] eorum q[ui] tibi mansuri sunt, p[er] fidem corda mandan-
tur, q[ui] eorum sed de domus ipsius sunt. Et quod est aliud ma-
nere in domo dei, q[ui] est in ps[alm]o eius, cu[m] ipse plus
est in deo, et deus in eo? Hoc ut preparet d[omi]n[u]s abit,
ut credendo in eum q[ui] non videat, ea q[ui] in sp[iritu]m futura
est, n[on] p[er] fidem mansto p[ar]entur. Propterea dicit
ratio: Et si abierto p[ar]auero vobis locum, iterum ve-
nit et accipiant vos ad meipsum, ut vobis ego sum, et
vostis, q[ui] ego vado scitis, et viam scitis. Ad h[ab]i-
tatem Thomas: Domine, necnisi q[ui] vadis, et quo
possimus viam scire? Utru[m]q[ue] illos d[omi]n[u]s dicerat sciri,
et vires dicit iste neiciebat, q[ui] locum sicut, et viam q[ui]
itur. Sed neiciebat mentiri, q[ui] sit sciebat, et se scire
neiciebat. Conuincat eos iam scire, quod non putat
adducendis ne circ[um]stans. C[on]dit ies[us] filius: Ego sum via
veritas et vita. Quid est fratres? Ecce audiuntur
discipulatum interrogatum, audiuntur et magistrum
docentes, et nondum capitimus erat post vocem son-
antem, sentientiam latitavit. Sed quid non possumus
scire caperes? Numquid potenter et dicere apostolis
eius cum quibus loquebatur, necnisi tunc? Proinde
si eum sciebant, et via ipse est, viam sciebant. Si
eum sciebant, et veritas ita est, veritatem sciebant.
Si eum sciebant, et vita ipse est, vitam sciebant. Ecce
scire conuictum q[ui] se scire neiciebat. Quid ergo
et nos in isto sermone non ceperimus? Quid putatis
fratres mei, nisi quia dixi, q[ui] ego vado scitis, et
viam scitis. Ecce cognovimus q[ui] sciebant viam, q[ui]
sciebant ipsum q[ui] est ita. Sed via est q[ui] itur, nun-
quid via est q[ui] est quo itur. Utru[m]q[ue] autem illos dicerat
scire, et quod vadit q[ui] ip[s]u[s]. Opus ergo erat ut diceret,
ego sum via, ut reficeret eam, q[ui] eam scrieret viam sci-
re, quam putauerat se nescire. Quid autem opus erat
ut diceret: Ego sum via veritas et vita, cum via co-
gritaqua fert, restare nosse quo itet, nisi q[ui] ibat ad
veritatem, ibat ad vitam. Ita ut se scipsum, per
scipsum. Et nos etiam, nisi ad ipsum, per ipsum, immo-
vero ad patrem, et tpe et nos. Nam et de seipso alibi
est, et a patre vado. Ethoc loco propter nos, nemo
inquit venit ad patrem, nisi per me. Ac per hoc et tpe

In festo sancti Philosophi et Jacobi.

mine. **C**eterū sit equalis alter alteri, vt tñ alter ab al-
tero, ideo non loquit̄ a semper, q̄ non est a seipso,
ideo pater in illo manēs facio op̄a ipsa, q̄ per quē t̄
cum q̄ facit nō est nisi ab ipso. Deinde adiungit & dicit,
Cādō creditis, q̄ ego in p̄e & t̄ p̄ in me est. Alioq̄
propter op̄a ipsa credite. Antea solus philippus
arguebat, num autem non enim ubi locum tuile q̄
est arguendus, ostendit. Propter ergo inquit ipsa
credite, quia ego in patre, z pater in me. Neque enim
siscipari et solum, ineparabiliter operari villa rati-
one possemus. Sed quid est quod requiri? **A**men
amen dico vobis, q̄ credit in me, opera que ego fa-
cio et ipse faciet, et maiora hōrum faciet, quia ego
ad patrem vado, z quodcunq̄ petieritis in nomine
meo, hoc faciam. Ergo z illa maiora op̄a, sc̄ipsum
facturum esse promisi. Non se exrollat seruus sup
dominum, nec discipulus supra magistrum. **D**atoz
raḡ ipse fecit diri eis facturos, sed in c̄a vel per
eos se faciente, non sp̄l̄sanq̄ serm̄tū. **E**quippe
cantatur. **D**iligam te dñe fōrūtūdo mea. **S**ed q̄
funt tandem ista maiora? **Z** in forte q̄ egros ipsi trā-
cuntibus, etiam eorum vmbrae sanabat: **Z** uasa est
enī vi saner vmbra q̄ similia. Illud p̄ter, hoc per
ipsos, sed virtus p̄ter. **C**erutamē quando ista di-
cebat, verbozū suorum opera commēdabat. **S**ic
enī dicerat: **C**lerba que ego loquor vobis, a me
ipso non loquo, pater aut in me manens, fact op̄a
ipsa. **Q**ue opera tunc dicebat, n̄i verba q̄ loquēsa-
tur. **A**udiebant et credebant illi, z soundem verbo
rum fructus erat fides illorum. **C**erutamē euā-
geis, antibus discipulis non tam pauci q̄sili erant,
sed gentes etiam crediderunt. **N**ec sunt sine dubita-
tione maiora. **R**ectamē ait: **D**atoz possum facie-
tis, vt filios apostolos ea putaremus esse facturos,
sed qui credit in me (inquit) opera que ego facio, et
ipse faciet, z maiora hōrum faciet. **Z**a ne quicunq̄
credit in Christum, facit q̄ Christus, vel mai-
ora q̄ Christus. **S**ic ergo qui credit faciet, non cre-
dit virtus q̄ non faciat, sicut est illud: **Q**uod diliget me
mandata mea custodire, unde profecto q̄ non custo-
dit, non diligit. **Q**uid est hoc fratres? n̄i quid inter
cidentes in Christum non est computandus, q̄ nō
fecerit maiora q̄ Christus? **N**udum est, absurdum
est, ferri non potest, non tolerat nisi intelligat. **A**po-
stolum ergo audiamus: **C**redent inq̄t in eum q̄ t̄
statūcū impūl̄, dūparat fides eius ad iustitiam. **Z** in
hoc operare factūs op̄a Christi, quia et ipsius cre-
dere in Christo, op̄us est Christi. **B**oc operarū in
nobis, non vlt̄ sine nobis. **B**udi ergo iam z intelligi
ge. **Q**ui credit in me, opera q̄ ego facio et ipse facie-
t. **V**irtus ego facio, deinde ipse faciet, quia facit vi-
faciat. **Q**ue opera, n̄i vt ex ipso futurū fiat. **Z**
maiora hōrum faciet. **Q**uoniam obsecro, n̄i quid n̄a
operam Christi maiora faciet, qui cum timore z tre-
more suam ipsius salutem operat, quod vlt̄ in illo
z sine illo Christus operatur: **P**ropterea manus hoc
estē dicerim. **G**el celum z terra, z quācum cernuntur
in celo z in terra. **E**cclēsum enī z terra transibit, p̄
destinatorem autem, id est, eum quos sicut, fatus
z iustificatio permanebat. **I**n illa tātū opera dei,
in his autē est etiam imago dei. **S**ed in celo sedēno
dominationē, principatus, potestate, archange-
li, angeloi, operantur Christi. **H**audiq̄ bis operibus
maiora faciet, qui operante in se Christo, coopera-
tur eternam salutem ac iustificationem suam? **N**on
hic audeo precipitare tentantem, intelligat qui po-
test. **J**udicet qui potest, vtrum manus sit iustos crea-
re, z impios vulturare. **L**ette em̄ si equalis vtrū
z potente, bis maiora z iustificatio. **H**oc em̄
magnum pietatis sacramētū, quod manifestatū
est in carne, iustificatiū in spiritu, apparuit angelis,
predicatum est in gentibus, creditum est in mun-
do, assumptum est in gloria. **R**estat inquirere quo-
modo accipientium sit. **Q**uodcunq̄ peteri-
tia parem meum in nomine meo, hoc faciam. **M**u-
gnā sp̄l̄sum dominus promisi suis oīansibus dicens:
Zuā ego ad patrem vado, z quodcunq̄ peteritis
parem in nomine meo, hoc faciam. **S**ic ergo per-
rexit ad patrem, vt non relinquenter indigentes, fed
etraudirent petentes. **S**ed quid ell, quodcunq̄ pete-
ris, cum videamus plerūk fideles, cuius pete-
re non acciperet. **A**nte fōte propriea, quia male p̄e-
tunt: **Q**uando enim nos delectant mala, z non dele-
ctant bona, rogare debemus potius deum vt dele-
ctent bona, q̄t concedantur mala. **Z**uāmodō er-
go intelligendum est, quodcunq̄ peteritis, hoc fa-
ciam, si deus aliqua petentibus fidelibus etiam cō-
fundenā non facit. **A**ntē fōte apostolū dictum
debemus accipere: **A**bsit. **N**unquid enī in eum so-
li apostoli cedererunt? **A**dsit eos itaq̄ loquebatur dī-
cendo: **Q**ui credit in me, in quibus eo donante etiā
nos sumus qui virtus non quodcunq̄ peterimus, ac
cipimus. **T**pos q̄s beatissimos si cogitemus apō-
stolos, inuenimus eum qui cum plus omnibus labores
(non autem ipse, sed gratia dei cum illo) ter dominū
rogasse, vt ab eo dicenderet angelis satane, nec res-
tūmo q̄d rogaeretur accipere. **E**rigilla homo fides
lis, z vigilanter audi quod illi postulat em̄ in nomi-
ne meo. **T**polū enim, quodcunq̄, non ait vīcūnq̄,
sed in nomine meo. **Q**uia promisi ergo t̄ magnus
beneficiū. **Q**ui vocat̄ Christus Iesus. Christus
significat regem, Iesus significat saluatorē. **N**on
itraq̄ falsoz nos facit quicquid re, sed rex saluatorē.
Boc per quodcunq̄ petimus aduersus vitālē
salutis, non petimus in nomine saluatorē. **E**t amē
ipse saluatorē est, non solum quando facit quod peti-
mus, verum etiam quando non facit, quoniam quod
videt p̄ter contra salutē, non faciendo portus se ex-
hibet saluatorē. **Q**uapropter quodcunq̄ volumus ut
faciat quodcunq̄ petimus non vīcūnq̄, sed in nomine
eius petamus, hoc est, in nomine saluatorē petam-
us. **N**on ergo contra salutem nostram petamus.
Quod si fecerit, non vt saluatorē facit, q̄d est nomen
eius fidelibus eius. **E**st quicq̄ impius z dāmnator,
qui dignatur fidelibus eius saluatorē. **U**ti ergo cre-
dit in eum, quodcunq̄ petierit in eius nomine q̄d est
illis qui credit in eum, hoc facit; quoniam hoc sicur
saluatorē facit. **S**i autem q̄ in eum credit, aliqd per
ignorantiam contra salutem suam petit, n̄i in nomi-
ne saluatorē z petit, q̄ saluatorē eius non erit, l̄i q̄d
eius salutem impedit z fecerit. **U**nde tūc expedit po-
tius vt non faciat, propter q̄d inuocat̄. **P**ropterea
non solum saluatorē, sed etiam magister bonae vi fa-
ciat q̄d cunq̄ petierit in ipsa oratione, quā nob̄
debit, docuit quid petam̄, vt etiā sic intelligamus
notum petere nos in nomine magistri, q̄ petimus pre-
ter regulam ipsius magistri. **S**ane quedam hīc
in noīis etiam petimus, i. sc̄dm saluatorē z sc̄dm magi-
stri petamus, n̄o sic qd petimus facit, sed tñ facit.
neḡ em̄ q̄t illud petimus vt veniat regnū tū, p̄
petreā non facit qd petimus, q̄ noī statim cum illo in
eternitate regnam̄. **D**ifferit em̄ qd petimus, n̄o ne-
gatur. **C**erutamē orantes tanq̄ lenitatem, non deficit
mis, tēp̄ em̄ propria metem̄. **S**icut petamus
q̄z bene petimus, ve n̄o faciat qd n̄o bene petimus,
q̄z ad hoc priueret qd in eadē orō dñica dicimus,
ve nos inferas in temptatione, neḡ em̄ parva est tem-
p̄atio, vt contra tuām̄ fīcām̄ tua postulario,

Bomilia.

Inventionis sc̄e crucis

In illo tempore. Erat homo et pharisaeus
Alcodemus nomine, princeps Iudeorum.
Hic venit ad Iesum nocte, tibi ei: Rabbi,
scimus quod a deo venisti magister. Et reliq;
Homilia beati Augustini episcopi.

Nec odiemus ex his
erat, qui cederant in nomine Iesu,
videntes signa & prodigia q̄ faciebat,
Johā. 2. Cunigerū enim euāgelistā hoc dicerat: Cum esset

John. 2. *Videntes signa prodigia facta, crediderat. Nam est Jesus filius Iudeorum. Et pascha in die festo, multe crediderunt in nomine eius. Quare creditur ei? Sequitur etiam dicitus: Videntes signa sicut factae. Et de Hoc codemus quid air? **C**erat homo ex pharisaeis Iacobus, demus nomine, princeps Iudeorum, hic venit ad eum nocte, et ait: Rabbi, scimus quia a deo venisti magister. Et Ihesus ergo creditur in nomine eius. Et ipse vnde creditur? Sequitur et dicit: **N**emo enim potest esse signa facere a se facit, nisi fuerit deus cum eo. Siergo iste Nicodemus de illis multis erat qui creditabant in nomine eius. Nam in isto Nicodemo attendamus, quare se Iustus non creditebat eis. **R**espondit Ihesus et dicit: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit de nemo, non potest videre regnum dei. Aperte ergo se creditur Iesus, qui natum fuenterit de nro. Ecce illi crediderant in eum, et Iesus non se creditebat eis. Tales sunt omnes caspeccumini. Ipsi si credunt in meo Christi, sed Iesus non se credit eis. Intendat et intelligat charitas vestra. Si dicterimus caspeccumini Lreditus in Chaluitum, responderet crederet, et signaret. Nam cruce Chaluita portat in fronte, et non erubescit de cruce diti sui. Ecce creditur in nomine eius. Interrogemus eum: **D**ividuas carnem filii hominis, et bibit sanguinem filii hominis? **A**ecce dicitur dicens: ne Iustus non credit eis.*

Ephe. 5 Inimici vestri, non te vici, sed tu venci, et in tenebris
bis venit. Benignus autem est aqua, et spissanteo quod audi-

L*theſ.5.* autur in domino, ut filii tuam ambule. Et iterum: *Nos qui diei simus, subi sumus. Qui ergo renati sunt, noctis fuerunt, et diem sunt, tenebre fuerunt et lucem sunt. Jam credit ille Iesus illis, et non nocte venient ad Iesum sicut Nicodemus, non in tenebris erunt diem. Tales est iam profectus eum. Accedit ad illos Iesus, facit in illo salutem, quia ipse dicit: *Nisi quis manducaverit carnem meam, et bibet sanguinem meum, non habebit vitam in se. Et si signum crucis habent in fronte cathecumini, iam de domo magna sunt, sed iam ex seruis filii. An enim nihil sunt, quia iam ad dominum magnam pertinent. Si autem maria manducabat populus Israel: Cum transisset mare rubrum, aut arribatum quod lignificeret, audi apolum: *Holo em vos ignorare fratres, omnes patres nostri oves sub fuenterunt, et omnes mare transierunt. Ut quid transierunt mare: quasi causam querentes ab illo, secutus ait. Et omnes per aporum baptizati sunt in nube et in mari. Si ergo figura maris tantum valuit, species baptismitus quantum valebit. Si ergo gestum est in figura, tractemus populum ad manu perdutum, quod exibebit Christus in veritate baptismi sui, tractio per eum populo suo: Per baptismum trahit omnes credentes, occisis omnibus peccatis, tanquam solibus sequentibus, sicut in illo***

R*is sine deo, minor erit: si fuerit cili deo, maior deus non erit. Non ex te maiores illi, sed tu sine illo minor. Cresce et in illo. Holte subtrahere, ut qsi ille deficit at si recesserit, si accesserit; deficitis si recesserit. Integer manet te accedente, integer manet te cadente. *Sic dicitur discipulis. Num ergo vos ruitis abire. Hunc dicitur petra illa vox oim. Ne, ad quem ibimus. Verba vite eternae habes. Bene fassit in ois ipsius caro dñi. Non aut exploitare te, et dicit: *Spiritus est qui vivificat, caro non prodet quicquam. Cum dirixit, nisi quis manducaverit carnem meam, et bibet sanguinem meum, non habebit in se vitam, ne carnaliter intelligeret. Spis est inquit qui vivificant, caro aut nihil prodet. Verba que locutus sum vobis, spis est vita. Hunc spiss et hanc vitam non sapiebat nisi Nicodemus, qui nocte venerat ad Iesum. At et Iesus: *Nisi quis renatus fuerit de morte, non videbit regnum dei. Et ille carne suam sapient, in cuius ore nondum sapiebat cor Christi, quomo do inquit poret homo nisi cum sit tener. *Tunc quid potest in ventrem matris sic iteru introire et natio: *No nouerat iste, nisi vna naturitate re. Ad ea et Eu, ex deo et ecclesia nondum nouerat. Non nouerat nisi eos parentes qui generat ad mortem, nondum nouerat eos parentes qui generant ad vitam,******

In inventio^e sancte crucis.

Non nouerat nisi eos parentes qui generarū successuros, nondū nouerat eos qui semper viventes generarū pīmanuros. Cū ergo sint due natiuitates, illē viam intelligebat. Una est de terra, alia de celo. Una ē de carne, alia de spiritu. Una est de mortalitate, alia de eternitate. Una est de maculō et feminā, alia de deo et ecclēsia. Sed ipse die singulare fuit, nec illa potest repetere sic. Beate intellectio nostra demus natiuitate carnis. Sed z tū intelligito natūra spiritus, quō intellectu nō dicimus natiuitate carnis. Quid nō dicendum intellexit? Numquid potest hominē denuo in ventrū matris sue intrare z nasci? Sic quicunque dixerit tibi, vt pīnāliter iterū nascaris, respōde quod dicit nō dicendum. Numquid potest homo iterū in ventrū matris sue intrare z nasci? Nam natus sum de Adam, non me potest iterū gerere Adam. Nam natus sum de Chrlfio, non me potest iterū gerere Chrlfus. Quomodo natus sum de Christo, non potest iterū gerere Christus? Qui nascitur de ecclēsia catholica, rātio de fasa nascitur libera nascitur. Qui nascitur de heretī, rātio de ancilla nascitur, sed ex semine Abrahā. Antimaduera rātio christiana velut magnum sacramentum. Elletur deus et dicit. Ego sum deus Abrahām, z deus Iacac, z deus Jacob. In istis tribus inuenimus partē liberas, parere z ancillas. Inuenimus ibi z partus ancillarum, inuenimus ibi z partus liberarum. Intellegimus autem rem mira z in istis partibus, id est, in istis fetibus, hī in generationibz liberarū z ancillarū, quatuor scilicet genera hominū, in quibz ē atq; generibus cōpletur figura totius populi futūri christiani, vt non sit mirū quod in istis tribus de cunclz, ego sum deus Abrahām, z deus Iacac, et deus Jacob. In omnibus enim chrlfianis fratres in tendunt, aut per malos nascuntur boni, aut per bonos nascuntur mali, aut per bonos boni, aut per malos mali. Amplius istis quatuor generibus no potestis invenire. Quae itez reperiam, admittere, retinere, excusare corde vestra, nolite pigi et cōfite. Capite, ne capiamini, quomodo quatuor fūt genera omnū chrlfianorum, aut per bonos nascuntur boni, aut per malos nascuntur mali, aut per bonos mali, aut per malos boni. Puto quia platon est. Per bonos boni, si z qui baptizant, sunt lni, z qui baptizantur, recte credunt, in mediis Chrlfistre numerant, per malos mali, si z qui baptizant, mali sunt, z qui baptizantur, du pīcīt corde accedunt ad deum, z nō tenētes mores quos audiūt in ecclēsia, vt no sūt sine pale, sed frumentū. Om̄ni sunt multi lni, nouit charitas vestra, per malos boni, si aliquid baptizat adulter, z qd baptizatur, iustificatur. Per bonos mali, aliquando qui baptizant, sancti sunt, z qui baptizantur, tenere vias domini nolunt. Puto fratres noctū esse in ecclēsia, z quotidiani exceptū manūstari ca que oīremus. Sed in pīcītibus nostris partibus ea pīcītemus, quia habuest z illa quatuor genera. Per bonos boni, Iohannes paulum baptizavit. Quid per malos mali. Dicit apostolus, quoddam predicatorum euangelii quois dicit non cōfite amittitare folere euāgeliū, qd tolerat in societate chrlfianis, z dicit. Quid enim? Dū om̄ni modo sine pī occīsione fuit pī tēm Chrlfus amittit, z in hoc gaudeo. Numquid malevolū erat, z de alieno malo gaudebat? Sed qd pī malos vez pīcītabat z pī malos om̄ni Chrlfus amittit, si quis ibi sūt similes baptizabat, mali malos baptizavit. Si quis sūt baptisabat de cibis dominice dicit, Quē dicit facite, que tā faciūt, facere nolite, mali bonos baptizat. Boni mali non cōtentūt, amittit, z qd in uno laetate finiūt.

magus baptizatus est. **N**ota ergo ista sunt quarti
o*g*ia fratres mei. **E**cce ite repeto. **C**ente illa,
la numerate illa, animaduertite illa. **L**aetare q*u* mal
sunt: tenete que bona sunt. **P**er bonus boni nasci
tum: cum g*u* sanctos sancti baptizatur. **P**er malos mali
tum: cum q*u* baptizant*z* qui baptizant*z*, int*z* im
p*u* viuit. **P**er malos boni, cum mali sunt q*u* bapti
zant*z* i*z* boni q*u* baptis*z*ant*z*. **P**er bonus mali, cu*z* boni
sunt qui baptizant*z* mali qui baptizant*z*. **R**egenera
tio spiritualis v*u*na est, sicut generatio carnalis v*u*na
est. **E**t quod modicemus d*icitur*, **v**e*z* d*ixit*: quia non
potest homo cum s*u* frater, redire turris in v*u*ta
matri sue *z* nasc*z*. **L**ille quid*e* d*ixit*, quia homo cu*z* si te
n*z* hoc non potest: quia s*u* infans es*z*, posset.
Somn*o* est non potest*z*; s*u* reue*z* abiero, fine an
no*z* f*er*at esse, reatu*z* ruris in materna viscera, z*na*
sci. **S**ed sic ad natu*z* carnale villem multe
b*u*ta vifera*z* ad *tem*pari*z*; sic ad natu*z* sp*irit*uale
valent viscera*z* eccl*esi*, ut *tem*plu*z* quis ba
ptiz*z*etur. **D**op*ter* ea ne quis forte dicat, **d**icit*z* in
heresi natu*z* est, **t**iste in *tem*platu*z* natu*z* est, ampu
tata tunc o*z* i*z* meministi*z* quo *u*obis dupl*u*ca sunt
de tribus patribus miris, quo deus d*icit* v*u*lo*z*, n*o*
q*u* sol erant, sed q*u* in solis exp*lora* est integratis g*u*
f*u*scandi p*ro*li*z* futuri*z*. **D**icit*z* dia*n*icem*z* et expo*z*
nit*z* ei. **C**lemen*z* am*z* dico*z* tibi, nisi q*u* renatus fueris
ex aqua & spiritu sancto, non potest*z* intro*z* in regu*z*
d*icit*. **T**u inquit carnale generatione intelligis*z* cu*z* ob
cis, nun*z* potest*z* homo redire in viscera m*u*ria sua.
Ex aqua & spiritu sancto op*er*et*z* tu nascitur*z* p*re*
regn*u*ni*z* dei. **S**i propter hereditatem patris homi
nis teperalem nasc*z*, nasc*z* ex visceribus miris car
nali*z*, p*ro*pter hereditatem patris de *tem*plaria na
t*u*sc*z* t*u* v*u*ll*z* eccl*esi*. **G**eneraliter vero p*re*te*z*
filii mor*z* su*z*cell*z*, g*u*st*z* deus de eccl*esi* fili
os non succel*u*ros, sed sec*u* manu*z*ros. **S**ec*u*ur*z*
Cu*z* natu*z* el*z* de carne, caro est*z*, et quod natu*z*
est de spiritu, ips*z* est*z*. **S**piritualiter ergo nascim*z* in
in spiritu nascim*z*, v*u*bo & sacrament*z*, ad*est* spiritu*z*
in nascim*z*. **S**p*iritu*s in*u*tilis*z* ad*est* v*u*nde na
sc*z*, qua*z* tu in*u*tilis*z* nasc*z*. **S**equitur enim
et d*icit*. **C**on*u* mireris, qua*z* d*ixit* tibi, et res*z* vos
nasc*z* dem*o*. **S**piritus v*u*bi v*u*le*z* spirat*z*, et vocem ci
audis, sed n*o*l*z* v*u*nde veniat*z*, quo*z* vadat. **N**emo
v*u*de*z* spiritu*z*, et quomodo audimus vocem spir*itu*s.
Sonat palmus, v*u*er*z* spir*itu*s, sonat proph*et*a,
v*u*or*z* spir*itu*s, sonat fer*me* diu*ni*us, v*u*or*z* spir*itu*s.
Vocem eius audias, et n*o*l*z* v*u*nde veniat*z*, et v*u*de
r*at*. **S**ed si nascaris *z* de spiritu*z*, hoc eris *z* v*u*le*z*
qui non est natu*z* ad*est* spiritu*z*, n*o*l*z* de*re* te v*u*ne*z*
de venias, et *z* quo*z* eas. **H**oc enim secutus at*z*: **S**ic
est omnis qui natu*z* est ex spiritu*z*. **A**bscondit*z*
d*ic*it*z* ei. **Q**uomodo possunt hec fieri. **E**ra
ruera carnaliter intelligebat. **I**n illo fiebat quod
dicerat dominus. **V**ocem spiritu*z* audiebat, et n*o*l*z*
ebat unde venerat*z*, et quo*z* ibat. **R**ecipit*z* Iesu
et d*icit* ei: **T**u es magister in israel, et hec ignoras.
Obrates, quid putamus dum huic magistro iude
orum quasi inflatur volunt*z*? **H**ouerat domin*z* ag
ebat, volebat illu*z* nasc*z* ex spiritu*z*. **N**emo ex spir*itu*
tu*z* nasc*z* nisi humili*z* fuerit, quia ipsa humili*z*
facit nos nasc*z* de spiritu*z*, quoniam p*ro*le*z* d*icit* ob
tritis corde. **M**agisterio inflatus erat, et allic*z*
i*z* momenti lib*u* se videbatur*z*, qui doct*o* erat
iudeor*z*. **D**eponit*z* ei superb*ia*, et posset nasc*z* de spi
ritu*z*. **I**nflatur quasi indo*z*, non quia super*z* vide
ri v*u*ult d*ic*is*z*. **Q**uid magnu*z*, deus ad homine, ver
itas ad mendacium*z*. **A**do*z* **B**ibius quia no*z*
m*u*di*z* debet*z* d*ic*it*z* no*z* contundens*z*. **S**i d*ic*it*z*

Bomilia.

eretur maius Christus et angelis, ridebat erat. In corporaliter enim maior creatus omnium creatura, per quae facta est omnis creatura. Sed exigitas superbias hominis. Tu es magister in Israele, et hec ignoras. Nam dico, ecce nihil nobis princeps superbus nasceretur ex te. Si enim natus fuerit ex te, vias de tenebris, ut humiliaremur. Huius te sequar. Si enim alius est super omnes angelos, qui cum in forma dei esset, non rati parum arbitratus est esse equalis deo, sed semper et extinuit foecundam seru accepit, in similitudinem homini factus, et habitu inuenies ut homo, humiliatus est metipsum, factus obediens visus ad mortem. Et me ab eo misericordia genere aliudque placet, morte ante crucem. Pendebat et influitabatur ei. De cruce descendere poterat, sed differebat, ut de sepulchro resurgeret per totum luporum ferum dominum, medicus egrotos. Si hoc ille, et illi quo potest nasci ex te? Si hoc ille vere tuus magister in celo, non habeo timorem, sed et angelorum. Si enim docti sunt angelis, ubi docti sunt, et inuenies hoc a dicitur sicut ante docti sunt, et inuenies.

৩৪

৩০৬

Quid de ceteris intelligendū, nisi q̄ mēbā etiā erūt, vt vnuſ aſcedat. Propterea equit. **C**ā emo ascēdunt celum, nīſi q̄ de celo descendit, fitus ho-
minis q̄ est in celo. Mirares, q̄ hic erat in celo,
tunc fecit discipulos suos. Paulus aplin audicen-
tem, **A**ra aut̄ querlatio in celis est. Si hō paulus
apis ambulabat in terra, tunc querlatio in ce-
los, dēcēdūt in terra non poterat ē in celo in terra.
Si ḡ nō misse ille descendit et ascēdit, q̄ p̄es erat
terrenus; **E**s p̄es et ceteris, q̄ ille propterea descendit
et ascēdit, vt in illo z cūlo vnuſ essent, q̄ per illū
ascēdūt essent. **H**on dicit, z fermentis q̄ sit ap̄lo, q̄ si
in multis, sed tanḡ in vno, z fermenti quo q̄ est L̄b̄o.
Et fidelibus sit. **G**lōs aut̄ l̄b̄o. **S**i ut l̄b̄o, er-
go Abrahā semē sit. **D**icit vnuſ, hoc dixit oce-
nos esse. Ideo in psalmis aliqui plures cantant, vt
ostendat q̄ de pluribus sit vnuſ, aliqui vnuſ cat̄,
vt ondat q̄d sat̄ de pluribus. **P**ropterea vnuſ san-
bat in illa piscina, z qui q̄s aliud descendebat, nō
sanabat. **E**tgo sit vnuſ p̄metit vnitatem ecclie. **V**e illis qui oderūt vnitatem ecclie, z partes sibi
factiūt in hoib⁹. **A**udiānt illū, qui volebat eos fa-
ceri vnuſ in vno. **A**bi vnuſ audiānt illum dicentem:
Holite vos facere multos: **E**go plantau, apollo ru-
gauit, sed deus incrementū dedit. **S**ed ne quis pol-
lat est aliquid, neq̄p̄ rigat, sed qui incrementū
dat deus. **I**lli dicitur: **E**go sum pauli, ego Apol-
lo, ego vero L̄b̄o. **E**t ille: **D**iuinus est L̄b̄o. **V**n-
uſ effete, vnuſ effote, vnuſ effote. **N**emo ascen-
dit in celum, nīſi q̄ de celo descendit. **E**cce volumus
est tu, dicebat paulo. **E**t ille: **N**olo sitis pauli,
sed eius efforte cuius est vobisf̄z t̄ paulus. **D**escen-
dit enim z mortuus est, z ipsa morte liberauit nos a
morte. **M**orte occidus, morte occidit. **E**t noſſis fra-
nes, quia morte illa per diabolū inuidia intravit in
hūc mundum. **D**eus aut̄ morte non fecit, scriptura
loquitur, nec letatur in patione vnuſ. **L**reuit ēm
vt essent ola. **S**ed quid alibi ait? **I**mitia em dia-
boli moia intrauit in ozeum terrar. **A**t morte a dia-
bolo propinata, non ventret homo vi adductio. **N**on enim cogendi potentia diabolus habebat, s̄
perfundendi verlūtum. **A**lii coſtentis, nīſi inue-
xerat diabolus. **L**oſenſio tua o homine te p̄duxit ad
mortem. **A**t mortali mortales, ex immortali
mortales facti. **A**b Adam oē ſomines mortales.
Jesus aut̄ filius dei, verbum deit, q̄ pond facta ſunt
oī nīa, vnicus equalis patri, mortalit factus est.
Quiā verbum caro factum est, z habitauit nob̄.
Sic ergo mortem ſucepti, z morte ſupendit in cruce,
z t̄ ipsa morte liberant mortales. **M**uod in fi-
gure factum ē apud antiquos, cōmemorauit illud
dominius. **C**ē ſicut iniquit **M**os exaltauit fer-
pentem in eremo, ita exaltari oportet filium homi-
nis, vt omnis qui credit in eum non pereat, ſed h̄a-
beat vitam eternam. **W**agnum sacramētum, z qui
legerunt nouerunt. **D**einde audiunt vel qui non le-
gerunt, vel qui forte lectū vel audiūt oblitū ſunt.
Proſternabat in eremo populi? iſrael moſi bus per
pentem, ſiebat frages magna multaz mortuum.
Plaga enim dei, erat compitente z flagellante, vt
eruerat, z demontrauit eli magnū sacramētum
tumrē future. **T**upe dñs teſtaſ in hac lectione: vt
nemo poſſit aliud interptari, q̄ q̄ ipſa p̄xitas deſe
indicit. Dicūtum eli enī ad Moyen a dño, vt fac-
ret encum ſerpente, z exaltaret uero in ligno, z
admoneret populum iſrael, vt quisquis moriſ ſet
a ſerpente, illum ſerpente exaltatum in ligno at-
tenderet. **F**actum eli, moſeband homines, intue-
bantur z ſanabant. **M**uod sine feruentis modere-
philii. 3.
Balat. 3.
I. Cor.
Sap. I.
Sap. I.

In inventio sanctæ crucis.

So. cleeviii.

De Peccata de mortalitate carnis. **Quis** est ser-
pens exaltatus? **Mos** in cruce. **Quia** enim a ser-
pente mos, per serpentem effigie figurata est mos.
Was serpenti letalis, mos ovi vitalis. Attendit
serpens, ut nihil valeat serpens. **Quid** est hoc?
Attendit mos, ut nihil valeat mos. **Sed** cuius
mos? **Was** vita, si dicist pote mos vita, imo qui
dicis potest, mirabiliter? **Si** sed nū qd non erit dis-
cendū qd fuit factēdū. Ego dubitē dīcere, qd dor-
minus p me dignatus est facere: **Nōne** vita Christi
mortis? **Etenim** in cruce Christus. **Nōne** vita Christi?
Etiā in morte Christus. **Sed** et morte Christi,
mos mortua est, q vita mortua occidit morte. **Ple-**
nitudo vite, deglutiuit morte. **Alophorū** est mos i
Christi corpore. **Sic** et nos dicimus in relatio[n]e
qd iam tristipantes cantabimus. **Ubi** mos est
confectio tua p[ro]pria est mos aculeus tuus? **Interim**
modo frēs, vi a peccato sanetur, Christum crucifi-
xum in te amant. **Quia** sicut Moyes, inquit, exal-
tauit serpentem in e[st]re, sic latravit oportet peti-
tio[rum], vt ois qui credit in eum non pereat, sed habeat
vitam eternā. **Quomodo** q intuebantur illū serpen-
tem, non peribat mos libus serpentū, sic qui intu-
eunt fide motem Christi, sanitātū mos libus pec-
catorū. **Sed** illū sanab a morte ad vitā tempore-
alem, hic aut[em] ut habeat vitam eternā. **Hoc** em
interest, inter figuratam imaginē, et rem ipsam. **Si**
gura prestat vitam te[mp]orealem, res p[ro]pria cu[m] us
la figura erat, prestat eternam. **Era** autēdū.

1,150,15

Beodē festo 25. Oct. xii.

In illo tempore: Accesserunt ad Iesum
pharisei tentantes, et dicentes: Si licet ho-
mini dimittere peccatum suum quacumque er-
causae. Et reliqua. Homilia beati Joha-
nis episcopi.

Tuitus domin⁹ om̄,
om̄ sic dilicit alios et aliquos non contumacis.

Nam sicut oēs illi debent gloriā quasi dño,
sic ille debet oībus misericordiā q̄si seruie.
Prisi si cum priuata teneat locutio, iam uero efficiat.

etiam cum viuis tenet locutus, tam non est possessor omnium hominum, sed possessio aliquorum. Reliquum Iudeam, et venit in fines Iudee. scilicet Galileam patriam suam, de qua fuisse narratum. Quod si taliter sicut

uan, ex qua erat latius. **V**erbi illius alium ad censem, reliquit orientem, et venit in Iudeam quasi ad osculum, ybis fuerat obiturus, in pace passionis occisus, ite nobis alium de nouo? et resurrectiois ostendere voleas, et dicamus cui apostolo. **V**etera transierunt, ecce factae sunt oia noua. **E**t secute sunt eum turbe multe, quia telimontium salutem doctrinam ei, omnes usque ad portum in manu in finem generis et mundi.

Producabant eum quasi parvuli filij patrem peregre longeis infuscetem. Et quid pater infuscet? Bona

pignora charitatis eis reliquit pro exilib⁹ remedia
sanitati. Et sanauit eos ibi. Apparet qd; parati erat
populim sequi eū etiā in fuga. Iudee. Gad. ne ēc.

*propter quia etiam nimis daret. Sed ne quis ex-
timet Iudeos, sicut erant detractores, q ad omne-
dationem opinionis, r ad testimonia virtutum suarum,
iactatio causa erat et faciem multum dicitur.*

actato causa trahit secum multitudine inimicorum,
ideo sanavit eos et dimisit, maxime cum sufficerent, et
ipsi ad gloriam, et hoiibus ad salutem, testimonia in
suo loco nascitum. Et sic ex his modis.

Luc 23, 14. Et accelerunt ad eum pharisei tentantes eum, et dixerunt: **S**ilicet homini vero quem suam quacunq; ex causa dimittere? **A**lio casto qua-

Incubus vero bona videt, qd perfecta charitas virtutem non sentit. Qui diligit proximum, de solvendo matrimonio le-

Digitized by srujanika@gmail.com

Bomilia.

dem ex eisdem parentibus exerunt, isti aut ex diuer-
sa. Sed hoc magni est nimis, qz fortior est de con-
stituto, & virtus nature. Non enim precepta de na-
ture sunt subiecta, sed natura scriptis ostemperat.
Hinde fratres licet ex vno nascantur, si ideo nasci-
ent, ut diversas vias petant. Ut aut ex vro, licet ex
diuersis, si ideo nascuntur, vt in vium quenam. Et
go hi suis non ex vno, sed ab creati sunt, ut sint vi-
nides ergo qz ne scipimus sequunt ordo nature, sed os-
cillationem dei. Et regio sidera. Quod enim est in
herbis aut in arboribus humoz, hoc est in holibus
amo. Sicut herbe et humoz nascuntur, & crescunt,
sic homines per amore incipiunt & augent. Humoz
quidem de radicibus ascendent in herbas, de herbas
aut non reverterit ad radices, sed sursum transmittit
in semen, sic & charitas de parentibus ascendet ad fi-
los, de filiis aut non reverterit ad parentes. Ideo
parentea quidem filios diligunt, sed non diliguntur
a filiis, qz sicut herba non deorum, sed sursum ad ri-
men transmittit humozum, sic & homo non ad pare-
tes, sed ad procreandos filios transmittit affectum.
Ceterant duo in carne vna. Sicut & spiritu alter
se diligunt, multo quam anime quasi una anima dicu-
lent, dicens scriptura: Quoniam credidit erat co-
vnu z aia vna, si vir z vro qz carnaliter le diligit,
vna caro dicunt. Cibum illud: Quid g Adoyles p-
cepit dare libellum repudi: Dispergit peccatum
doctrina iustitiae, grauis est soniciariis interpreta-
tio calistrata. Sed ratione qz est respondere non
possunt, veritatem credere non accipiunt. Quid eri-
go feruntur ad patrociniu ruris sanctissimi Doy-
li, cuius personam verebant oes z timebant. Ut do-
cirim Chalif, quā rōne vincere nō poterant, per
autotatem lepidissimae persone defuerunt, vt dūz
Doyles irreprehensibiliter reprehēdūt, verita-
tis interpretatio faceat, sicut solēt pōsset facere, ma-
cum habentes. Let fugiant ac potentes viros,
et si iustitia non potest, vincat persona. Lanctū si
ita insidiōse fideat: Quid ergo Adoyles precepit
in lege, qz fuit qualis vilibus, lingua insensibilis dei,
qui incorruptibilem gloriam perpetuabiliter? oculū
vidit, et testimonium detaxit in vultu suscipiente, po-
rante ad populu: Uta aut homo vilissimum, por-
gnari filius, quo defrues que ille constituit: Si fili-
us deis est sicut dicitis, quare cōfundis ministrum tu-
um: Sed eo similius nostri, quo reprehendis tuum
autorem: Simaliū est, quare precepit: si bonū,
que destruit. Cūcū sit Iesus: Adoyles propter da-
ritia codis vestri permisit vobis dimittere viros
velstras. Frequenter vobis Adoyles propter duriti-
am vestra quā iustitia p̄cepit in eremo deo hol-
itas offerte. Est quo dicit p̄ prophetam: Non accip-
iam de domo tua vitulos, neqz gregibus tuis his
cas. Sed qz patres vestri egresserant de Egypto
corpoie tñ, nō alia, nam totam Egyptum secum in
moibz batulabant. Audit ita qz eos Adoyles pro
pter detectionem carnalem circa studia sacrifici-
os inclinatus, si mandasset ea recedere a sacrifici-
o, nō fuerit audieōs, qz annula passus medicame-
nto momentaneo non curar. But illis eos sacrificare qz
dem, sed nō solum demonstrabat sicut in Egypto, sed deo
vito. Dimidium malū permisit, ne totū perderet vo-
bū, qz acrationis permittoit vos dare libellum repu-
di, qz melius iudicauit permittente lege matrimon-
ia solu, qz odio cōpellente homicidium fieri. Per
misit vobis mala facere, ne faceretis peccato. Ergo
vobis hoc permettendo, non vobis de iustitiam de-
molire, sed ap̄ctō abstrusculpā peccandi, vt qz
secundum legem agentibus, vobis peccati velut

non videatur esse pctn, vt pote sicut habens seru-
quisurat & inebiat te, considerans dñs, qz si viri
in simili mandauerait obseruare, npl pfect, madat
illi ve bibat quidē vult, sed publice bibat, vt h̄
quidem quod bibat, sit scđm modum bonū, vt pa-
latim dicat obaudire preceptio. Sic permisum est
et repudium, malum quidem, sed licitum. Itac ratione
et non apli precepter secundas ad eam nuptias pro-
pter incontinentiam hoīm. Nā secundū quidem ac-
cipere scđm preceptum apostol eft, t̄cōm in veritatē
aut rationē vere fomicatio eft. Si secundū permitte-
tēdo de publice et licet cōmitiss, fit honesta for-
nicatio. Propterea bene dirit, qz Moyles hoc per
misit, non precepit. Blud eft in eam precepire, aliud p
mittere. Quod enim precipimus, p erit, qd aut per
mittimus, noleentes pmitimus, qz malas holm vo-
luntates ad plenū phibere non possumus. (Amē
amē dico vob, qzqz dimisit vrore suā, excepta
caute fomicatio, mechaf. Quid eis p quā cau-
sa nascitur, per ipas absoluſt. Ad trinitationem em
non facit contus, sed voluntas, z ideo non illud sol-
uit separatio corporis, sed separatio voluntatis. Ideo
qui dimisit conjugium suum, et altam no accipit, ad-
huc maritus eft. Nam corpore iam separat eft, t̄i
ad huc voluntate coniunctus eft. Lumen ergo alteraz
accepterit, tunc plene dimisit. Non ergo qd dimisit
mechanis, sed q alteram ducit. Sicut autē crudelis
est et iniquus q castam dimisit, sic furios eft et inui-
sus q retinet meretricem. Nā patronus turpitudis
eius eft, q crimen celat vroza. Imitatores ergo de
bem̄ eft dei, vt sicut ille agit cum ecclesia, sc̄ nos
agamus cu contigit. Ille enim rēderat l̄ popu-
lum, nisi ad gentiliteratum vel ad hereticum voluntate
transficerit. Alias autē peccatēm castigat quidem, ta-
men mītererim ceflat, dicente prophetā: Si de
reliquerit filii eius legem meam, visitabo in virga
iniquitates eoz, misericordiam autē meam non dis-
gam ab eis. Sic et vir meretricem quidē dimittat,
als autē male moratam castigat et teneat. Quomo-
dō tribus modis. Primum docendo scđm deum. Si
autē timore deo lenit, impoperando vt vel hoīes
erubescant. Si nece pudorem sentit frequenter confu-
sa, faciat qd pincept Salomon, durā baculo p-
cute. Ergo primum admone, qz multum proficit do-
ctrina iustitiae. Deinde confunde, fequeri et puz-
dro frenum et vittos. Tertio iustum est et castiget
quasi ancilla, q erubescere necit vlibera. Dicale-
ter De Galilea turbe in mysterium gentium se cure-
sunt dñm in fines Judee, ibies curate sunt. Justez
in fines transierunt Judee, nec enim porculent cu-
rari, nisi relictis finibus suis in fines transierunt Ju-
de, sicut cōfūm est in Iusta prophetā: Et venient
oēs gentes z dicent, venite aēcandamus ad montē
dñi, z in dominū dei Jacob, z ammirabili nob̄ via
suā, z ambulabimus in ea. Et curate lūti getes in
finibus Judeo, ad confutationē ipoz, qzgetes qui
de eēt in aliena secrete tun̄ Chaluzim. Judei autē in suis
finibus constitutūt contemplarentur et repulerent,
z in fomicitionibus suis corporealis, fomicitione
suā confessi sunt sp̄salem, dicentes: Silicet viro di-
mittere vrozem suā quacunqz de causa, qz non alio
potest esse castus, qui corpore eft lascivus, hoc eft,
non potest deo esse fidetus, qui vroze p̄s p̄fūs eft.
Sicut nec ex diuerso confūcietur feruat, qui deo fe-
dē non feruat. Sed altera alterius fomicitionis eft
accusatūr. Nā z si interim non p̄nūciat lascivus
in iam in eo status eft et p̄nūcari, si corripio
p̄nūcione accesserit. Alii quidē scđm carne inter-
rogabant, q pat̄ mererant scđm foro, si licet dimisit

De sanctis infra pascha i p̄ete cost. **Sa. clxxvii.**

Fo. clere.

Be scis infra pascha et
pentecoste. Jubannis. cx.

Pentecoste, Juhannis-ry

TIn illo dñe: Dixit Iesu discipulis suis:
Ego sum vita vera, et pater meus agricola est,
Omnis palmitem in me non ferent fructum,
Tollet cum, Et reliqua. Homilia beatissimi Augustini episcopi.

ter vixem quacunq; ex causa. Christus autem est respondebit quod facere oportet debeat, dicens: **Qui** quacunq; dimisiter vixem suum, nulli ob causam fontis carionis, z aliud durerit, mechatur. Sicut enim vero rem quacunq; modo z voluntate virginitatem digni est re pellere, non aut iustum est. Etiam ad grauitatem viri, nulli ob causam fonticacionis, sic z ecclesia quacunq; modi voluntate egerit Christi, abicitus digna est. Non aut abicitur propter longanimitatem Christi, nulli sola causa transgredientur. Sicut enim Christus si dimisiteret prius eccliam Iudeos, non etiam submittitur per scripturam nostram diuinitatem sue, ipso fecisset et ad cursum cum suis eretranse, qui natura rationabilis z subdita deo, z a deo creata, sine deo non potest esse, sic Christus sicuteniam sua diuinitas sub ministrante, qui synagoga transibat ad idola, intercusibilis adultera effrepta. Propter quod repulit eam Christus, non repulit enim quacunq; ex causa, sed propter fonticacionis ipsius causam, q; non solum relicto Christo diabolo se contumuit, sed etiam interfecit, pro q; morte debuerat. Ab initio enim deus genuit Christum, deinde creavit hominem rationabilem, naturam angelorum z aliorum, quasi omnium potentie super verbū ipsius. Ideo clamans: **Quod** deus deus coniunxit, homo non separabit. Et multis quidem modis hunc diuino separat, quod deus coniunxit. **N**isi enim q; aut de auctoritate aliquid, per quod scilicet iusti homines recesserant a Christo, hunc separat quod deus coniunxit. Sed iesi nullus alter b; faciat, ipse autem b; pro pec- cando a deo picebat, repellentes sumus eis a se, homo videtur separasse quod deus coniunxit. Dicunt et discipuli: **C**um sit cauila est viro cum viro, non credimus nubere. Audientes a apostoli cogitabant apud se, mulier bona difficile inueniri, protestante Salomonio: **I**n milie quidam virum viru inueni, mulierē autem in his oibus non inueni. Quid est autem aliud mulierē nisi amictio unica, ineffugibili pena, necessarium malum, naturali stetatio, deliderabilis calamitas, domesticum periculum, delectabile detrimentum, malia natura, boni decoe depicit. Ergo si dimittere illam petrī est, tenere vero illam tormentum est, necesse est vt si dimittetis adulterium faciamus, aut tentemus aitidianas pugnas z amaritudines beatum. Ideo responderemus: **S**ita cauila est viro cum viro, non expedit nubere. Tunc nos non dirigit, q; expedit, sed magis consensit, q; non expedit, sed infirmitatem carnis apliceos dixit. **C**um nos capiunt verbi studiū, sed quibusdam deit. **D**icitur, non oes possunt, sed non omnes capiunt. **I**omnes capere possunt, non tñ capere volunt. **P**alma propria sita est. Qui concupiscit gloriam, non cogitat de laore. **N**emo vinceret, si oes periculum pugne essent. **E**cce q; quidam non possunt, z a proposito continentie cadunt, non debemus circa virtutem calificari fieri pigrorum. **S**ed ne quidam in pugna cadentes non exanimant cervos, sed dicunt illis, si datum fuisset, rem non applicant pugne, sed homini, q; magis nos cadentes negligenter imputare debemus, non disficiunt virginitatem. **D**e autem q; quibusdam non defat studiū officiat, q; nisi ut illi ḡfa acceperimus, nihil ex nobis valeamus. **N**isi autem voluntatis ḡfa non de negati, in euangelio dicitur: petrite z dabit vobis, q; rite z intentere, pulsate z aperiet vobis. **D**is enim petit accipit, z q; querit inuenit, z pulsanti aperiet. Debetur voluntatis ocedere, z sic sequit ḡfa. **R**āz ḡfa sine voluntate aliquid operari, nec voluntates q; sine ḡfa operari. **R**āz terrena non germinat, nulli plantis cum fusca erit.

STE LOCUS EUANGELIC⁹

fratres, vbi se dñs nominat vt̄e, et discipulos
tūos palmitēs, scđm hoc dicit, q̄ est caput ec-
clesie, nosq̄ membra eius mediatoř, dei et h̄m h̄o
Christus Iesu. Antis quippe nature sunt vitis et
palmitēs, p̄ opter qđ cum est deus, cuius nature
non sumus, factus est h̄o, vt in illo esset vita huma-
na nature, cultus t̄z nob̄ hoīes palmitēs et possem⁹.
Quid ergo, ego sum vita vera? Nūquid vt ad-
deret vera, hoc ad eam retulit, vnde ista similitudo
tracta est: Sic effīt̄r vitis per similitudinem, nō p̄
proprietatem, quemadmodum dicitur outis aqua-
lio, peira, lapis angularis, cetera hūmifodit, que
magis ipsi sum vita vera, ex quibus ducunt̄f̄t̄ simili-
tudes, non proprietates. Sed cum dicit, ego sum vi-
ta vera ab illa vita se distinguit, cui videtur *h̄ere*.

ter vera, ab illa vita le dicernit, cui dicatur: **Quo** **Bere.2**
modo pueris est in amaritudinem vitis aliena? **Nā**
quo pacto est vita vera, que expectata est vt faceret
viuam, fecit aut spinas. **Ego sum** (inquit) **vita** ve
ra, pater meus agricola est. **Sin** **m** **p**alitem in
me non ferentem fructum, toller eum, et omnem out

Jo. 14. **Joh. 10.** **me non reterent, factum, tonet eum, & omnem qui fert fructum, purgabit eum, vt fructum pl^m afferat. Nunquid vnum sunt agricola & vitis? Scdm hoc & Christus vitis, secundum quod ait, pater maior me est. Secundum dicitur quod cit, aperit & perficit fructum.**

est. Scđm id aut̄ quod ad est, ego & pater vnum sum⁹,
et ipse agriculta est. Nec talis quales sunt, qui extrin-
secus operando exhibent ministerium, sed talis ut
det etiam intrinsecus incrementum. Nam neq̄ I. Cor.
plantat est aliq̄d, neq̄ qui rigat, sed aut̄ incremēt⁹.

plantat et aqua, neque qui rigat, sed qui incremetum dat deus. Sed ut quis deus est? Chrysostomus, quia deus unus erat verbum. Unde tunc et patrum nomen sunt. Et si verbum caro factum est quod non erat, manet quod erat. Nam cù de patre tanq; de agriculta dirigitur, et infra annos dicitur.

q̄ infruitulos palmitos tollat, fructuolos autem purget, vt fructum plus afferant, continuo etiam se ipsum mundatoz palmitū ostendens. ¶ Jam vos inquit mundi estis propere sermonē quoniam locutus sum vobis. Ecce et inde mundatoz est palmitū, q̄

ium vobis. Ecce et ipse mundator est palmitum, quod
est agricole, non vitis officinum, qui erat palmitus
operarios suos fact. Nam et si non dant incrementum,
impendunt tamen aliquod adiumentum. Sed
non de suo. Quia sine me inquit nihil potestis facere

q̄ dominus dedit. Non itaq; de suo. Nam vero q̄
sequit, sed deus incrementum dedit, non per illos,
sed per semetipsum facit. Excedit hoc humana hu-
militatem, excedit angelicam sublimitatem, nec om̄i
no pertinet, nisi ad agriculturam trinitatem. Nam von-

no pertinet, non ad agriculturam trahit. Nam vos
mundi estis, mundi scilicet, atque mundandi. Neque
enim nisi mundi essent, fructum ferre potuissent, et
tamen omne quod fert fructum, purgat agricultor, ut
fructum plus afferat. Fert fructum, qui mundus est,
atque ut plus afferat, purgat et adhuc. Quis enim est

Homilia.

L. Job. I dandus. **C**ibi si discerimus, quia peccatum non habemus, non semetiplos sedcimus, et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuimus peccata nostra, si deus est et iustus qui dimittet nos peccata, et mandat nos ad omni iniuriam. **W**idetur ergo mundos, hoc est fructus, ut tanto sunt fructuofices, quanto fuerint mundiores. **S**icut vos mundi estis propter verbum quod locutus sum vobis. Quare non ait, mundi estis propter baptismum quo abluti estis, sed ait, propter verbum quod locutus sum vobis, nisi quod in aqua verbum mundat. **E**t mera verba, et quod est aqua nilla aqua. **A**ccedet verbum ad elementum, et fit sacramentum, etiam ipsum tangere visibile verbum. **R**atibus et hoc utique dixerat, quando pedes discipulis lauit, qui lotus est, non indiget nulli ut pedes lauet, sed est mundus totus. **U**nde illa tanta virtus aque ut cor purastangas, et cor abluit, nulli faciente verbo: non quod dicitur, sed quod creditur. Nam et in ipso verbo aliud est sonus transiens, aliud virtus manens. **D**ocet verbum fidei quod predicamus, et apostolus. **N**on si confessus fueris in ore tuo quod dominus est Iesus, et credidisti in corde tuo, quia deus suscitans illum a mortuis saluus eris. **L**orde enim creditur ad usum tuum, ore autem confessio fit ad salutem. **U**nde et in actibus apostolorum legimus: fidei mundans cor da eorum. Et in epistola sua beatus Petrus: Sic et vos inquit fratres facti baptismis, non carnis depositio sordium, sed conscientie bone interrogatio. **H**oc est verbum fidei quod predicamus, quo sine dubio ut mandare possit, conferatur et baptismus. **C**hristus quippe nobiscum vitia, cum patre agricola, dixit ecclesia, et seipsum tradidit pro ea. **L**ege apostolum, et vide quid adjungat: Ut eam sanctificaret, inquit, mundans eam lauacrum aque in verbo. **D**um datio Igitur nequaquam fluxu et labili tribuueretur elemen-**T**o, nisi adderetur in verbo. **L**oc verbum fidei tantum valet in ecclesia dei, ut per ipsum credentem offerentem, benedicentem, tingentem, etiam tamquam mundum infantem, quamvis nondum valentem corde credere ad infinitum, et ore costringere ad salutem. **T**otum hoc fit per verbum, quo dicitur: **C**az vos mundi estis propter verbum quod locutus sum vobis. **S**unt inquit in me, et in vobis. Non eo modo illius ipso, sicut in illo. **U**trius enim prodest, non ipsi, sed illos. **I**ta sunt quippe in vite palmites, ut vitio perferat, sed inde accipiat et vivat. **S**icut vero virtus est in palmiture, ut vitale alimento submittret eis, non sumat ab eis. **A**ec per hoc et manente in se habere Christum, et manere in Christo, discipulis prodet virtus, non Christo. **N**am precium palmitis, potest de vita radice aliud pullum. **Q**ui autem placentes est, sine radice non potest vivere. Denique adiungit et dicit: **C**icur palmites non potest ferre fructum a seipso, nisi manenter in vite, sic nec vos nisi in me manenteris. **M**agna gratie amendatio fratres mei. **C**oda instruit humilium, ora obstruit superbi. **E**cce cuius siudent respondent, qui ignorantes dei iustitiam, et suam voluntatem sustinuerunt, iustitia dei non sunt subiecti. **E**cce cuius respondent siibi placentes, et ab bona opera facienda, deum sibi necessarium non putantur. **H**omine hunc resistit veritatem, homine mete corrupti, reprobi circa fidem, qui respondent et loquuntur iniuriantes dicentes: **A**deo habemus quod hominem sumus, non nobis semetiplos. **Q**uid dicitis? Quid vos ipsos decipitis, non affertes, sed precipitatores liberi arbitrii, ex alto elatione per inianam presumptioem, in prunda suomeritis. **N**empe vos velitra est, quod homo ex semetiplo facit iustitiam. **H**oc est alium elationis

In vigilia nat. sancti Johani bap.

50. cxc.

In vigilia Johannis ba ptiste. Luce. i.

Fuit in diebus Herodis regis Judee sacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abia et vir illi de filiabus Aaron, et nomen eius Elizabeth. Et reliqua. Homiliaverenabilis Bede piet.

V enturus in carne

Dominus et redemptor noster multos dispenitiosos sue testes misit in mundo, diversis tribus, diversis praefectiis plebeis partibus orti, non diversa fide, sed uno eodemque genio sicut unus parvus potestis facere, sed nihil potest facere. **S**icut ergo parvus, sicut multus, sicut ille fieri non potest, sicut quo nihil fieri potest. **U**nia et si parvus artelit palmitis, eum purgat agricola, ut plus aferat. **T**amen nulli in vite permanenter et vire rit de radice, quantumlibet parvum fructu a semetiplo non potest ferre. **U**namuis autem Christus vitio non est, nisi homo esset, fames istam gratiam palmitibus non preberet, nisi etiam deus esset. **U**erum quia ita fine gratia non potest vivi, ut mox in porcessate sit liber arbitrii. **C**oqui inquit in me non manenter, mittetur foza ut palmitis et arceret, et colligent eum, et in igne mittent, et ardet. **L**igna ita quisvis ranto sunt contempitibilia sicut in vite non manenter, et si gloriosa si manerint, denique sicut de his etiam per Ezechiel prophetam dominus dicit, preciosa nullis agricultoribus vilibus prouident, nullis fabrilibus operibus depudat. **U**nus et duo bus palmitis congruit, aut vitis, aut ligno. **S**icut in vite non est, in igne erit. **U**ti et in igne non sit, in vite sit. **C**oqui manenterit in me inquit, et verba mea in vobis manenterit, accedit et voluerit petritis, et fieri vobis. **M**anendo quippe in Christo qd velle possunt, nisi qui uenient Christo. **Q**uid velle possunt manendo in salvatore, nisi quod non alienum est a salute. **A**liud quippe volumus quod sumus in Christo, et aliud volumus quod sumus adhuc in hoc seculo. **D**e mansione natus huius seculi non nobis aliqui subcepit, vt hoc per amorem quod non nobis non expedit ne scimus. **S**ed abit ut fiat nobis si manemus in Christo, qui non facit quod perimus, nisi quod expedit nobis. **M**anentes ergo in eo, cum verba eius in non nobis manet, qd cum voluerimus petimus, et fieri nobis, qd si perimus et non fieri, non hoc perimus quod habet mansio in eo, nec qd habent verba eius qd manent in nobis, sed qd habent cupiditas et infirmitas carnis, qd non est in eo, et in qua non manent verba eius. **N**am virtus ad verba eius pertinet oratio illa, quod docuit, vbi dicimus: patrem nostrum qui es in celis. **A**b humis orationis verbis et sensibus non recordamus peritomibus nostris, et qd peritemus, si et nobis. **L**unc enim dicenda sunt verba eius in non nobis manere, quando facimus que precepit, et diligimus que promisit. **Q**uando autem verba eius manent in memoria, nec inueniuntur in vita, non proutatur palmitis in vite, quia vita non extrahitur ex ratione. **A**d hanc differentiam valet qd scriptum est. **P**ropterea modis retinibus madaea eius, et faciat ea. **M**ultat enim memoria retinet ut ptemat, vel etiam deridat, ut oppugnet ea. **I**n his propter Christi non manet, et non agit illud modo, non coherent. **E**t ideo non illis in bis dictum, sed in testimonium. **E**t qui sunt in eis, ut non manent in eis, ad hoc tenentur ab eis, ut respondeant ex eis. **L**u autem die,

Bat. II **S**icut illi de filiabus Aaron, et nomen eius Elizabeth. **E**cce autem illi ambae ad dñm. **I**ustis aperte parentibus erat genitus, ut et pfectio insitute pcepta ppsilis daret, qd hec ipse non sibi nouit et dicibilis, sed velut hereditario iure a progenitoribz accepta seruaret. **D**e sacerdotali pcepta oitis est, ut et ipso potius ad sacerdotale genus pertinere claretur. **R**edemptor enim noster in carne apparen, sicut rex nobis fieri dignatus est regnum celeste tribuendo, ita etiam pontificis factus est, semetipsum pro nobis offerens deo deo postiam in odoem suavitatis. **U**nde scriptum est: **I**auraut dominus qd non pentebeat eum, tu es facerdos in eternum secundum ordinem Melchisedech. **M**elchisedech quippe (vt legim) sacerdos dei summum, longe legalis sacerdotis tempora pceptis, offerens deo panem et vini. **E**t ideo redemptor noster sacerdos esse dicit secundum ordinem Melchisedech, qd ablatas victimis legalibus, idem sa- crificii genus in mysterio sui corporis et sanguinis, in novo testamento offerendum institut. **Q**uis ergo congruentia translationem legalis, et substitutionem euangelici sacerdotis, qd summum legem sacerdotis filius pphetaet. **Q**ui cum z ipsi summum faceret secundum legem extire posse videtur, maluit docere intrinsecus incommunabili ratione pfectio, noui sacerdotis pco, qd successore et heres existere veteris. **M**aluit doctus in spiritu vocari in desertum populus, non restituere sacramenta pcedare, qd ad eum venientibus in templi, glorioissimo illo tunc tempore sacerdoti veteris officio pfectio. **P**erpetuit longa foliitudinis sitim et elerum, continua hostiarum solentia, pilis camelorum, et cincti zone pellice, auro terras pontificum postposita stolas. **E**t quid em hec fresset, nisi vt eis qui merito iustitiae pfectio, autozatem libi ppedicatu asciuerat, ipse etiam neglecto ordine paterni pontificatus offenditer, quia non duobus melioris pontificatus pfectio, et pcursor existeret. **S**i vero fraternitatem veltrum audieret electaret, quis sit Abia de cuius vice zacharias genus duxit se perhibet. **H**ic temporebus David regis, summy

erat sacerdos. **S**iquidem lubeante domino p Moy sen, primo viuis in lege pontifex Aaron est constitutus, post cuius mortem Eleazar filius eius sacerdotum succedit. **E**t hoc quoq; mortuo, Phoenix estius eius sacerdotis successor extitit, et sic usque ad regnum David per annos circiter quadragesima septuaginta, viuis post unum extitere pontificatus heredes. **A**utem David cum magno fervore regnum, templum domino condere desiderasset, dominus auctoritate magis hoc p filium eius Salomonem vellet impleri, nubilominus ipse David omnia que ad futuram eiusdem templi constructionem, vel regenerationem pertinerent, solite preparare curauit. **U**nde etiam cantores statuit quod tempore sacrificis quotidie psalmos cum melodia refronarent, atque animos populi circumstantis ad memoriam amorem qd celestium, non solum sublimatus verborum qd dicebant, sed etiam suavitate sonorum qua dicebant erigerent. **G**olensez ut crescente cultus magnifice tia templi, decus quoq; minister illius et ministrorum cresceret ceterus, condecorauit omnem pugnem in filios Aaron, et eos videlicet qui de Eleazar, et illos qui de Thamar stirpe descendebant, omnesq; hos in partes vigintiquatuor, ac de his singulis singulos pontifices eligent, certiores qui in partibus erant, sacerdoti minoris, quinque presbyteratus vocati, officio fungi pceptit, ea videlicet pugnione, et dum quilibet pontificum vita decederet, quicunque in eius parte optimus putaret, et in pontificatus succederet. **Q**uas videlicet partes talis ordinantis, ut singuli pontifices cum subiectis libi sacerdotibus bus p coronos dies, hoc est a sabbato vespere ad sabbatum ministrarent. **E**t cum omnes gradu sacerdoti talis efficiantur, quinque tam in eis qui digniori velut speciali reverentia, ac pfectio pugnem, summi sacerdotis nomen haberet. **Q**ui autem ordinum partium carundem feruari debebat, missa coram David rege p principibus familiarium sacerdotalem et leuitarum sorte querebat. **I**n quarum distributione fortium, Abia de cuius vice zacharias genus erat, etiam in loco pugnione inveniatur. **E**t recte pco noui testameti (in quo gloria resurrectionis mundi declaratur) loco octauae foris nafracti, quia et dominus nostra vna sabbati que est die conditionis octaua, refurbit a mortuis, et nobis post ex humus fecit seculares, ac septimam quietis animarum, que est in alia vita, octaua iam eras ppetuare resurrectio in fine promittitur. **E**cce autem iusti ambo incidentes in omnibus mandatis et iustificationibus dominum sine querela. **S**eppe continet ut bius qui iam pfectio hominum estimatione indicant, adhuc in oculis interni arbitrii, min' aliquid pfectione habeant. **E**t rursus encure soler, ut non nulliquibus etiamur pfectioibus pugnibus immoderatus fudeo, dum sine scia deo placere appetit, pectoris oculos offendit. **A**qua viras reprehensione paretes beat. **A**do anno immunes esse declarant. **D**e quibus cum dictum est: **E**cce autem iusti ambo, continet quo subiecti, ait deum. **E**t cu adiunctum est, incertes in omnibus mandatis et iustificationibus dominum, mortuus interficit, sine querela. **A**si sapte dicatur: **A**deo in actibus, pariz et in cogitationibus suis circumspecte agebant, ut et diuini obtutibus in occulto, et humano foris iudicio placuerit, iuri illius apli, psondemus em bona, non som coram deo, et in ea coram hominibus. **C**etero erat illis filius ex qd est Elizabeth steriles, et ambo pfectissim in diebus suis. **D**iuinitus est pcurari, ut sterilitate et viroq; parere, pfectio etatio Johannes nascetur, quare

li illi

Bomilia.

scipuli dñi nati sunt, et p etatis accessum ad annos capacio excedunt, in discipulatu afflunti sunt. Illo postea fides dñi adhexit, sed nullus illo nati uitas dñi militavit. Recordemur t̄ prophetas, re co lamus patriarchas, nati sunt fuit hōes, etatis accessum plenū sicut. Christus propheta eruerunt. Nati sunt ut postea prophetaret. Johānes autē dñm Christum p̄tia natūrātis prophetauit, qui concepit et vtero salutabat. Ita ut porrum soluta q̄stione, altera aggrediamur, p viribus q̄s dederit dñs. Occurrat et in alia q̄stio aliquātū (ut mihi videtur) obſcurio, et ad pſcrutari laborioſo. In q̄ me multum adiuva b̄ vestra interio, et p mea exiguitate ad dñm deo caro. Johānes ita fata excellebat ḡia, vt quādū dū dictū ē, dñm erā et vtero salutaret, nō dū loqueādū, sed exultādū, cuiusq; gra in deū iā tū erat ap̄tagia, q̄ia eius caro in carne erat exclusa. Ibiq; Johānes nō inuenit inter discipulos dñi, sed inuenit p̄to tū discipulos habuisse cū dño. Quid ē hoc? Quid est iste ho? Homo tū. Quis ho tatus? Qūs rātus homo? Tamen nō ſequatur int̄ discipulos dñm, et ſequabatur eū discipuli. Absit ut dicā contra dñm, q̄ tamen q̄s extra dñm. Discipulos habebat Chri ſtus, discipulos habebat Johānes. Docebat Chri ſtus, docebat Johānes. Quid ita dīcā? Baptizabat Johānes, baptizabat Christus. Plus hic de bapti ſmo dico, et Johāne baptizatio est Christus. Ub̄ sū q̄ de misterio baptis̄mi, arrogatio tumide si oſſitans inflantur? Ub̄ sunt voces carentes humili tate, elate supbia, ego baptizo, ego baptizo? Quid dixit, q̄t Chrlstum baptizare meruisse? Adgna la q̄stio aduerterit sanctitas v̄a, appareat et eminere cauſa cepit, q̄ fuerat Christus a p̄re mit tedus, et Johānes a p̄re p̄mittendus. Pro eo misſus ē Johānes, ſic acutus obſcenitius ancepsit iudex. Posterior, hoc creat̄ Chrlstus, s; Johānes creui de Chrlstus. Erat q̄t Johānes hō pfectus qđe, et cuius tāta gra p̄medata ē, vt ipse de illo dñs dice ret. In zā multiter nemo exeruit mātio Johāne baptista. Itse tāta magis agnoscit dñs i paruo ma gnū, agnoscit hō eū q̄ venerat hō deū. Si enī in na tis muierū, hō ē in horib; nemo exeruit mātio: Jo hāne baptista, qđe Johāne plus nō ēt̄ hō b̄s, ſed d̄ deū. Debutū ē tāta ſite d̄ discipulos om̄is bre

2019-2020

Luce.3.

21 Sat. 11

Johā. I.

Johā. 1. sitete congeretur. Unde & putatibus z ait: Non
suz ego Christus. Tāquā dicere. Certe in honoreni
menta illi fallimini, & certe mihi hoc putato magnā
additis lānde, sed deoē cognoscere, vt vobis erra
tibus ille possit ignorare. Si enī qd non erat falla
citer putare, ab illo q erat veraci amputaretur.

Primum est **g** **Johannes**, ut dñm humile baptizaret. Baptizari enim dñs pcp humilitatem volunt, non per iniurias. **Dñs Christus** qđ e baptizat? **dñm**? **Christ** dei filius unigenitus, qđ e baptizat? **Iudei** qđ e baptizat? **t** inuenies qđ e baptizat? **Ali** qđe inuenies humiliatis vita, qđ pede supponit non capis. Quā nū hūli pede calcaveris, ad celum studie, qđ dicit puentem non poteris. Baptizamus te, qđ fecit deus propt̄ te. **Uide quā fact⁹ sit tūl⁹?** **U**bi cū in forma dei eset, non rapina arbitrio eset eīcū deus. Non enim erat rapina, s̄ erat nature equitas lūli cū parre. **Johannes** s̄ile **Christū** parre vellet, illi rapina esset. Non qđ rapina arbitrio eset eīcū deus. Erat enim in fine rapina, erat coetus, qđ ab eterno natus erat. **T**ū si semetipm exinanis formā ferri accipiens, hoc est foama hoīs. Qui cū in forma dei eset, non foama dei acceptis, sed cū in forma dei ista, semetipm exinanis. Suceperit quod non erat, ita vñ puderet quod erat. **A**men deus hoīem assumpit. Formā ferri acceptis & factus deus homo, a qđ factus est homo. Uide ergo que maiestas, que potestas, que sublimitas, que cū parre equitas. Venit propiter nos ad inducētiū formē, in intelligētiū illā a magistro tute humiliatis, quoniam plus cū dñ voluit hō fieri, quā qđ voluit ab hoc baptizari. **Baptizat** qđ iniquit. **Johannes** **Christū** s̄erū dñs, vor verbū. Ad memētore cū, ego vor clāmar, in deserto. Et memētore, qđ verbū **Io** **annes** **Christū**, s̄erū dñs, vor verbū, creaturae creator, lucerna tua, sol qđ fecit hunc sołe, sole de qđ dictū. **E**st tuus eli mibi sol iustitiae, & sanitatis in pennis eius. De qđ impī sero pentitentia, in fine dicturi sunt. Quid nobis profut sapientia, aut qđ dūtūrata tristitia ruit nobis? Tāfūt illa oia tāq̄ vmbra cū vmbra qđ fecut fini vmbrias. Ergo, iniquit, errantius a via veritatis, & iustitiae lumē non luxit nobis, & sol intelligentiae nō duxit baptizato. **Illis** non est ortus **Christus**, a quo nō est agnitus. **H**uius. Sol ille iustitiae, sine nube, sine nocte. Ipse non oritur malis, non est impīs, nō oritur infidelity. **N**ā soli istuſ de celo corporeū, quotidie facit omni super bonos & malos. **Baptizant** ergo ut dixi creature creatorē, lucerna tua, & non se exultit baptizando.

•Pbilli. 2

Jobā. 1

**M&t. 4.
Sapiē. 5**

210911.5

四

Be eodem festo.
Sermo beati Abaximi episcopi.

Sermo beati Maximi episcopi.

Solenitatem nobis
diuersorum martyrum fratres charissimi, vite
presentis occulsi, et suscepta ab eis pro
Christi nomine passio confecravit. Multum
nique veterum relatione didicimus nonnullos mar
tyrum prostratos gladio, igne alios concrematos,
compiques bestiarum dilaceratos dentibus, innu
meros etiam varijs tormentorum cruciatibus af
fectos, spreta sui corporis morte, Christiane fidei re
fronitum reddidit. Beatus vero baptista Jo
annes, cuius nunc felicitate letemur, celesta mu
ndo gaudia sterili ab vtero hodie natus inuerit. Et
nisi quidem indubitate iam gloria regnatum, confessi
sunt dei filium, hic autem t nasciturum dominum, pa
peraliter ipsius singulariterum preuidit, t natu piau
tiose gafe singulariter ostendit. Antequam autem deca
datis

Tuncer, L.

In nativitate sancti Johannis. So.cxxii.

lie in eo p̄fūlūt electio, vt ante mereret amittire
dīm, q̄ nascendit iniūt, vel lingua q̄ emittire pos-
set aciper. Deniq̄ Elizabet illa venit mulier z
sua mater, q̄ ante partum suum de futuri letabat, si
lii officio, videntis ad se beatā M̄aria in ipso salu-
tationis occurruit ait: Ecce ex q̄ factis eft vor salutati-
onis tue in auribus meis, exultauit in gaudio
in fano vtero meo. Quid est hoc miraculū frēs, que-
runt nouitas gaudio, vt habere se in vtero Elizabet
zabeh testaretur infans, qui neccidum semper im-
lentiens, dicitum tam lentit et aduentum. Uere hic
om̄ beatissimum parvulorum, q̄ intra viscera adhuc
materna excludens, adesse alarum oris mundi, qz nec
dū fermō poterat, propheticō gaudio reuelauit.
Nullus ignotus fratres charissimi omnem parvulum
materno ab vtero prouident, int̄ ipa lucia exordia,
mestis cōcēpare vagitib⁹, solus baptista dī vi-
tria legē nascientium, natuitate sūa lentit eruditus
ne puenit. Et quantū decuit frēs, vt de matre fieri-
tū nasceretur qui fecunditatē virginis reuelabat,
q̄tenus mirabilem partum, mirabiliter natu oride-
ret. Illud etiam q̄ stupendū, q̄q̄ magnifici quod
zacharias sacerdos pater futurus, p̄phete, qz hoc
Ipsū q̄ gerebatur, angelo loquente non credidit,
vīsum loquendi amīst, donec promissōe plētra, na-
tus nūl hoīs p̄co, paternē linguo vincula relata-
ret. Os enim q̄ angelus clauserat, promissus ab an-
gelo h̄i referauit. Hāc tēc de nascitupatione parvuli
cognatis, vicinōs q̄bilestā arbitriū, proprietā-
tem veri noīs eius, quā angelo dictante dīciderat,
recepta subito p̄fūlū facultate fermonis, pater mu-
tus aperuit, vt cuius nascitutem preceptione cele-
stitacitus expectabat, nāl vocabulū loqueretur,
q̄ agnolceret antius tener per eum p̄ fibi redidit
quem de se non crediderat nascitū, nec dubitaret
ultra, celitus illum vel promissum fusse vel natum,
cuius causa et amīstis se probabat et recepisse fer-
monem. Quid hac fratre religione glorioſissim⁹, qd
hac insignis fide, in q̄ sterili concepit, virgo para-
tur, mutus loquif⁹, in secreto maternūm vice-

卷之三

lio in eo proptersulst electio, vt ante mereret ammuntare
dominicis qui nascendi initii, vel lingua qui enitire pos-
set acciper. **D**enis Elizabet illa vetus mulier z
no uater, qui ante partum suum de futuri letabat, fu
llo officio, ventente ad se beatumaria in ipso salu-
tationis occurruit ait: **E**cce ex qui facta est vor saluta-
tione in auribus meis, exultauit in gaudio in-
fans in vtero meo. **Q**uid est hoc miraculiffrs, que
tantum nouitas gaudio, vt habere se in vtero El-
zabeth testaretur infantem, qui necdum semipre
sentiens, dominicum iam sentiret aduentum. **V**ere hic
oim beatissimum parvuluz, qui intra viscera adiacet
materna scutulis, adesse lautorum mundi, qui nec
dominicum poterat, propheticor gaudio reuelauit.
Nullus ignotus fratres charismati omnem parvulum
materno ab vtero predeuente, int ipa lucis erodia,
meftis co*cre*par vagitibus, solus baptis*ta* dominicu*m*
tra lege nasciuent, natu*re*ta fia lettiter exaltato-
re prouenit. Et quantum decuit frēs, verder mare steri-
li nascetur qui fecundatim virginis reuelabat,
quienius mirabilem partum, mirabiliter natus ostende-
ret. Illud etiam qui stupendum, qui magis*tu* quod
zacharias sacerdotum preter futuris, probhet, qui hoc
ipsum qui gerebatur, angelum loquente non creditur,
verlo luquendi amit, donec promissio*pe*plera, na-
tus noui hois proeo, parente linguo*viciu*la relaxa-
ret. **D**is em qui angelum clauerat, promissis ab an-
gelo*hi* referauit. Ha con di ne*cupatione* parvuli,
cognato*v*, vicino*q* uicelitaret ab i*trit*, proprie-
tatem veri no*is* eius, qui angelo dictante didicerat,
recepta subito profundi facultate sermonis, preter mu-
tus aperuit, vt cuius natu*re*tae preceptione cele-
stitacitus expectabat, n*on* vocabulum loqueretur,
et agnolceret anxius fener per eum le*ibi* redditum,
quem de se non crediderat nascitur, ne dubitat
ultra, celitus illum vel promissum fuisse vel natum,
cuitus causa z amissi*se* se probabat et recipie*se*
fermonem. **Q**uid ha*bit* fratre*re* religione gloriosus, qui domi
hac insignis fide, in sterili*concep*t*io*, virgo par-
tur, mutus loquitur, z in creto maternoz*u* vice-

Be eodem festo

Luce prima

TIn illo tempore: Elizabeth impletum
est tempus pariendi et peperit filium. Et
audierunt vicini et cognati eius, quia ma-
gnificavit dominus misericordiam suam
cum illa, et congratulabatur ei. Et reliqua.
Homilia venerabilis Bede pres.

da duobus cepit audire mortalitas. Ut enim venerabilis baptista multo prius apuit lingua, ita aures hominum salutares gressu immouauit auditu. Clamatibus autem in deserto, ubi predicatione eius, nec insolenstatura perstreperet, ne insidiosi rideret auditor, sed hi tuis praesertim re posset, qd; predicantem ypa salutis curia nisi diuiniculius experterentur, et aduerteret eum ha nuptiae de Christo, qd; assertione inuitite vi illucias Herodis nuptias increpat, nec regem timuisse offendere, nec squalorunc carceris declinasset, nec rpanico gladio timuisse occidi. Audiamus adhuc paullum fres, qd; ad pfectum in nosru saluatoris nuntium praedicabat, parate, inquit, viam dico, rectas facite semitas dei nostri. Vere dignus beatus Joba, nre cuius propheta est et nativitas, et nullus de patribus qd; est ferre pata posteritas, et munere naturae seretur. Na tanta aurostitate, ratiocinio decedere posse, in vocem sancte predictiois exire, et in similitudinem

Bomilia.

Luce.2. totitate in consuetudinem venisse credendum est, sⁱ attentus animo recolendum, quia nisi ratio domini non paritoribus a parentes angelus ait: Ecce euangelio tuobis gaudium magnum quod erit omni populo, quod natus est nobis hodie salvator, qui est Christus dominus, ita etiam angelos nasciturum zachare predictam Jobanem. Et erit, inquit, tibi gaudium et exultatio, et multa in nativitate eius gaudebit, erit enim magnus coram deo. Iure igitur velutius nativitas festa deuotione celebratur, sed illius tangit in Christi dicitur tangit in salvatorem mundi, tanquam in filio dei potenter, tanquam in soli iustitiae nativitate, omnino pro pulo gaudium euangelii satur, in huius ratio tangit in precurolo dñi, in feru dei eximii, in lucerne ardentes et lucetis exorni, multa gauis et membra. Iste magnus coram dño esse narratur. De illo propheta testatur, qui magnus dñs in laudabilis nimis, et magnitudine eius non est finis. Ille peccator confitit declinans, ab omnibus quod imberbis potest absitnebar. Ille inter peccatores conseruatus, peccati omnis immunitus permanit. Hic adhuc ex vetero matrimonio spiritu sancto repletus est. In illo habitat ois plenitudo diuinitatis corporaliter, qd dono sui spousae sedet sibi vix et ginalis in quo carne suscipetur, ipse consecrat. Iste multis filiis Israel ad dñm suum tempore predicando conuerit. Ille multis quotidianis die ex viuieris per orbem nationibus, ad suam fidem et charitatem interius illustrando, conuertere non desistit. Hic in spiritu et virtute. Ille precessit ante illum, ut plebem eius aqua baptizans, ad fusi pedium cum eis appareret doceret esse pfectam. Hunc succedit illi in spiritu et virtute dei patri, ut plebem suam ipsu sancto et igni baptizans, ad videndam faciem patrii sui donec res esse perfectam. Jobannes natus gratulabatur vicini et cognati genitrici illi, qd magnificatus dñs misericordia sua cum illa, dno autem natus gratulabatur ecclesi, qd venti tpe misericordie ei ipsa angelici qd sunt vicini eius et cognati, cuius vis deliceret eiusdem patris celestis, et ipsa expectat, qui et hymnum glorie deo castendo, quod illa per obediens etlet actione, priores ipsi de celo admonebant. Hec igitur nativitas celebratur illius, qui talis potestia magnitudine, dominicus propinquabat operibus. Ecce omnis illius solemnitas colitur, cuius causa est vita beatitudinis, ut quicquid illo sublimius est, hoc iam hominis naturam transcedente dubium non est. Siq dñs cum maiorem eo neminem in natura mulier est distinxit, mos subdidit, dicens: Qui autem minores est in regno celorum, maiores et illo, seipsum vicem inserviante, qd humana nativitate posterior Jobanne, sed celestis regni apice est pstantio. Nec vacat a mysterio, qd Jobannes nativitas cuicunque dies de crederetur, dñs aut cuicunque dies crescere inchoat facta memoratur. Ibi eternum secreto distinxit reuelat ipse Jobannes, qd cum per magnitudinem virtutum Christi stus crederetur a turba, dñs autem pre infirmitate carnis a quibdam non Christus, sed esse propheta pertaret, illum inquit oportet crescere, me aut minus. Crevit quippe dñs, qd per totum orbem fidelibus quod Christus est et qui propheta credebat innotuit. Decreuit ac ministratus est Jobannes, quia qd Christus estimabatur, quod non Christus ipse, sed prece Christi est, ap partinet. Ideoq ratio nato Jobanne, lux diurna minora incipit, cuius fama diuinitatis destituta, qd baptismus in brenu finem erat accepturus. Bure etiam nasciente dño, abbreviata die ad clementem luminis reddit, qd ille nimis apparuit, qui lucem sue cognitione qua praus folia Judea, hoc ex parte habebat, cunctis gentibus aperiret.

rit, sicut calorem dilectionis in totam mundi latitudinem diffundit. **N**onandum autem, quod hec eadem beatissimis Johannis nativitas, nonnullam habet similitudinem aduentus domini, z gratiae quam predicare volebat. Nam et congruum valde est, ut cui omnes prophetae portavere et partanche, vel nascendo vel moriendo vel vivo vel patiendo testimonium povererit, huc multo amplius precursio suua, z plus quam prophetae extiterunt, non tamen in vita et passione, sed in ipsa gloria sua nativitate de lignificari. **Q**uid est enim quod veterante paribus natus est Johannes, nisi quia illius morte secunda signatur nativitas? quia spiritualiter testamenter profera arcanum, carnalem legem et sacerdotium veteris observantiam, iam terminandam esse doceret. **Q**uod enim antiquatus z lenocinatus, prope interierit elli. **Q**uid est quod muto patre, principe vicis tunc sacerdotio, omnis est precursio dei, nulli qui illo apparet **I**obie. 8 deo, lingua tam sacerdotio veteris magna ex parte doctrina fons spiritualis obmutaverat, solam literam custodiam curabitus ac docentibus scripsit et legis perfixa, immo z ipsam literam plenius in locis suis traditiones corrumptissimas, iuxta quod cito minus in euangelio sepius impoperare probatur. **E**t quid quod dicitur sterilis genitrici nascitur, nisi quia ergo auctoritate sacerdotalis officii spoliatae debet sibi legem gignere iusta est, neminem ad perfectum adduxit. **C**um autem iurum suis cultizobus regni celestis ianuas agere non posset. **S**ed facta sub lege auctoritate ipsa legi abolitus, quod hanc spiritu taliter intelligendam monstrauit, z superne beatitudinis gratia qm in euangelo nunc a primitivo lucet, in eo tam opem prefigurata z quasi concepita esse docto est. **E**t facta est, inquit, in die octavo, veterantur circuncidere pueri, et vocabuntur ab nomine patri sui Iohannem, sed vocabitur Iohannes. **I**ohannes interpretetur gratia diti, sive in qm est gratia. **Q**uo nomine z tota euangelio dispensatioz gratia quam predicit, et ipso salter dicit signat, per quem eadem gratia mundo donata est. **Q**ui vero natu pueri, patri zacharias nomine magis qm Iohannem vocandam esse descerbant, coprofecto figurant, qd dico non gracie munera declarante, ceterum enim potius confusa facerent veteris edicta predicare. **D**ebet bene zacharias memos domini interpretetur, qm vicis memori amique observationis, qm dico ad data ostendit figurare denuntiat. **L**etendebat qd a noite natu propheti hi qm quererat, z zacharia hic vocari fatigatus habuit. **A**t contra mater verbis z patre scriptis, quia Iohannes magis appelladus est aliteruebat, qd fuerunt nonnulli celestium sacramentorum minus perfici, qui in primordio euangelii coniuncti, carnalia adhuc legali sacerdotii statuta simul obseruanda esse decererent. **Q**uod pro certo ipsa legis doctrina de fusca pieza gratia **I**obie. 13 qm Eli zabetis de noite Iohanna nisi via voce affirmatur, dico de legislatore. **P**rophetam verbi suscitabat dominus deus vester de fratribus vestris, factis meipsum audiret iuxta oculum qui vobis. **T**ipis de legale sacerdotio recte certe monias fuerunt typis quasi mutis literarum figuris, z charias eiusdem gratie nascitur testimonium perhibet, qm nihil postulans in omnibus sacerdotiis veteris observationibus acrum vel dictu eiusdem est, qd non in euangelio gratia, si recte intelligatur expresserit. **Q**d aut declarato postmodum et confirmato nomine Iohannes, apertum est os zacharie et prophetauit benedicies dei, patre vicos, qm manifistata per angelos gratia noui testamenti, multa etiam turbasacerdotum obediebant fidem, reliqua racunaturate noctua. **Dent. 15**

In vigilia apostolorum Petri et Pauli. So. ccxiii.

ad confitenda laudanda et predicanda sui redemptoris dona, se deuoto submettebar. Et quidem in die circuncisionis Iudeus qui in nomine accepit: **C**factus est timor: **I**up omnes vices nos eorum, et super oia monte Iudee diuulgamur omnia verba hec. **P**roto in tempore dominice resurrectionis, ubi miso deputi p spū gloria nomine eius p apoloſos mundo innotuit, timor continuo salutem traximus, non folum Iudeorum (qui erant vicini, vel situ vicis loci vel scilicet leges) sed et rerarum vias ad finiterre gētum coi-
di conciliuit. **M**ontis montane cuncta Iudee, verū etiam omnia mundana regni mālāgōs sapientiae culmina, & virtus eius fama traſcendit, ita ut reliqua rbi si-
c cultura ac vita priore, ad pcpitanda fiducia illius sacramenta confluenter. **R**ecte enim circuncisione dei-
res, donec resurrectio imaginē p̄fert, q̄ h̄ec oīa ut die, h̄s eft pol sabbati facta est, & sic illa a rea-
vite mortis et absoļute folēbat, ita sīa pfecta-
vite immortaliat̄ nouitatem & in autō nō exhibui-
ta, et in nobis sperandā mōtravit. **D**ixit mihi hec za-
onem ppter pacis possimus intrare quā p̄misi.
Hec igit̄ dona frēs charitatis supne bonitas, hec eternō dono, pmissa habebet, bñdicamus t̄ nos dñs in omni t̄pe, q̄i visirauit & fecit redēptionē ples bñs. **S**emp laus eius in ore nō p̄det, temp̄ eius t̄ memoria retineamus, t̄ inuicem annuntiāmus t̄ ut-
eris eis, q̄i de tenebris nos vocauit in admirabile lu-
mē suū. **E**sua continue flagitium auxiliū, vt lucem
sile quā stultū in nobis ip̄e conferuet, arctū ad perse-
cū vīḡ diem pducat. **E**t vīḡ simus exaudiāti p̄
cates, abiciāmus ip̄i opa tenebrarum t̄ indūamus nos atra lucis. **S**ic etenim supplicantes concite
q̄ desiderām accipiemus, q̄ nimis p̄bā deuote ora
t̄ditionis, adiuuat manus pie opationis. **E**t q̄ beatū
curſio hodie natūraliter celebam̄, opt̄ et vt quem
salutis eternae p̄fōne suscipiemus, h̄is etiā nō exortat̄
autō dñm̄ramus. **I**dm̄ intercedēdo roges-
mus impetrare, vt ad eā cultū testimoniū p̄būfuit, la-
cēm vitā t̄ p̄itātē pueniēt̄ merecamur, Belum Christi
stūdū dominū nostrū, cuius vīc.

In vigilia apostolorum

Petri et Pauli. Iohann. ultim

In illo tpe: Dirit Jesus petro, Simon
Johannis diligia me plus bis: Dicit ei: Et
iam dñe, tu scis q: amo te. Et reliqua. Ho-
milia venerabilis Bede pres.

dere, officia legalis sacerdotii ritus, z ceremonias,
spirituali intus scia, z propheticas exhiberare myte-
riis, q̄ mediatores dei z hominibus Iesu Christi, v̄
dispensationis temporale, veleterne diuinitati te-
stimoniū ferre, iusta quod ipse Iudeo dicitur in
crepans Sc̄. Si crederes Dōysi, crederes v̄tig z
mibi de me etiū illi scripseris. Quid aut p̄phetans
z bñ dicentes dei, z sachariā dicitur audiam: **C**on
dictus dom⁹ deus Israel, ut viliuit a te fecit recepti
onem plebis sue. In quibus pfecto abis non audisti,
q; beatus sachariā quon̄ inchoauit z prime futu-
ri spū puderat, q̄ p̄hetico more quia illi factum esse
narrabat. Ut ille esti nos apparenſe in carne dñs,
q̄llongius a te recedentes, quos tu p̄ritis politos,
querere z iustificare curaueris. Ut ille qui medicus
egrotos, q; v̄t inuenieret humplite nosf̄re languore
sanare, nobis nouum suum habilit̄ exemplum ad
hibuit. Fecit redēptionem plebis sue, qui nos ve-
nundatos sub peccato, z antiqui hostis seruitio ad-
dictos, sui fanguinio dabo p̄terio liberavit. Ut si be-
nigne nos horat apostolus dicens: Empti esti ex
precio magno, glorificate z portate domum in corpo
re vestro. Plebis aut̄ sic dicit, non v̄tig quam ve-
nieno plebem suam repit, sed quam valitudo z re-
dimendo suam fecit. Quis etenim audire f̄res mei
qualem inuenierit eam, qualem redidicerit? Finis cā-
ticulijus, quod ob noritiam sumul z pluritatem sui,
totum ch̄ritatis vestre recentere z explanare longū
dormit, apie denuntiat dicens: **C**onstatuit nos
orientis ait. Illuminare his qui in tenebris z in
vmbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros
in viā pacis. Illuminet ergo nos fedētes in tenebris
z vmbra mortis, hoc esti longa peccatorum z igno-
rantiæ cecitate de p̄fissos, atq; hostis antiqui fraude de-
ceptos, obfessosq; erroris. **I**ste enim recte mois
z mendacium, sic eorum dñs ditas vocat z vita.
Artulit aut̄ nobis veram cognitionis lucem, ex
elusione erroris tenebris, certum nobis ter p̄fie cele-
stis apuit. Directe gressus opum nroꝝ, q̄tenus p
via p̄fatio quā monstravat incedere, arguā manūs p

I. 30.4

beſte
ſafe; **Com**

Bomilia.

minatur, q̄ nimis virū eiusdem amoris nō nisi per
giam sp̄s peccatum. Qui tū ip̄e nob̄ādī, q̄s cause
cū circuite teſtimonio reddat ſuo amato, cū do-
mino ſcīſitatem an ſe pl̄ alij diligenter, nō eſt anū
ridere, tu ſeis q̄ amo te plus his, t̄ p̄ata aſ ſimpli
ci voce, etia, inq̄, dñi tu ſeis q̄ amo te. D̄ eſt ap-
te dicere: Sc̄o q̄d̄ q̄ ip̄e te, vt tu melius noſti
tego corde dilig., q̄d̄ ip̄o te alij diligat, m̄bi q̄d̄
ignorū, ſibi oīa ſuna nota. Lui⁹ caueſa riſuſio-
ne, m̄ p̄ecca ſinuſtrio locutiōni ſimil cō cogitatio-
ni, vt vīz eius exēplo dñcamus, m̄nus de ſe cō-
ſeſie puritate p̄fumare, min⁹ temere de fraterie con-
ſeſie occultū iudicare, in dubi⁹ ſaxime rebus, et q̄
intentione vel neſtitutate geratur impicere nequit
m̄us. Nō de ap̄is fratr̄i errabitis, nō potest
te, ſz c̄ p̄ceptū iudicāti ut corrigatur habemus, di-
ſēt̄ dno: Si peccauerit frat̄ tuus, increpa illū, c̄ ſi
pn̄ia erigit, dimitt̄ illū. Ambigū aut̄ diuina gesta,
q̄ in libet parte inter p̄ter p̄t̄, diuino port̄ ex-
amini reſeruare libet. Dicitur agn̄ ap̄is: Holite
aī ſp̄ iudicare, q̄d̄ ip̄o veniat dñs, q̄ illumina-
bit abſconditā tenet̄, q̄ manifestabit cōſilia cor-
dū. Si d̄ ſz Perus idcirco in hac oīa in
terrogatione captiu⁹ rindend⁹ coſiderat, q̄ memi-
ſtati p̄dē imminentie eius paſſione plus ſibi cō-
ſtatib⁹ tribuile q̄ ſ haberet, rindendo vīz ſe eſte pa-
rat, c̄ in carcere ⁊ in morte tre cū illo, q̄ needit erat
idoneus inſtāte piculo falē confiteri, q̄ noſſet illū,
vel q̄ ſuſſerit alij q̄c illo. Inſtructus ergo piculo
p̄ioze, cauſtus loq̄ c̄ dño q̄ bi⁹ diſiderat h̄yanę
conſcie ſtāti melius noſſe, q̄ ſp̄ ſe conſtituit ſuſſe
nū noſſe ſuſſerit, de frateri q̄d̄ occidit ſuſſit
nū proīua audeat diſſinire, de ſuſſi aū am̄, integrar-
e, nō ſuſſit ſolus, ſed ſp̄ ſuſſis qui interrogabat
dñi teſtimoniū p̄dat. Etia inq̄, dñe tu ſeis, quia
amo te. Q̄ ſeliz ⁊ pura conſcie, q̄ cōditor ſuo ſuſſe
iuis ſuſſa oculis ⁊ ap̄a oīa nouit, dicere nō metuit,
dñe tu ſeis q̄ amo te. Quā caſta ⁊ ſtā aī, q̄ ſuſſa
cogitatione diu patre non diuabit, ſi nū aliud q̄
ea q̄ dñs ap̄probat, cogitare non ignotat. Ut in
Apocalypſi ſanctor̄ ſe cōdita phialis aureis copāra-
tur, dicente Jobane: Et habebat ſinguli citharas
⁊ phialis aureas plena orationeſtō, q̄ ſunt orati-
ones ſctōn. Citharas dpp̄e aureas h̄ec electi, quia
oīa eū ſermo, om̄e quod de illōi actibus ad noti-
tiā p̄moſtū fama vulgāte p̄fouuerit, pure dile-
ctionis luce rutuſuſ apparet: Phialas quoq̄ ſuſſis
aureas, q̄ ſunt vīa patula, amplitudine diuīla, q̄
corda ſua quo verius ſolo eius dilectioneſtō ſentiu-
lign ſplendere, eo latius hec diuinus gaudēt p̄
der coſpectibus. Unde recte ſubiungit: P̄leas
odoamōmento, q̄ ſunt orationes ſactoſ. Phialas
q̄ auree odoamōmento ſuſſit plenitudine redundant, c̄
ſuſtigida charitate uſtoſ ſuſſis precordia, virtutis quoq̄
ſpiritualium opinione proximis innoſſeſunt. Et pul-
chre ip̄e qui h̄ec videbat Jobanem interperan-
do ſubdit, q̄ ſunt orationes ſanctorū. Odoamō-
mentum phialarū ſunt orationes ſctōn, q̄ ſequid boni
operatur aut dicunt, q̄ ſimpli intentione deo deſer-
uiunt, totum profecto hac vice per eis orationes
adiplet q̄d̄ denotionis mentis eūi diuinus cōmen-
dat ſpectibus. Neq̄ aliter vero apostolici illā ſ
cepit quo ait: Sine intermissione orare, perficere
paleamus, nū ſe actus, leſonēs, cogitatioſ, ſp̄la
etia ſilencio noſſit, ita dñi domo dirigant, vt lin-
guula ſuſſa cui ſuſſe realiſme refreſſe deuenientur
et aperientur.

In die apostolorum Petri et Pauli

S. O. cccciii.

pletimur, et erga primos salutem fraternali sollicitudine vigilemus, ipso opitulante qui hec et nos facere tubet, et se facta remunerare pollicetur, Christo Iesu domino nostro, qui vivit et regnat tc.

**In die apostolorum Petri
et Pauli. Sermo beati Leonis pape.**

Venit quidē sa-

Omnimunitate sanctarum dilectissimis totius mundus est participes, vniuersi fidei per etatis exigit, ut quicquid pro salute vniuersorum gestum recolitis, communibus vobis gaudiis celebetur. Ut eruntamen hodierna festivitas per terram reuertentiam quam toto terrarium obre plomerunt, specie ali et propria non nobis exultatior veneranda est, vt vobis precipuum apostolosum glorificat et extensis, ibi in die martyrum osuim fletitiae principia sunt. Illi enim sunt viri per quos tibi euangelium Christi Roma resplendit, et que era magistra eroe facta est dictu pietatis. Illi sunt sancti patres tu veris pastores, quite regni celestibus inferendam multo melius, multoq feliciter considerunt, qd illorum primum studio menium tuorum fundamenta locata sunt, et quibus ut quibz nomen dedit, fraterna cede fedavit. Illi sunt qd te ad hanc gloriam prouenerunt, vt si gens sancta, populus electus, ciuitas sacerdotalia regis, per sacram hecat pietati sedem caput orbis effecta, latius preluderes religione diuina, qd dominante terra. Quamvis emmigratis aucta victorisa, tuis in pte tua terra, marisque ppteris, minus tam et qd tibi bellicis labo: subdidit, qd pte Christiana subiecta, neq; nō boni, fuitus, omnes, qd misericordia sua humano genitum negauit, oecog in comune mortales ad cognitionem, fuit abundantissima semper beatissimis eruditus, volumen etiam errantii excitat, et plici in detersio nequitiam, secretiori pectori et altiori pietate miseratus est, mistendo vobis eum et fibi apud coeternum. Qd ex eo factum, ita diuinam naturam natuvenit humanam, et illius ad infinita inclinatio, nostra fieret ad summam pietatem. Ut autem huius menarabilius gre: p totum mundi diffundere effectus, et Romani regnum diuinum, pudentia pparuit, cuius ad eos limites incerta, metu pducta sunt, quibus cunctas vnde gentium vicina et angua est vniuersitas. Disposito enim diuinus et p maximae erga beat, vt multa regna vno co-federarent impio, et cito prius habebat plos pfectio gialis, quos vnius teneret regnum ciuitatis. Hac autem ciuitas ignoro que pueritione autoem, cu pene oibus disares gentibus, oim gentiu seruiebat erroribus, et magna libi videbas sucepisse religionem, qd nulla resipuerat fallitare. Ut si quato erat p diabolu tenacissima alligata, pte Christianum et misericordia absoluta. Ha ciudocedim apli, p supestitio oim locutione linguaz imbuddu euangelio mundum distribuit, sub terra partibus sucepissent, beatissimus Petrus pinceps aplici ordinis, ad arcem Romanam destrans impii, vt lux tanta, qd si et getu res lababat salutem, efficacius le ab ipsi capite p totu mudi corpus elundenter. Cui autem nationis homines in hac tunc ratione non essent, que viis gentes ignorarent quod Roma didicisset. Hic colluctantes plo sophie opiniones, hic dissoluente erant terrene sapientie vanitates. Hic sustinunt demonum cultus, huc omnium sacrificiorum impieras defruienda, vbi diligentissima habebar superficie collectum, quicquid viuquam fuerat vanis erroribus in

Bomilia.

statum. Ad hanc ergo vibemtu beatissime Petre apostolo venire non metuis, & consorte glorie sue Paulus apostolus altarium adduc ecclesiaris ordinacionibus occuparo, syluan istam fremmentum bellum, & turbulentissime p'sfundatis oceanum, confitans quia cu' super mare gradieris, ingred. Nec inuidi domini tmes Romam, & in Laiph'e domo ex pauperis sacerdos ancilla. Huncq' aut iudicat Pauli, ut secula Iudeor' minoz' v'li, in Claudio postefas, vel in Heron crudelitas clamiebat q' mate riā foimidinis, vis amoue. Nec estimabat terrozi cedēdū, du' ho' saluti cōsilias, q' scuf'ce p's diligēt' dōs. Iluc aut' irreipide charitas affectu, iam tunc pfecto p'cep'as, q' p'fessio tu' amouis in dimittit' ne interrogatiois & folldaria myher. Nec alit' ab hac mentis tue intēriō q' stūm est, q' vt p'scēd'is eius quē diligēs oib'us, cibum quo ipse eras optimatus impenderes. Eugebant quoq' fiduriam totum t' signa miraculorum, tot dona ch'ris matu'as, ergo per imperia virtutum. Jam populus qui er' cu' cuncisione consideraverit erudieris, iam antiochensis ecclesiam vbi p' Christiani nominis dignitas est ora, fundaueris. Ja' Pontum, Balatam, Capadociam, Aliam, atq' Bithyniam legitus euangelice p'dicationis implorav'as, nec vt dubius de p'ue' tu o'pis, aut de Spatio t' Iugurna eratis, trophē crucis Christi Romanis arcibus infereras, quo re diuini fōndatiōibus antebeatis, non搏' platea, & gloria passionis. Ad quā beatus co'p'ofolus rus' vas electiois, & speciale magister ḡtū Paulus e'ores, e'domi tibi' locutoris est ait, quo omnis innocēta, q' omnis pudor, o'q'z libertas sub Heros' nia laborabat Imperio. Luius furor o'p' vitiorum inflammatu' excepsit, in hunc e'ius v'lis torentē'ue p'cipitauit insanie, vt p'mus noi' Christiano atrocitatē ḡnalis p'ficiois infereret, quasi p' le'ct' necesse gra dei pollit extinguit, cutas hoc ipsum erat mari'num luctum, vt contemptus vite hu'is occidere, p'ceptio fieri felicitatis eternae. P'e'riola' est ergo in conspectu dī mō' c'eb'is e'ius, nec vila crudelitas ḡne destru' potest sacramento crucis Christi fundita religio. Non minu'is persecutionibus ecclie, si auget, & temp' dominicus usager segete ditione restit', dum grana que singula cadunt multiplicata nascuntur. Unde duo ista preclar'a diuin'i feminis germinar, in quantum solum p'leb'ianis, beatoy martyrum milia protestant, que ap'ofolico' emula triu'phoz, vibem nostram purparatis lateq' rutilantia' bus populus ambierunt, & quasi ex multaz honore gemmaz, p'lero vni diademate coronarunt. De quo p'fessio d'ic'ellissimi, diuinitus nobis ad exemplum patientie & p'formatione fidei p'parato, v'niuersal'is quidem in omn'fecto' memoriazione letan-

Beeodē festo. Sermob.

Beatissimorum apostolorum Petri et Pauli inseparabilem fidem passionemque germanam omnino

In eodem festo. OBAT-

The decimo sexto.
In illo tpe: Venit Jesus in partes Lese
ree Philippi, et interrogabat discipulos su
os, dicens: Quem dicunt homines esse filium
bominis? Et reliqua. Homi. Herici.

L'Uſrādēs māin ſich

H quo dominus natus est, quatuor tradidit filios habuisse, Philippum vicemque hic commemoratur, quicquid ut Lucas narrat sunt tetrarcha Iudee et Traconitidis regionis, Archelabosque

In die apostolorum Petri et Pauli. So. ccxv.

Le **s**anctia, sed **et** **I**hesus sub **a** passus est dñs. **P**hi
lippus qui sicut principe promontratier est qui parte
regni Iudeon, in honore **T**iberii **C**esaris ciuitate
statuit ad radice Libani muris, vbi Jordanis in
duobus fontibus exorit, quia **L**esaris **P**hilippi in
memoria sui nostri paripro in honoribus **T**iberii **C**esaris
reia appellari costituit, qui postea praparto suo amico
vocabulo paneas dicta est, in qua etiam ciuitate tracta
aut antij regibus qundam tributa ostentasse perclusi.
Hoc aut facit fauus huius **C**esaris ad imitationem
suis primus Ieronim, qui ex ore **C**esaris ciuitate **C**esa
rea noncupavit, qui ante a turis strato*no* vocabat, qui
etiam trans Jordani gladiate vnde in monumentum filie
ipsius **C**esaris addidit in historio inuenit. **V**enies
qui dominus in praes **C**esaris **P**hilippi, discipulos cuius
apostolos opinionis haberebat, in quod abeat. **E**t pulchre
faort habit marime his in partibus agere voluit, vt vbi
qundam rex terren*is* celum tributar*um* exigere solitus
erat a sibi subdit*us*, ibi venies rex celestis recipet est
sum fidel*is* a suis discipulis. **U**bi ite*re* sic ecclesi recto
rum ex*empli* norma signauit, qui vic*em* Christi in adm*is*
nistratio*ne* habet negotios, qui ipso ab his a fide*re* et
quer*er*ti*on*is merito, probato familiari*re* ceteris coluit,
cuius fame apud subiectos sint precūnt*er*. **E**t si qui
de dignis se laudibus fame est depebiderint, dei
totur graffe de pe*ter*, tales esse fela **v**ulgaria in*ven*it.
Si de secus qui de ceteri ferri de se testimonium
senirint, sic illud in scriptis corrigere ratio pie z tu
x*ia* qui fac*er* possent ordo propriu*la* st*ra*re*re* a*re*nt*ur*, ut trans i*ta* in e*s*ci*tit*atis splendore*re* elucat, qui o*ce*
malilo*q* uis nebul*is* terget, famaque de se met*ri* pro
hebet. **A**ut em*pt* **Q**u^od dicunt hoies esse filii hoies?
Non habit*u*s inci*pi* punctuator*is*, tanque ignorare potue*re*
rit qui dominus hoies sentire*nt*, sed vt prest*o*le*re* rec*re* fidei
illor*um* digna mercede remuneraret, z propl*u* tradit*io*
nibus falsi scrib*er* z phariseo*rum* corrip*tu*ti*re*, ab erro*re*
liberaret. **S**criba*n*o z phariseo*rum* qui in populo **I**udeo*n*
honor*is* ac sapientia eminere*nt*, videntes se a
populo deser*ti*, dominus **J**esus Christus seq*u*per vite
scit*er* ac predicatio*re* salutari*re*, atque miraculorum
signa qui ab eo affid*er* fieri cernebat, sed ducti in
uidet*ur* ei. **E**t licit lege z propriet*is* pie cetero*re* ed*o*
Christus illi esse scire*nt*, tramentes tran*sp*l*u*glia hu*ma*
man*is* perdere, si populus doctrina*re* e*st* dereliceret,
z dominus precepta sequer*er*et, labo*bar*at quibus mo*re*
dis poterat corda populo*rum* subuertere, ne Christus
illius credere*nt*, qui in lege z prop*ri*et*ate* patribus co*rum*
 fuerat repromis*tu*s. **U**nde a **I**udei vi*si* hoies ex*ist*it*u*
domini **J**esu Christi, needit*ur* in bunc mun*du* venisse, sed adhuc ventur*u* esse. **L**emens ergo
dominus scrib*er* z phariseon*rum* traditionibus plebe*co*
r*rup*ta, z non Christus estimari a populo, sed potius
Johannem a*li* Elia, aut Jeremi*am*, voluit eos ab
hoc erro*re* liberare, z idcirco interrog*as* requirit,
quid alij de se sentiat*ur*, vt exp*lo*te*re* diversi*rum* opinati*um*
erro*rum* probarent*ur* domin*u*li non de op*er*is
ne **v**ulgari percepte*re* veritate*re* sua confessio*ne*, sed
potius reuelatione diuine inspiratio*ne*. **A**ut haec:
Qu^od dicunt hoies esse filii hoies? **L**iqua dicit:
Zabe qui filius hoie*re* dicit, hoc est filius Marie,
qu^od dicunt hoies esse? **H**ec ait: **Q**u^od me dicunt ho
mines esse, sed filii hoies, ne iactanter **v**ulgare*re* son*ta*
tentia*re* se require*re* videatur*re*. **F**iliu*re* a*li* homi*nis*
se proprius quia filius dei se consue*re* appellare*re*, vt
nos de dispensatione humanitatis quam pro nobis
assumpta*re* adp*ro*ne*re*at. **G**ubincus aut*em* in yet*er* testa
meto*re* filius hoie*re*, scriptu*re* est, beatus Hieronymus
in Hebreo*rum* filii Ad*ha* haber*re* testatur. **N**on a **I**hesu ho
interpretatur. **E**t pulchre hoies appellari eos, qui
de filio hoies tran*sp*lo*que* nouerat*ur*, hoc est de fili*u* huma
nitati, quia oculis cernebat*ur*, et deitatis illius arcana
nesciebat*ur*. **H**omines non erat*ur*, id est, humana rati*on*
de eo sape*bat*. **Q**u^od vero de filio dei loqui didi
cerunt, non tran*sp*lo*que* sed dominus appellari meruerit, qui
les erat*sancti* apostoli, qui a spiritu*sancti* magis
seruo*re* edoc*er*unt, non soli filii hoies Christi, veterani
confut*at*ibus dei patri*um* filii illi esse intelligere
meruerunt. **U**nde z premis*is* varijs hoim op*in*io*n*ibus,
tran*sp*lo*que* ap*osto*lo*rum* qui se e*st* dicere scientia*re*
z pro hoc cosa *cer*ter*u* hoim generalitate differ*er*ens,
atque singulari*rum* priuilegio scientia*re*er proba*na*
na de monstrans esse natura*re*. **Q**uia form*am* interrog*atio*
nis, etiam doctores ecclesi obliterare oportet. **N**on
z ipsi paucire debent a suis subiectis de fia*re* su*is*
no*is*, quis apud vulgare*z* extrinsecus habeat*ur*, vt
sc*er* in qui de se audierint, proprios mores corrigere,
z seipso mode*li* cunctis stud*er*at*ur* prolongare*re*. **A**t il
di dixerunt: **A**lii Johanne*re* basist*er*, ali*i* aut **E**lia, ali*i*
yo*u* **Z**eremia*re*, aut vnu*u* er*re* proprier*is*. **N**ec sancti filii non e*st*
causa*re* vulgari*u* in*ven*ire*re*, cur **z** Christu*is* alij **E**lia*re*, alij
Johanne*re*, alij **Z**eremia*re*, alij purauerunt **Z**eremia*re*, cu*is*
sic infideles in **E**lia*re* z **Z**eremia*re* errare potuerint,
quod **I**herodes in Johanne*re* errauit, dicit*ur*: **Q**u^od ego
decollau*re* Johanne*re*, ip*so* surrexit a mortuis, z **io** propt*er*
op*er* eo. **S**icut e*st* **I**herodes **Z**erimi miracula
fac*er*et*ur*, **Z**ob*er* qui ip*so* decollauerat*re* e*st* arbitrat*ur*
e*st*, sic nimis vulg*u* in*ven*it*ur* cund*u* **Ch**ristu*is* **E**lia*re* vel
Zeremia*re* c*er*ut*ur*, qui ali*i* rap*u* in **C**el*u* leg*it*, alle*ru*
no*is* do*mo* in scriptura*re* cononita*re* apt*er* memora*re*.
Sz qui propriat*re* dominus **J**esus Christu*is* ab **I**herode*re*, vel
a proprio **J**esu*re* sit **est** himat*u*, cu*is* Johanne*re* nullis mira*ci*
claruit*ur* sign*is*, **Ch**ristu*is* aut*em* marima*re*, ac p*ro*
p*ri*ua patr*uer* sign*is*. **L**epros*is* nimis m*u*nd*u* c*er*ut*ur*, ce*so*
i*ll*us illuminat*ur*, demone*re* ab obficio*re* cop*er*u*re* elu*re*
nab*at*, claudis*z* paralytic*is* gressu*z* red*u*debat*ur*, mo*re*
tus i*ll*us*re* suscit*at*, qui Johanne*re* nimis fecisse cognov*it*
mus. **A**ud quod dici*re*, idea*re* ab **I**herode*re*, sed a proprio
Christu*is* Johanne*re* estimari potuisse*re*, qui post resurrectio*n*
one*re* mortuis miracula facere potuerit*re*, qui ad non
fecerat*re*, qui ead*em* que a nos de resurrectio*n*e mortuo*rum*
habebat*re* fide*re*, credentes vice*re* op*er* mo*re*, post
resurre*ctione* major*is* dignitatis*re* g*ra*f*fe* futura*re* e*st* proprius.
Jeremi*as* aut*em* no*me* imerito **Ch**ristu*is* opinari potu*re*
ut, propriia scit*er* qui in proprio excell*er* (licet in
Christu*is* leg*it* qui in vtero misi scit*er*) suis trap*er*
clar*u* em*pt* **J**esu*re*, **E**lias **z** idcirco credere poterat*re* dominus,
z filii excell*er* omes. **A**ci*l* diceret: **I**llis qui hoies sunt
diversi*rum* estimari*re*, vos qui d*ic* i*ste*, z ad*opt*atione*re*
filii dei effect*u* que*re* me*re* dicit*ur*. **A**ut **vo** **per** i*ste*
ardet*io*, z proc*er* amore prest*o*lio*rum* primp*ter*, vt vo*ce*
cutor*is* rid*it*: **T**u es **Ch**ristu*is* fil*u* dei vi*u*i. **O**b*z*
ginalis aplis interrog*at*, bust*er* per*cur*z in se
personas assum*it*, ex abundanti sensu rid*it*. **T**u es
Christu*is* fil*u* dei vi*u*i. **E**t reuera*re* ita exp*edie*bat*re*, vt il
le qui fut*ur* er*re* pat*er* ecclesi, ore loq*ue*ret tot*u* ecclesi.

50 21st. 6

in Jerem.

per
K. Pfael. s

Bomilia.

Sicut autem est viat dicit, ad distinctionem falsorum deos-
trorum ergo errorum gesturis fibimur ad colendum, vel ex-
mortuis bolibus institutis, vel ex rebus intensificatis
quae adorantur creantur. De quod scriptis sunt. Simulachra
genitum argenti et auro, opa manuia hominum. Et hanc bacu-
lum, oia qd de Christo diffusis sermonis excubus
dicti per decentissime comprehensum, simulum hunciam
laciunam, qd fecerunt inuestigandorum andar e exercitu.
Quare in eis neq; nos de Christo quo d; ex dei pris
statia natus sit, qd signans fine eo qui genitus est n^o
fuerit, vel quid de matris virginis vtero h^o factus
exiret, et mater integrata intermetat, reliquerit, qd
re hec id genus plura de Christo queramus, qd
beato Petrus in credere suscepit, qd ipse est Christus
filius dei viui. Nam et beatus Paulus nisi aliud
se fore indicauit, nisi Christus Iesum hunc crucifixum
p. Fidei regis Christante finis, impfungione p. statuit
et Christifili dei. Non qd deme fuisse quod sit ge-
nitus, licet in credere qd hi genitus. Sed e hoc ins-
cendum, qd Christus de filio hois interrogauit, qd
verus vero de filio dei respondit. Porro et in tanto
magis diuinitate illius venerari nobis, quanto
ipsi humilitas se submisit pro nobis. Nam non audiens
dii qd Christus lundator p. fessorum hunc p. conicio, p.
sequitur. Beatus es inquit Simon Barionia, qd ca-
ro et sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in
cello est. Bariona Syriae, latine d^r filius collub.
Iure aut beatus Petrus apostolus filius columbe
vocatur, quia pudent, ac pia simplicitate domino
adherebat. Nam et columba simplicissima, atq; in-
nocentissimum animal est, p. ceteris avibus sim-
plicitate gaudet. Quod si alius capere volumus,
P. columba in cuius spiritu sanctus sup dñi
baptismi purificatus et cladem spiritu sancti gratia
figuratur. Merito ergo dominus Petrum filium colligit
de nominatu, quem sp. solum dono gratia ipse
pleuerat, quo dente interius diceras, quod fons
est idonee pferrebat. Nonnulli simplicitate arbitratur,
qd idem Petrus patrem habent nomine Johanna
nra, iurta quod alibi a domino interrogatur: Simon
Johannem ille me. Colonus vi p. Bartholomaeum
qd est filio Johannae, vito scriptor Bariona scri-
psit, una syllaba deempta de medio. Interpretata
autem Johannana gratia dei. Utrum autem nomen
ita mystice valer intelligi, vt Petrus dicatur filius
columbe, id est, p. sanc*t*anc*i*, qd filius Johannae, id est,
g^r dei, qd p. domo spiritualia figurantur. Et nota-
dum qd convenientissima facta est alaudis retribu-
tio. Beatus enim Petrus dum filius dei esse dicebat,
Christus enim filium sp. sanc*t*anc*i* sequenter appellat,
qd deus Petrus sp. sanc*t*anc*i* filius d^r, de pfecto
filius et se confirmabat. Deus enim sp. sanc*t*anc*i*. Sed ion-
ge alter, multius distinet. Christus enim filius, alius
beatus Petrus. Qd enim ille haberet p. naturam, hanc
cepit iste p. g. am. Et qd illi est semper essentialiter p. o-
pium, institutus temporizator donec accidenti collati-
tur. Qd non dicit caro et sanguis non reuelauit tibi, car-
nis et sanguinis nomine, carnale scribatur, p. pharise-
tri traditione et doctrinam accipe debemus. Caro
enim et sanguis recte intelliguntur boles sapientia car-
nali inflati, columbine simpliciter nec*t*i. Caro autem
et sanguis, varia in sensu scripturis significatio pos-
tundit. Alij enim caro pro ipsius nature substantia po-
nitur, ut in Gen. Illoc nomen os est offibus metis, et ca-
ro de carne mea. Nonnumquid carnis appellatione
synecdochecos toro^m homo lignatur, sicut de Christo
per Johannem dicit: Cibum caro facit c. Qd
autem est aperte dicere, deus homo factus est. Caro etia-
z sanguis p. corruptio^m pot solent aplo dicere.

ΦΙ. ΙΙ. 2

LXX.2

ঝোড়, 20

जोहा. ४
केन. २.
जोहा. १.
क. ८०. १५

In commemoratione sancti Pauli.

S. clerici.

I. Co. II

Iteo deo, vñō pertinaci vñō ad finem desperatione moriantur. Que vñō oia sunt amantia, et valde eorum
Isai. 59. vñitatis p̄sidentia, vt cū dicitur Geneseret Si
on qui eripiat, et auertert impietatem Jacob. Abor
debat nangs vehementer, ac penitus difsecabat,
cum eos p̄cantes videbat, propter qđ a multa sola
stia adspicere dolor, aliquā qđem dicens. Geneseret
Sion qđ eripiat et auertert impietatem Jacob, aliquā
vero et illi nota crediderunt in illoꝝ misericordia, vt
ipsi misericordiam p̄leuant. Putas aut̄ erga so
los Iudeos talia existerit, ad alios vero vel domine
sticos vel extraneos, non se multo etiaꝝ obuertere miti
1. **Tl. 2.** orem. Judeo qđ ad Timotheum in locutus: Seruit
inq̄ dñi noꝝ oportet diligere, sed mānus tuā cēd ad oēs,
dōcibiles, partem, cum modestia corripente eos
qui resiliunt, ne qñ det illis deus patientiam ad co
gnoscendā veritatem, et respicant a diaboli laq̄o,
a quo capiſt tenet ad ipsius voluntatem. Vnde aut̄ p̄
bare qđ modeſte etiam cū illis loquas qui in peccata
ris coruerteſt; audi qđ Lourouſius dixerit: Timo
thae inquit, ne cura venero humiliet me deus apud vos,
et lugeam multos et vobis qui ante pecaueant, et
non ergerunt penitentiam super immunditiam et for
nicatione, et impudicitia quā gesserunt. Et ad Galat
ias. 4. **Gala. 4.** filiolū mei qđ iterum parturio, donec formetur
Christus in vobis. Et in causa eius qui fuerant
catius, non minus ipso, qđ p̄o p̄to suo lamenta
bar doler, p̄oq̄ illos deprecari dicentes. Co
firmate in illo charitate. Sed qđ ab ecclesia illum
corpo separabat, cum multis hoc lachrymis, ges
mitis faciebat. Et multa inquit tribulatione et an
guis cordis ipsi vobis per multas lachrymas,
non ut p̄fremiū, sed ut scias quam charitate ha
beam abundantiā in vobis. **Etrurius:** Factus sum
Iudeis tanq̄ Iudeo, his qui sub lege erant, quasi
sub lege essent, factus sum infirmus, oībus
omni facrum sum, vt oī facerem saluos. **Udinese:**
qđ aīam terrenaliterperat. **Omnem** p̄tus hotem
deo exibit cupiebat, et oīs qđ ad ipm spectabat,
exhibit. Quasi enim vñtersum mundum ipse ge
nuerit, sic perturbabat, sic curabat, sic oīs in re
gnū dei festinabat inducere, docendo, orando, p̄
ipso, et ipso erit sup̄plicium, et terrore demones,
et corruptioꝝ alarum fugando, aliquā ep̄lio, aliquā p̄
sentia, nunc sermone, nūc rubor per discipulos, p̄e
metitim erigere labentes, frantes to firmare, humi
facientes arrollere, sanare stritos, consup̄t̄les oleo ex
hortationis animare tristis, insinuare terrible, ho
ste minaciter intuet, mox optimi cunctū ducit et
medici artis seu instrumentū gestanter, cū euangelio
tales patres sollicitante ac pietate supererabat, et pe
cunias, et verba, et corpus, et animo p̄ his qđ dilig
bat impendens, ppter hoc itaq̄ charitas etiaꝝ ples
nititudinem legis vocabat, et vinculum perfectionis
et oī bonoꝝ marē, et initium finemq̄ virrum, p̄
p̄terea dicebat: Sintis aut̄ precepti et̄ charitas de
coide puro et conscientia bona. **Etrurius:** Nō adul
terabis, non occides. Et si quod est aliquid mandati
in horoꝝ inflatur. Dilige proximum tuum sicut
cute ipsum. **Quis** igit̄ in initium et̄ finis a bona omni
no vñterū dilectio est, vel in ipsa paulum stude
mas imitari, etenim hic illius operatio effectus est.

Nō em̄ mihi p̄ponas mortuos quos sep̄p̄tū sc̄i
tauit, neq̄ leprosos, quos cadem virtute mādauit,
nihil a te horum requirit deus. Posside charitatem
Pauli, et p̄tis charitas coronā. **Luius** qđ ista
sentientia est: Ipsius nutritioꝝ vñtis charitatis qui
eam et mirabilibus et signis et aliis bonis mille p̄p
sunt. Quia enim ipse eam abude, ac rebementer im
pletuerat, idcirco etiaꝝ actius atq̄ examinatus vim
ei⁹ intelligit, per ipsam em̄ ille ad tā celum pfectio
nis cacumen ascendit. **Hildegard** cū ita signū deo, vt
virtus p̄st̄t̄ charitas, et ideo dicebat: Immatim
dona meliora, et adhuc excelsiora vñtia demona
stro, charitatis pfecto optimā vñtia, planissimā p̄o
nuntiata. In hac etiaꝝ nos ingiter ambulamus, vt et
Pauli, imo omn̄ pauli videre mereamur, et incors
ruptibilem sequamur coronā, p̄stante dño Iesu
Christo, cui glā et imperium sc̄la felicit̄. Amen.

De rodē felito. 2. Mat. xii.

Tin illo tpe: Dicit Simō Petrus ad Ic
sum: Ecce nos reliquimus omnia et secu
ti sumus te, quid ergo erit nobis? Et reli
qua. **Homilia beati Johannis episcopi.**

Quoniam possibilē
fuit deo faliare iudicium p̄p̄lin multas
in lege dimitias possidente, credentium
Iudeorum multitudi testis, fuit
per ipsi Ch̄rim, fuit ap̄los er
et bonitatis illius inuestigabile pelagus, humana
estimationē app̄rehendat, sed victamire, tñ qđ dixit
dñs. Ap̄s hōes impossibile, h̄ est qđm ad na
tura, apud eū possibile est, ecce innoto excitat. Pe
trus vñs ex ipso illo dñtate et difficultate, ex p̄fona cre
dentiū Iudeor̄, et clamat qđ si testis potestis defas
cua et p̄fornam Ch̄ri, p̄missionē, et dñ: Ecce nos
reliqui oīs a secuti sumus te, quid nob̄ erit? Qđi
aut̄ t̄ ipse Petrus et oīs ap̄l, ceteris credentibus Iu
deor̄, et possibilitate humanan per dei p̄tentiam
crederunt in Ch̄ristu, ipse tellatur dicentes ad p̄p
trū: Beatus es Simon bar Jona, qđ caro et sanguis
nō reuelant tibi, sed pater meus qđ in celis est. Ser
mo iste oīent ad oēs, vt singulis qđbus dicatur, qđ
nam deus est tu, qđo caro et sanguis reuelant tibi,
sed pater meus qđ in celis est. **Jesus** aut̄ dixit
eis: Amen dñe vobis, qđ vos qđ secuti estis me, in re
gnatione cū federe, filius hōe in sede maiestatis fuit,
sed debitis eōs vos super fedes duodecim, indican
tes duodecim tribus Israel. Furu autem erat vt
in die iudicis p̄ponderat Iudei. Ne te oī cogn
iuimus filium dei in corpore p̄fittū. **Quis** enī ho
mīnū videre poterat the sauit in terra abscondit
solem nube celatum. **Quis** sup̄p̄cibamur stellā matut
inā nasci sup̄ terram? **Quis** putabat mulierē qđ clau
si paradīum ve nemo in eu intraret, vt ip̄a fieret p̄
ma p̄tis paradisi, vt lux per illā p̄cederet, qđ quā te
nebulae intraerūt. Ergo in iniuria vestra nō vos im
pulit omnia tua cordis, sed decipit consideratio car
nis. **Uerbi** redemptoris eius: **Enī** fūimus hōe sicut
vos, similem habentes animam, cādemq̄ natura car
nis. **In** vno vitimus mundo, et̄ factōnibus mā
dialib spūm p̄ficitantes, ip̄s p̄fitionib⁹ dei
adūti. **In** hoc aut̄ vos meliores fūisti nobis, qđ
nos fūisti hōes p̄fatores et rufici et obscuri ip̄les
ve, vos aut̄ sacerdotes et̄ scribe et̄ p̄ncipes p̄p̄li. **No**
llū co nōscere potuimus hōes p̄fatores et rufi
ci, et̄ vos et̄ cognōce nō potuisti sacerdotes et̄ scri
bes, qđ habebatis p̄ oculis vñtis scripturas, quā solum

pades scientie. **N**os ante qđ mirabilia eius videre
mus, intellectus eum, vos at̄ vel post testimonia
tantia virtutum intelligere nō poteratis. **Quo** po
tantia p̄tēt̄t̄ genitio ignorare, qui duodecim
cognoverunt: **Esto**, Qđi nō creditis, et̄ nōcientes
eum filium dei, qua cā intercessione cum nullam cul
pam inuenientes in eo? **Sed** in nobis bona volun
tas facita est, quā lucerna rusticitate nostrę, in vo
bus ait auditoꝝ subtiles introducere sensum magis
gio, alterius cuiusdam viri sapientia referre. **Ego**
nō erit, qđ sic Iudeo pp̄li in duodecim tribus
fuit diuinus, sic et vñterius pp̄hus ch̄ristianus diu
nus ē in duodecim tribus, sc̄d in quādā p̄p̄rietates
alaz, et ouleries coram, qđ solus deus cogni
scere et̄ differēre potest. **At** quedam aut̄ de tribi
bu Ruben, illud est aut̄ de tribu Symeō, vel Leuit, vel
Juda. **P**ro oī fūcōt̄ oīa sancti qđq̄ virginis pu
udentes esse dicunt, qđi sint innumerabiles, ppter
quāq̄ tensis spūm, et omnes peccatores quāq̄
virgines fatui, qđi sint innumerabiles, ppter qđ
qđ sensus carnalis. **E**t fūcōt̄ oīa eccl̄ie Ch̄risti, ppter
quāq̄ dicunt eccl̄ie, qđi sunt multe ppter se p̄fē
tūs, oīs et̄ fūcōt̄, in quāp̄ ceteris virtutibus
abundantior, et̄ sapientia virtus, vna h̄ ab eccl̄ie
sia. **I**tem in quibus ppter ceteris virtutibus abundant
or et̄ intellectus, altera dicunt sensus, et̄ sic per sin
gulos tractans, inuenient eccl̄ie sapientia similitud
et̄ propter gratias duodecim, qđ in personis duodecim
virginis exponit angelus in p̄foste, si cuī ppter place
lla scriptura, oīm nangs ch̄ristianorum inuenientur
duodecim tribus esse, et̄ virpote omnes ate in quibus
ppter virtus veritatis, vna et̄ virtus. **E**t ecce
gratia in oībus equaliter fuit, sed vñs quidem ppter
aliam p̄cellit in ista, alia aut̄ in illa. **Qđi** aut̄ ch̄ri
stant in quibus habitat Ch̄ristus, sedes sunt Ch̄ri
st. **Qđ ergo** aut̄: **C**ū regeneratio cūm fidei
sunt in deo maiestatis sue, et̄ vos fedebitis
sup̄ duodecim thronos. Promittit ipsi p̄fis ch̄ristia
nitas futurum ppter ascensionem suā, qđ oīs susci
pient verbū ap̄los in se fūcōt̄ vñp̄ Ch̄risti. Illud
enī est t̄p̄o regnatio, qđ homines regnati p̄ bas
p̄p̄tūm, facili fuit ex filio hoīm filii dei. Illud est
tempus qđ fēder Ch̄ristus in deo maiestatis sue, et̄ fē
cūr testatur prop̄pt̄a de gentiū fide futura: **E**t
gnabit deus ppter gētē, deus fedes super fedē san
ctam fēde maiestatis sue, et̄ fēdā, cum fēder fēde
maiestatis sue. **S**ed fēde maiestatis fēder excep
tū, ex qđ gentes credere ceperūt in eō. **Qđ ergo**
Ch̄ristus fēdit sup̄ fēde maiestatis sue, et̄ eo et̄ ap̄l
fēder super duodecim thronos, et̄ in oībus ch̄ristia
nitas, sc̄d in diversitatib⁹ alaz, qđ lupia et̄ cingulum.
Oīa ch̄ristiana qđ sup̄p̄t̄ verbū Petri, et̄ noua
sit Petri, et̄ Petri fēdet in eo. **S**ic et̄ oīm ap̄los do
ctrina fēse ppter in hōe in bāne interpretatione
de diversis tribus pp̄fis ch̄ristiani. **E**t de sellūrio
ap̄los fēdūm omēndat p̄phēta dicens: **V**erā
fēde qđ edificat et̄ ciuitas, cuius participatio eius in
idūm. **I**lluc enī ascenderūt tribus, tribus dñi testi
monii Israel, qđ illic fēder fēdes inuidicio. **S**i
H̄ierusalem qđ edificat et̄ ciuitas, ecclesia sine du
bio, et̄ qđ illic ascenderūt, tribus ch̄ristianoz sunt, fē
des et tribus qđ fēderāt illuc, ap̄li sunt. **A**p̄li fēt̄ sunt
fēdes dei. **N**ec modica glā est ap̄los, vt sermonē
eoy fēdet̄ in holys fēdib⁹, sicut Ch̄risti fēma

